

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Економічний факультет

Кафедра обліку та оподаткування

ЗБІРНИК ТЕЗ

**75-ї НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Концептуальні засади збалансованого розвитку аграрного сектору
економіки України в умовах глобальних викликів»**

Секція

**«ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ І КОНТРОЛЬ В АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ»**

11 грудня 2020 року

Київ – 2020

«Концептуальні засади збалансованого розвитку аграрного сектору економіки України в умовах глобальних викликів»: тези доповідей 75-ї студентської науково-практичної конференції (м. Київ, 11 грудня 2020 року) – 150 с.

Збірник підготовлено за загальною редакцією завідувача кафедри обліку та оподаткування, д.е.н., професора Калюги Є.В.

Рекомендовано до друку кафедрою обліку та оподаткування НУБіП України
(протокол № 6 від 23 листопада 2020 р.)

Збірник містить матеріали 75-ї науково-практичної студентської конференції «Концептуальні засади збалансованого розвитку аграрного сектору економіки України в умовах глобальних викликів»: Секція «Облік, оподаткування і контроль в активізації діяльності суб'єктів господарювання» з актуальних проблем і основних напрямків розвитку бухгалтерського обліку, контролю, аналізу, аудиту та оподаткування в сучасних умовах господарювання.

Відповідальність за достовірність та якість
поданого матеріалу несуть учасники конференції
та їх наукові керівники

ЗМІСТ

Секція 1. Оподаткування діяльності суб'єктів господарювання: проблеми та напрями удосконалення

<i>Булатовська А. М., Боярова О.А.</i> Відмінності звітування по єдиному податку платників різних груп оподаткування	7
<i>Дуда Ю. І., Калюга Є.В.</i> Діюча система оподаткування доходів фізичних осіб та шляхи її удосконалення	10
<i>Лебедько А., Шевчук К.В.</i> Оподаткування діяльності фізичних осіб-підприємців в Україні	13
<i>Охай В. О. Кузик Н.П.</i> Оподаткування спадщини: вітчизняний та зарубіжний досвід	17

Секція 2. Розвиток системи облікового забезпечення управління діяльністю економічних суб'єктів

<i>Будяк К.І., Гуренко Т.О</i> Особливості утримань із заробітної плати	21
<i>Вершута Ю.С., Гуренко Т.О.</i> Роль первинних документів в бухгалтерському обліку	24
<i>Вівчар М.Б., Боярова О.А.</i> Організація обліку капітальних інвестицій	27
<i>Гайдученко Т.М., Калюга Є.В.</i> Проблемні аспекти бухгалтерського обліку пенсійного забезпечення	31
<i>Гладюк Н., Шевчук К.В.</i> Напрямки вдосконалення обліку розрахунків з покупцями і замовниками	33
<i>Дедакіна А.Р., Дерев'яно С.І.</i> Основні функції додаткової заробітної плати	36
<i>Делейчук З.М., Олійник С.О.</i> Проблеми обліку заробітної плати на підприємстві	38

<i>Дем'янчук М.І., Гуцаленко Л.В.</i> Баланс як основне джерело для оцінки фінансового стану підприємства	42
<i>Єфімчук А.О., Олійник С.О.</i> Напрями вдосконалення обліку витрат на оплату праці	44
<i>Загурська А.М., Шара Є.Ю.</i> Особливості складання звіту про рух грошових коштів	48
<i>Заєць Л.І., Слесар Т.М.</i> Особливості обліку і аудиту короткострокових кредитів банку	51
<i>Кіча А.О., Германчук Г.О.</i> Окремі аспекти відображення операцій в іноземній валюті у фінансовій звітності підприємства	54
<i>Костюк А. О., Гуцаленко Л. В.</i> Випробувальний термін для працівників: основні положення	57
<i>Кулик Ю.О., Боярова О.А.</i> Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці	59
<i>Кучерук А.В., Ганяйло О.М.</i> Ресурси виробництва як об'єкт обліку	63
<i>Крамар А.В., Шара Є.Ю.</i> Підходи до визначення готової продукції	65
<i>Лавринович Д.І., Олійник С.О.</i> Облік розрахунків з ПДВ	68
<i>Левченко Д.В., Дерев'янка С.І.</i> Облік надходження зерна та калькулювання його собівартості	71
<i>Лазаренко М.А., Шевчук К.В.</i> Інформаційні програми для ведення бухгалтерського обліку: вибір та особливості застосування	73
<i>Матвієнко А., Шевчук К.В.</i> Внутрішній контроль розрахунків з бюджетом за розрахунками з ПДВ	76
<i>Матюх С. О., Дерев'янка С.І.</i> Оцінка поточних біологічних активів тваринництва відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи»	80
<i>Микитенко А.В., Шара Є.Ю.</i> Характеристика категорії «власний капітал» за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку	82
<i>Микосянчик Ю.Ю., Данілочкіна О.В.</i> Міжнародний досвід ведення бухгалтерського обліку, на прикладі Франції	85

<i>Митюк І.М., Ганяйло О.М.</i> Нарахування лікарняних працівникам, які знаходяться на самоізоляції від COVID-19	88
<i>Мурга В.В., Дерев'янка С.І.</i> Проблеми обліку орендних операцій	91
<i>Ніколенко М.С., Гуцаленко Л.В.</i> Особливості обліку оплати праці в період простою	94
<i>Опеха Н.П., Слесар Т.М.</i> Довгострокове рефінансування для підтримки кредитування та ліквідності банків	96
<i>Пилипон О.В., Колеснікова О.М.</i> Особливості складання звіту про рух грошових коштів та відомості прямого і непрямого методів	99
<i>Пироженко Л.В., Шара Є.Ю.</i> Особливості класифікації дебіторської заборгованості	102
<i>Полякова Т.В., Дерев'янка С.І.</i> Облік виробничих запасів за П(С)БО ТА МСБО: порівняльна характеристика	105
<i>Пономаренко П.А., Боярова О.А.</i> Удосконалення обліку грошових коштів	109
<i>Проциш О.О., Колеснікова О.М.</i> Особливості обліку інших необоротних матеріальних активів	111
<i>Ракітіна В.В., Германчук Г.О.</i> Відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності	113
<i>Ревенко О.О., Слесар Т.М.</i> Актуальні питання витрат виробництва в молочному скотарстві	116
<i>Смецька Т.С. Шевчук К.В.</i> Інвентаризація резерву сумнівних боргів та відображення її результатів в обліку	118
<i>Стасенко Г. П., Слесар Т.М.</i> Особливості обліку і аудиту виробничих запасів	122
<i>Скібчик С.А., Гуренко Т.О</i> Переваги та недоліки розрахунків з дебіторами	124
<i>Третяк Д.А., Шара Є.Ю.</i> Деякі особливості розрахунків з покупцями	127
<i>Угненко І.І., Колеснікова О.М.</i> Удосконалення обліку розрахунків із підзвітними особами	131

<i>Федонюк О.В., Кузик Н.П.</i> Оцінка та визнання зобов'язань з постачальниками та підрядниками за національними і міжнародними стандартами обліку	133
<i>Федоровська А. О., Кузик Н. П.</i> Земельні ділянки як об'єкт бухгалтерського обліку	136
<i>Шаповалова О.С., Шара Є.Ю.</i> Теоретичні аспекти браку виробництва	139

Секція 5. Організаційно-методичне забезпечення контролю діяльності економічних суб'єктів: національні особливості та міжнародна практика

<i>Калюга О.О., Кузик Н.П.</i> Ризик орієнтований підхід до аудиту оплати праці	142
<i>Свірищук Н.С., Гуренко Т.О.</i> Аудит будівельних матеріалів	145
<i>Чухно К.В., Кузик Н.П.</i> Аудит оподаткування заробітної плати	147

Секція 1. Оподаткування діяльності суб'єктів господарювання: проблеми та напрями удосконалення

УДК 657.05:336

**ВІДМІННОСТІ ЗВІТУВАННЯ ПО ЄДИНОМУ ПОДАТКУ ПЛАТНИКІВ
РІЗНИХ ГРУП ОПОДАТКУВАННЯ**

Булатовська А.М., студентка 2 СТ курсу,
спеціальності «Облік і оподаткування»
Боярова О.А., кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет біоресурсів та природокористування
м. Київ*

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків та зборів, що являє собою заміну сплати окремих податків та зборів, встановлених у Податковому кодексі України, на сплату єдиного податку та веденням спрощеного обліку та звітності.

У 14 розділі Податкового кодекса України зазначено основні засади нарахування, сплати та подання звітності платників єдиного податку четвертої групи. Для звітування платники єдиного податку самостійно складають Декларацію з єдиного податку.

Для всіх юридичних осіб, а також підприємців третьої (3 група єдиного податку) групи звітним періодом є календарний квартал, і звіт вони надають протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу.

Для підприємців першої (1 група єдиного податку) і другої (2 група єдиного податку) груп звітний період дорівнює календарному року.

При річному звітному періоді звіт платника єдиного податку має бути представлений протягом 60 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) року).

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку 4 групи згідно статті 294 Податкового кодексу України є календарний рік. Четверта група платників надає декларацію не пізніше 20 лютого поточного року.

Щоб звіт платника єдиного податку був правильно заповнений, необхідно розуміти складові доходу і правильно визначити дату його виникнення. Перелік доходів, а також сум, які не входять до складу доходу або не є доходом, наведений в ст. 292 ПКУ. У таблиці 1 наведено дати отримання доходу для спрощенців:

Таблиця 1

Дати отримання доходу для нарахування єдиного податку

Подія	Джерело
дата отримання грошових коштів на поточний рахунок або в касу	п.292.6 ст.292 ПК
дата списання кредиторської заборгованості, за якою скінчився термін позовної давності	п.292.6 ст.292 ПК
дата фактичного надходження безкоштовно отриманих товарів (робіт, послуг)	п.292.6 ст.292 ПК
дата продажу жетонів, карток та інших заміників грошових знаків, виражених в грошовій одиниці України (якщо торгівля товарами (роботами, послугами) здійснюється через торговельні автомати з використанням жетонів, карток та інших заміників грошових знаків, виражених в грошовій одиниці України)	п.292.8 ст.292 ПК
дата вилучення грошової виручки з торговельних автоматів чи подібного устаткування (при здійсненні торгівлі товарами або послугами з використанням торговельних автоматів або іншого подібного устаткування, яке не передбачає наявності РРО)	п.292.7 ст.292 ПК

Крім того, при певних обставинах до складу доходу платника єдиного податку може бути включена поворотна фінансова допомога.

Ставка єдиного податку для платників — юридичних осіб встановлюються у відсотках від доходу.

Окрім вказаних основних ставок, існують і підвищені ставки (у подвійному розмірі), які встановлюються:

- 1 - до суми перевищення об'єму доходу, який дає право застосовувати спрощену систему;
- 2 - до доходу, отриманого способом розрахунків, відмінним від грошового;
- 3 - до доходу, отриманого від видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування.

В таблиці 2 визначено податкове навантаження платників єдиного податку у 2020 році.

Таблиця 2

Податкове навантаження платників єдиного податку у 2020 році

Група платників єдиного податку	Річний дохід, грн (з 2 квітня 2020 року)	Дозволена кількість працівників	Ставка	
			Звичайна	Підвищена
1	2	3	4	5
1 група	1 млн грн	Не використовують працю найманих осіб	10% від прожиткового мінімуму для працездатних осіб (210,20 грн*)	15% — для фізосіб-підприємців у випадках, визначених п. 293.4 ПКУ
2 група	5 млн грн	Не перевищує 10 осіб	20% МЗП (944,60 грн*)	
3 група	7 млн грн	Не обмежено	Встановлюється у відсотках до доходу: — 3% доходу; — 5% доходу	Для юрсіб у випадках, визначених п. 293.5 ПКУ: — 6% зі сплатою ПДВ; — 10% без сплати ПДВ.
4 група	Частка с/г товаровиробництва за попередній податковий рік дорівнює або перевищує 75%	Не обмежено	Розмір ставок податку з 1 га с/г угідь та/або земель водного фонду залежить від категорії (типу) земель, їх розташування.	

Отже, єдиний податок є податком, що стимулює розвиток підприємницької діяльності в Україні та зменшує податкове навантаження платників. Підприємство, що є платником єдиного податку самостійно кожного року аналізує своє підприємство, самостійно розраховує єдиний податок та заповнює відповідну податкову декларацію. Також підприємство слідкує за вчасністю подання звітності, щоб уникнути штрафів.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

УДК 657.1

ДЮЧА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

Дуда Ю. І., студентка 4 курсу, 2 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Калюга Є. В. д.е.н., професор

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

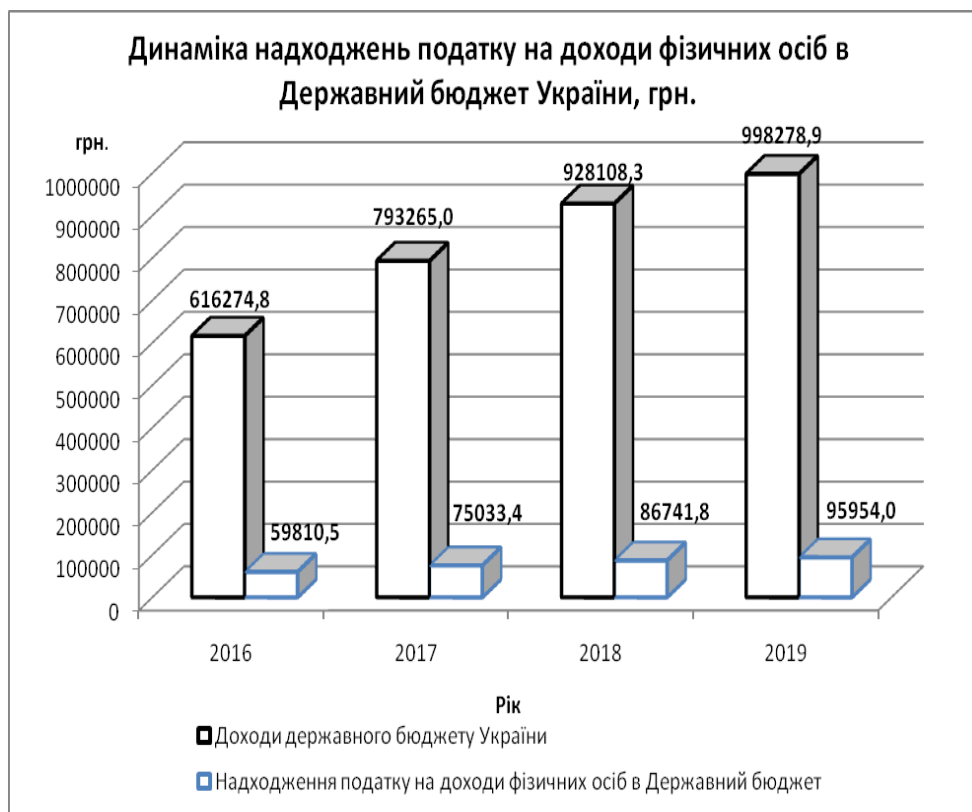
Ефективне функціонування будь-якої держави передбачає необхідність акумулювання коштів до державного та місцевих бюджетів. Податок на доходи фізичних осіб (далі - ПДФО) є одним з найбільш вагомих у системі прямого оподаткування в Україні. Тому система оподаткування доходів фізичних має постійно вдосконалюватись, щоб сприяти поповненню бюджету та підсилювати економіку держави.

Проте, оцінюючи національну систему оподаткування ПДФО, можна сказати, що існує цілий ряд проблем, які не дають змоги ефективно розвивати

економіку країни. Пріоритетним залишається питання щодо реформування податкової політики в напрямі створення в Україні стабільної податкової системи, яка б забезпечувала чітке визначення порядку стягнення ПДФО.

Проблемні питання оподаткування доходів фізичних осіб та удосконалення механізму прибуткового оподаткування громадян висвітлювали у своїх працях такі українські учені, як: Т. Даценко, О. Десятнюк, П. Лайк, О. Кириленко, О. Кобилянська, А. Соколовська, І. Чугунова.

Досліджування динаміки надходжень податку в Державний бюджет України наведено на рис.1.

Риунок. 1. Динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб в Державний бюджет країни, грн.

Примітка. Побудовано автором на підставі [1].

В цілому частка надходжень від податку на доходи фізичних осіб в Україні протягом 2016-2019 рр. має тенденцію щодо зменшення з 9,7% до 9,3%.

Тому, зміна підходів щодо визначення ставок податку негативно вплинула на розмір надходжень до бюджету від цього податку, легалізацію доходів громадян та їх податкову культуру.

У практиці світового оподаткування переважає прогресивна шкала прибуткового податку. Практично у всіх провідних країнах світу податок на доходи громадян є не тільки основним фіскальним джерелом, що сягає до 45% і більше податкових доходів бюджетів, але і дієвим соціальним регулятором.

Тож, зважаючи на досвід провідних економістів, інших країн світу щодо прямого оподаткування, можна запропонувати такий напрям удосконалення податкової політики, як введення прогресивної системи оподаткування доходів громадян. Однією з головних економічних підстав для введення прогресивного оподаткування фізичних осіб є значна диференціація доходів від зайнятості.

Так, у січні 2020 р. середня зарплата в найбільш високооплачуваній галузі зайнятості (інформація та комунікації) перевищувала середню зарплату у найбільш низькооплачуваній (тимчасове розміщування і організація харчування) у 3,6 рази, а заробітну плату у такій соціально важливій і масштабній за кількістю зайнятих сфері як охорона здоров'я – у понад 3 рази. Водночас зарплати керівників державних підприємств у 4 – 6 десятків разів перевищують середню по країні [2].

На нашу думку, соціально справедливий розподіл доходів є стимулом до підвищення економічної активності і зайнятості, знижує необхідність значної державної соціальної підтримки працюючого населення, підвищує споживчий попит і норми заощаджень, сприяє збільшенню приватних вкладень у людський капітал, є безумовним чинником встановлення суспільної злагоди.

Отже, в умовах створення в Україні соціально орієнтованої ринкової економіки, удосконалення власної системи оподаткування доходів фізичних осіб із урахуванням світових здобутків у цій сфері є пріоритетним завданням української податкової системи. Запровадження прогресивних ставок оподаткування доходів фізичних осіб, дасть змогу підтримати не лише

малозабезпечені верстви населення, але й дасть поштовх розвитку середнього класу в Україні. Зміни податкової системи країни в частині оподаткування доходів фізичних осіб мають одночасно враховувати економічні інтереси держави і платників податків.

Список використаних джерел

1. Міністерство фінансів України: Доходи зведеного бюджету України за 2014-2020 роки [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/>
2. Петрова Л. В. Податок з доходу фізичних осіб: сучасні реалії. Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 – 17 квітня 2020 р., м. Дніпро: НМетаУ, 2020. С. 408–414

УДК 336.221

ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ В УКРАЇНІ

Лебедько А.В., студентка 3 курсу 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Шевчук К.В., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

В сучасних економічних умовах зменшення фіскального тиску визначає актуальність дослідження питань вибору оптимальної системи оподаткування. Законодавчі зміни спонукають малі підприємства переглядати обрану систему оподаткування, обліку та звітності. Необхідно відмітити, що в Україні ставки

оподаткування не є найвищими, проте є ряд проблем, щодо складності визначення сум податків, наявність постійних змін в законодавчих актах.

При введені спрощеної системи оподаткування доходів приватного підприємця (методом заміни податків і зборів на один єдиний податок) основною метою було спрощення системи оподаткування. Але з часом єдиний податок втратив свою початкову ціль і вже не замінює всі податки, оскільки крім основного, платники єдиного податку сплачують також ряд інших податків. Крім того, визначення бази оподаткування за спрощеною системою оподаткування так ускладнили, що на даний момент єдиний податок важко називати спрощеним.

Системи оподаткування в Україні для суб'єктів господарювання, фізичних осіб-підприємців (ФОП), а також юридичних осіб, представлені в загальній та спрощеній формі. За спрощеною системою передбачено чотири групи єдиного податку. При реєстрації новоствореного ФОП можна подати заяву на спрощену систему, якщо нічого не подавати - застосовуватиметься загальна система оподаткування.

На загальній системі можна вибрати будь-який КВЕД і працювати за ним без обмежень. При виборі спрощеної системи є види діяльності, якими не можна займатися платникам єдиного податку в принципі та на конкретних групах зокрема. Крім того, на спрощеній системі враховують лише доходи, а на загальній – доходи і витрати.

Відповідно до ст. 177 Податкового Кодексу України [2] визначено умови оподаткування доходів, отриманих від ведення підприємницької діяльності відповідно до загальної системи оподаткування. Податок з доходів підприємця нараховується за ставкою 18%, також сплачується 22% єдиного соціального внеску. Приватні підприємці, які обрали такий спосіб оподаткування своїх доходів, не мають ніяких пільг, не можуть бути повністю або часткового звільненими від сплати певних видів податків та зборів.

Суттєва перевага загальної системи оподаткування є в тому, що розмір коштів, які сплачуються з доходів, напряму залежить від загального розміру одержаних доходів та витрат. Тобто якщо за звітний період підприємець не отримав ніякого доходу від своєї діяльності, то податки не сплачуються. Ведення обліку своїх доходів та витрат, а також їх документального підтвердження є обов'язковим для підприємця. При цьому до витрат враховуються ті витрати, які документально підтверджені та відносяться до витрат операційної діяльності відповідно до Розділу III Податкового Кодексу України. Переваги даної систем будуть лише при невисокій прибутковості продажів, оскільки об'єктом, що оподатковується є чистий дохід.

Проте якщо приватний підприємець вибирає єдиний податок, він автоматично звільняється від сплати визначених законодавством податків і зборів.

Відмітимо, що єдиний соціальний внесок ФОП сплачують і на загальній системі, і на спрощеній. Але серед нововведень, які виступають в силу в 2021 р. слід відмітити, що ФОП (на загальній системі або платники єдиного податку), які ще працюють за трудовим договором, можуть не сплачувати ЄСВ. Це звільнення спрацює за ті місяці, за якими роботодавець за основним місцем роботи сплатив за них ЄСВ в розмірі не нижче мінімального страхового внеску.

Як громадяни України, так і особи без громадянства, іноземні громадяни, що є правоздатними й дієздатними, можуть бути платниками податку за загальною системою оподаткування. У випадку, якщо підприємець переходить із загальної системи на застосування спрощеної, потрібно подати заяву упродовж 15 днів та сплатити всі установлені податки та збори за попередній звітний період до початку майбутнього звітного періоду.

Необхідно також врахувати, що не більше одного разу на рік можна приймати рішення щодо застосування спрощеної системи оподаткування. У випадку, ФОП, який на початок року був платником єдиного податку та перейшов на сплату інших податків і зборів (загальну систему

оподаткування) з 1 квітня (1 липня або 1 жовтня), вже скористався своїм правом на застосування спрощеної системи оподаткування у поточному році і вже не має *права знову зареєструватись платником єдиного податку у цьому самому році* [1].

Підприємець зобов'язаний вести Книгу обліку доходів для того. З 01.01.2021 р. використовувати реєстратори розрахункових операцій (РРО) повинні всі підприємці, крім 1-ї групи єдиного податку і тих, хто працює виключно з безготівковими платежами.

Отже, незважаючи на ряд недоліків та деяких обмежень, безсумнівно, зручнішою та простішою в застосуванні є спрощена система оподаткування. Вона дозволяє підприємцю користуватись системою розрахунків з використанням готівки, що є необхідним у сфері надання побутових послуг населенню та в роздрібній торгівлі. Та перед тим як вибирати систему, яка задовольнить всі вимоги підприємця в оподаткуванні та застосуванні, потрібно дуже добре подумати, врахувати всі плюси й мінуси, передбачити користь і можливі проблеми, врахувати недоліки та обмеження кожної системи й потім обирати найкращий варіант для себе.

Список використаних джерел

1. Гончарова Н., Чуб Г. Фізичні особи – підприємці: особливості справляння єдиного податку. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100012889-fizichni-osobi-pidpriyemtsi-osoblivosti-spravlyannya-yedinogo-podatku> (дата звернення 25.10.2020).

2. Податковий кодекс України: Закон України від 02 груд. 2010 р. №2755-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 25.10.2020).

УДК 657.24

ОПОДАТКУВАННЯ СПАДЩИНИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Охай В.О., магістр 1 року навчання, 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Кузик Н.П., к.е.н, доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Податки в умовах сьогодення є головним бюджетоутворюючим елементом та важливим інструментом регулювання соціальних та економічних процесів, що відбуваються в країні. Вони торкаються найважливіших сторін життя людини і суспільства. Не оминув оподаткування й такий процес як успадкування. Питання актуальності та необхідності оподаткування спадщини завжди було і залишається важливим дискусійним питанням, як з боку соціально-економічної, так і з правової точки зору, роль податків на спадщину у функціонуванні держави є досить неоднозначною.

Дослідженням особливості оподаткування спадщини займалися українські вчені О.О. Грабовська, О.В. Дзера, І.І. Каракаш, А.І. Мірошніченко, О.В. Старцев, Р.О. Стафанчук, Р.Б. Шиска, Я. М. Шевченко та інші. Проте все ж існують дискусійні та проблемні питання щодо податкування спадщини, які вимагають вивчення зарубіжного досвіду із наступною імплементацією в національну практику.

Податок на спадщину має і позитивні, і негативні ознаки. На користь і проти оподаткування спадщини постійно висувуються аргументи з теоретичних міркувань і практичного характеру. Серед основних недоліків оподаткування спадщини варто виділити незначну фіскальну роль податку на спадщину для держави. Проте, головним мотиватором оподаткування спадщини є і наповнення державного чи місцевих бюджетів, і досягнення й

підтримка соціальної справедливості розподілу різноманітних суспільних благ через оподаткування заможних верств населення. Доречно відмітити, що разовий характер платежу, пов'язаний з особливістю виникнення обставин. Це, у свою чергу зобов'язує платника сплачувати визначений платіж. До того ж, це призводить до послаблення стимулів до заощадження: фізичні особи намагаються витратити свої доходи протягом свого життя або ж шукати альтернативні варіанти передачі майна, які меншою мірою обтяжені податками. Відтак, спостерігається стабільна динаміка високого рівня ухилення від сплати податку.

У статті 174 Податкового кодексу України визначено розмір податку сплачуваного особою, що отримала в дарунок нерухомість. Податок залежить від ступеня споріднення між дарувальником та одержувачем подарунка. Податок на дарування не сплачується у випадках якщо дарувальник і одержувач подарунка знаходяться у першому та другому ступені споріднення - це батьки, чоловік і дружина, діти, у тому числі усиновлені, рідні брати та сестри, баба та дід з боку матері і з боку батька, онуки або якщо одержувач є інвалідом 1-ї групи, або має статус дитини-інваліда, дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківської опіки. При цьому для всіх інших спадкоємців податок залишається у розмірі 5 – 18%.

Світова практика оподаткування спадщини є досить різноманітною та передбачає два варіанти оподаткування спадщини [1]. Перший – сукупний спадковий податок, коли оподатковується вся спадкова маса не залежно від ступеня споріднення (estate tax). Другий – податок на спадок, яким оподатковується відокремлено доля кожного зі спадкоємців, ставки встановлюються по категоріях платників (inheritance tax). Так наприклад у Франції і Німеччині оподатковується доля кожного зі спадкоємців. У США та Великобританії, Італії присутня система дворівневого оподаткування спадщини, де спочатку справляється сукупний спадковий податок, а потім оподатковується спадщина по групах спадкоємців. Зокрема в США перший

податок справляється на федеральному рівні, а другий – на рівні штатів. В Україні застосовується система оподаткування спадщини по категоріям платників, які визначаються за ступеню родинних зв'язків. Звичайно, найбільш привілейовану групу спадкоємців складають чоловік або дружина та найближчі родичі. В Англії та Франції ця категорія спадкоємців оподатковується за пільговою схемою. В США при нарахуванні податку на спадщину доля чоловіка або дружини вираховується з загальної вартості спадщини, що має назву «подружня знижка». В Україні сама висока ставка оподаткування становить 18 %, у США – 47 %, у Великобританії – 40 %. Податковий тиск дещо компенсується за допомогою механізмів податкового кредиту і податкових знижок. Зокрема, застосовується універсальна знижка у вигляді неоподаткованої вартості спадщини (в США – 1,5 млн. доларів вартості успадкованого майна, у Великобританії 200 тис. ф. ст.).

Отже, в Україні підходи щодо оподаткування спадщини розвиваються і сьогодні. Питання правової, економічної та соціальної необхідності оподаткування спадщини завжди було дискусійною проблемою, адже соціально-економічна, правова роль податків на спадщину у функціонуванні держави досить неоднозначна. З викладеного матеріалу можна зробити висновок, що дослідження зарубіжного та вітчизняного досвіду оподаткування спадщини є завжди актуальною темою та може представляти цінність під час реформування фіскальної системи в Україні.

Список використаних джерел

1. Бакал М.А. Проблеми визначення об'єкту оподаткування як елементу податку на доходи фізичних осіб від спадщини та подарунків. Правові системи. 2018. № 1/2. С.116 –134.
2. Податковий кодекс України: затв. відомістю Верховної Ради України від 02.12.2010р. № 2755-VI URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Лаговська Н.В. Нормативно-правове регулювання спадкування за заповітом в Україні. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 2-3. С. 65-70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2017_2-3_2.

Секція 2. Розвиток системи облікового забезпечення управління
діяльністю економічних суб'єктів

УДК 331.212.2

ОСОБЛИВОСТІ УТРИМАНЬ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Будяк К.І., студентка 1 курсу, 3 групи ОС «Магістр»
спеціальності «Облік і оподаткування»
Гуренко Т.О., к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ

Одним із найважливіших прав працівників, гарантованих Конституцією України та трудовим законодавством, є право на своєчасне отримання заробітної плати, не нижчої від визначеної законом. За порушення вимог законодавства щодо оплати праці працівників роботодавці можуть бути притягнуті до адміністративної й, навіть, до кримінальної відповідальності.

Найважливішою державною соціальною гарантією, пов'язаною з оплатою праці, є мінімальна заробітна плата, яка є обов'язковою на всій території України для підприємств усіх форм власності та господарювання, а також фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників.

Окрім імперативної вимоги щодо своєчасної виплати працівникам заробітної плати, не нижчої від визначеної законом, у законодавстві України міститься загальне правило, відповідно до якого забороняється будь-яким способом обмежувати працівника вільно розпоряджатися своєю заробітною платою. Але, існують певні винятки, наприклад, із заробітної плати можуть проводитися відрахування для сплати аліментів, які працівник має виплачувати за рішенням суду, чи для повернення роботодавцеві зайво виплачених внаслідок лічильної помилки сум. Та й за таких обставин трудовим

законодавством встановлено обмеження як щодо підстав, так і щодо розміру відрахувань із заробітної плати

Тому, до відрахування з заробітної плати 2020 року, можна віднести податки та інші виплати, які утримують із його доходу. Вони включають: військовий збір та податок на доходи фізичних осіб (ПДФО). До інших утримань із заробітної плати ми можемо віднести: аліменти, борги за виконавчими листами, середній заробіток у разі відшкодування збитків, шкоди тощо.

Так, відповідно до п. 167.1 ПКУ, ПДФО утримується із заробітної плати та прирівняних до неї виплат (наприклад, лікарняних) за ставкою 18 %. Однак, якщо працівник має право на податкову соціальну пільгу (ПСП), то заробітна плата відповідно корегується на суму даної пільги, що спричиняє зменшення ПДФО, тобто $\text{ПДФО} = (\text{ЗП} - \text{ПСП}) \times 18 \%$.

Військовий збір має ставку 1,5 % та розраховується з повної суми зарплати: $\text{ВЗ} = \text{ЗП} \times 1,5 \%$.

Тому, віднімати ПДФО чи ПСП при розрахунку військового збору не потрібно. Його ставка стабільна та не залежить ні від кількості дітей, ні від різних пільг. Сплачується як із заробітної плати, так і допомоги з тимчасової непрацездатності.

Згідно ст. 127 Кодексу законів про працю України утримання із заробітної плати можуть провадитись тільки у випадках, передбачених законодавством України. Утримання із заробітної плати працівників для покриття їх заборгованості підприємству, де вони працюють, можуть провадитись за наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу:

1) для повернення:

- авансу, виданого в рахунок заробітної плати;
- сум, зайво виплачених внаслідок лічильних помилок;
- для погашення невитраченого та своєчасно не поверненого авансу, який видано на службове відрядження або переведення до іншої місцевості;

- на господарські потреби, якщо працівник не оспорує підстав і розміру утримання;

2) при звільненні працівника до закінчення робочого року, в рахунок якого він вже одержав відпустку, за невідпрацьовані дні відпустки. Утримання за ці дні не здійснюються, якщо працівник звільняється з роботи з таких підстав:

- відповідно до п. 5 ст. 36 КЗпП – переведення працівника (за його згодою) на інше підприємство або на виборну посаду;

- відповідно до п. 5 ст. 36 КЗпП – відмова працівника від переведення на роботу в іншу місцевість разом з підприємством, а також відмова від продовження роботи у зв'язку зі зміною істотних умов праці;

- відповідно до п. 1 ст. 40 КЗпП – зміни в організації виробництва і праці, в тому числі, скорочення чисельності або штату працівників;

- відповідно до п. 2 ст. 40 КЗпП – виявлена невідповідність працівника займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок недостатньої кваліфікації або стану здоров'я, які перешкоджають продовженню даної роботи;

- відповідно до п. 5 ст. 40 КЗпП – неявка на роботу протягом більш як чотирьох місяців підряд внаслідок тимчасової непрацездатності;

3) при відшкодуванні шкоди, заподіяної з вини працівника підприємству, установі, організації (ст. 136 КЗпП).

Також, за ст. 128-129 КЗпП, існують обмеження за розміром утримань із заробітної плати:

- при кожній виплаті заробітної плати загальний розмір усіх відрахувань не може перевищувати 20 %;

- при утриманні із заробітної плати за кількома виконавчими документами за працівником у повинно бути збережено 50 % його заробітку.

- з вихідної допомоги, компенсаційних та інших виплат.

Отже, ведення обліку та здійснення контролю за утриманнями із заробітної плати потребує досконалого вивчення нормативно-законодавчої бази з даного

питання, проведення постійного аналізу змін щодо методики утримань та відсоткових ставок.

Список використаних джерел

1. Кодекс законів про працю: Затв. Законом України від 10 груд. 1971 р. (редакція від 25 жовт. 2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 15.11.2020).
2. Податковий Кодекс України від 23 груд. 2010 р. № 2755-17: URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17> (дата звернення: 09.11.2020).
3. Про оплату праці: Закон України від 24 берез. 1995 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр> (дата звернення: 06.11.2020).

УДК 657.24

РОЛЬ ПЕРВИННИХ ДОКУМЕНТІВ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Вершута Ю.С., студентка 2 курсу, 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Гуренко Т.О., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Первинні документи займають ключову роль в діяльності кожного підприємства. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», первинний документ – документ, який містить відомості про господарську операцію [1]. Первинні документи на даний час складають в письмовій та електронній формах і містять відомості про різні господарські операції суб`єкта господарювання, включаючи розпорядження та

дозволи адміністрації (власника) на їх проведення. Але, Міністерством фінансів України у листі від 27.01.2006 р. № 31-34000-30-27/1450 чітко зазначено, що розпорядження керівника підприємства не являється первинним документом, оскільки воно лише підтверджує дозвіл працівникам підприємства здійснювати операції з передачі майна (тобто, вказівка здійснити операцію з передачі майна) і не фіксує факту здійснення самої господарської операції з передачі такого майна (наприклад, довіреність). В окремих випадках наказ керівника все ж може бути первинним документом. Це, наприклад, наказ про відрядження, в якому серед інших умов встановлено й суму добових витрат відрядженого працівника. Якщо інші первинні документи, що підтверджують перебування такого працівника у відрядженні, відсутні, то сума добових визначатиметься лише на підставі цього наказу.

Метою складання первинних документів є фіксування факту господарської операції. Первинний облік – первісна стадія облікового процесу, на якій здійснюється реєстрація господарських операцій у первинних документах, їхній вимір (оцінка), обробка, таксування, контирування (шифрування, проставлення кодів рахунків) кореспондуючих синтетичних і аналітичних рахунків господарських операцій, передача документів на інші стадії облікового процесу (при діалоговому обліку – для введення інформації в пам'ять комп'ютера, при ручній системі – для запису інформації у відповідні реєстри обліку).

Оскільки із первинних документів береться сама перша інформація для прийняття ефективних управлінських рішень, а також для того, щоб уникнути непорозумінь з контрагентами, контролюючими органами та різними користувачами бухгалтерської інформації, необхідно знати вимоги до форми та змісту первинних документів. Так, у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зазначені основні реквізити первинних документів, як паперових, так і електронних:

- назва документа (форми) – дає можливість чітко розуміти, яку господарську операцію необхідно відобразити в даному документі;

- дата складання – дата показує період здійснення господарської операції та її юридичне підтвердження. Ніхто ще не скасовував правила: «Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, у якому вони були здійснені» (ч. 5 ст. 9 Закону про бухоблік) [1]. Також, навіть якщо первинний документ складений не під час господарської операції (скажімо, через тиждень або пізніше), то не можна буде сказати, що первинна документація не дійсна, оскільки складена не на ту дату. Тому, відображати господарську операцію необхідно в періоді її проведення, а не в періоді складання (чи отримання) первинного документа. Але, наприклад, під час реалізації товарів за готівку допускається складання первинного документа не рідше ніж один раз на день на підставі даних касових апаратів, чеків тощо. Таке право передбачає пп. 2.2 Положення № 88 [2].

- назва підприємства, від імені якого складено документ – підтвердження статусу юридичних і фізичних осіб та юридична доказовість господарської операції;

- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції – для подальшого проведення операції в регістрах та формах бухгалтерського обліку, здійснення аналізу стану грошових коштів, грошових потоків, запасів тощо;

- посада осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення – для контролю за дійсністю проведення господарської операції та її юридичної доказовості;

- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

У первинних документах можуть виникати певні недоліки при їх заповненні. Неістотні недоліки в документах, що містять відомості про господарську операцію, не є підставою для невизнання господарської операції. Але, такі похибки не повинні бути перешкодою для ідентифікації особи, яка брала участь у здійсненні господарської операції, містять відомості про дату

складання документа, назву підприємства, від імені якого складено документ, зміст та обсяг господарської операції тощо.

Для управління вищих рівнів, вся інформація, яка міститься у прийнятих до обліку первинних документах, обов'язково систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного (для узагальнення інформації по об'єктах обліку) та аналітичного (для деталізації інформації по об'єктах обліку) обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку.

Отже, первинні документи відіграють значну роль для прийняття управлінських рішень, зменшення ризиків ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, проведенні постійного контролю за діяльністю підприємства.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 14.09.2020).

2. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Мін. фінан. України від 24 трав. 1995 р. № 88. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG704.html (дата звернення: 28.09.2020).

УДК: 657.424.4

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Вівчар М.Б., студент 3 курсу, 12ст групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Боярова О.А., кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет біоресурсів та природокористування
м. Київ*

Актуальність теми. Актуальність даної теми полягає в тому, що створені та накопичені в країні основні засоби за рахунок здійснених капітальних інвестицій є частиною майнового багатства країни, яке є основною складовою національного багатства. Інвестиційна діяльність, пов'язана зі здійсненням капітальних інвестицій, має виключно важливе значення, оскільки створює основи для стабільного розвитку економіки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Провідними вченими зроблено значний внесок до методології, теоретичного і практичного обґрунтування питань, пов'язаних з капітальними інвестиціями. Загальні питання обліку та аналізу операцій з капітальних інвестицій отримали висвітлення в працях таких вітчизняних вчених: І.О.Бланка, С.І.Головацької, Г.Г.Кірейцева, М.С.Пушкаря, В.В.Сопка, С.І.Шкарабана та інших.

Метою дослідження є вивчення організації обліку капітальних інвестицій в сучасних економічних умовах в Україні.

Виклад основного матеріалу. Інвестиція – спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити збереження або збільшення вартості капіталу і принести позитивну величину доходу, тобто інвестиція – це обмін сьогоденної вартості на, можливо, невизначену майбутню вартість.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» інвестиції – це всі види грошових, майнових та інтелектуальних коштовностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької діяльності, в результаті яких утворюється прибуток або досягається соціальний ефект [1].

Згідно із стандартами бухгалтерського обліку інвестиція – це актив, який утримується підприємством для приросту капіталу через розподіл доходу для збільшення вартості капіталу або інших вигод для підприємства-інвестора [2].

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій.

Первинні документи складаються під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення [4].

Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах підприємства, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку.

Основними регістрами бухгалтерського обліку є журнали-ордери, які призначені для синтетичного обліку операцій господарської діяльності.

Згідно Інструкції № 291 синтетичний облік капітальних інвестицій ведуть на однойменному рахунку 15 “Капітальні інвестиції,” який призначений для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів [3].

За дебетом рахунка 15 «Капітальні інвестиції» відображаються фактичні витрати забудовника, що включаються до первісної вартості об'єктів основних засобів, нематеріальних активів та інших об'єктів тривалого використання. За кредитом рахунка 15 «Капітальні інвестиції» сформована первісна вартість об'єктів необоротних активів, прийнятих в експлуатацію та оформлених у встановленому порядку, списується у дебет відповідного рахунка таких активів.

Сальдо рахунка 15«Капітальні інвестиції» відображає величину вкладень підприємства в незавершене будівництво, незавершені операції з придбання основних засобів, нематеріальних та інших необоротних активів, а також з формування основного стада. Витрати, понесені підприємством під час придбання (створення) цих активів і в міру їх констатації як факту, що здійснився, поступово накопичені на дебеті рахунка 15«Капітальні інвестиції», списуються з кредиту цього інвестиційного рахунка. Аналітичний облік за рахунком 15 «Капітальні інвестиції» ведеться за статтями витрат, пов'язаними з будівництвом і придбанням основних засобів, — за кожним об'єктом, що придбано або будується.

Процес організації обліку капітальних інвестицій та джерел їх фінансування на підприємстві є трудомістким та залежить від специфіки його діяльності, обраної облікової політики, яка має відповідати вимогам чинного законодавства і сприяти підвищенню інвестиційної привабливості.

Висновки. Отже, завданнями організації бухгалтерського обліку капітальних інвестицій є наступне:

- правильне і своєчасне оформлення документів з відображення обсягів будівельно-монтажних робіт і витрат на капітальні інвестиції з придбання або створення інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів;

- об'єктивне і достовірне формування вартості об'єктів капітального інвестування;

- правильне відображення витрат на незавершене будівництво;

- контроль за дотриманням фінансової дисципліни;

- контроль за економічним витрачанням матеріальних і трудових ресурсів на будівництво об'єктів [4, с.457].

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-14-ВР. Дата оновлення: 16.11.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>(дата звернення: 28.04.19).

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92. Дата оновлення: 05.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 28.04.19).

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291

4. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : підручник / М. Ф. Огійчук, Л.О. Сколотій, М. І. Беленкова та ін. / за ред. проф. М. Ф. Огійчука. 7-ме вид., перероб. і доп. Київ: Алерта, 2016. 1040 с.

УДК 657.1

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Гайдученко Т.М., студентка 1-го курсу магістратури, 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Калюга Є.В., д. е. н., професор

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Для забезпечення гідного рівня життя пенсіонерів необхідною є злагоджена взаємодія та ефективне функціонування всіх складових системи пенсійного забезпечення України. На даний час облікові складові солідарної пенсійної системи потребують інноваційного удосконалення, оскільки при використанні у процесі обліку надходжень Пенсійного фонду Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи» (надалі – НП(С)БО ДС 124) можливим є неоднозначне відображення облікової інформації, що призводить до недостовірності даних бухгалтерського обліку, а також перешкоджає гармонізації і уніфікації бухгалтерського обліку.

НП(С)БО ДС 124 має певні розбіжності з Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку у державному секторі 9 «Дохід від операцій обміну» (надалі – МСБО ДС 9), а також із Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку у державному секторі 23 «Дохід від необмінних операцій» (надалі – МСБО ДС 23), на основі яких розроблений. МСБО ДС 9 застосовується у процесі обліку доходів від обмінних операцій, МСБО ДС 23 – у процесі обліку доходів від необмінних операцій. НП(С)БО ДС 124 застосовується до обох видів доходу одночасно. Крім того, міжнародними та національними Стандартами неоднозначно трактується склад доходів (як від обмінних, так і від необмінних операцій) (табл. 1).

Існують розбіжності між Стандартами і щодо сфери їх застосування. Міжнародні Стандарти регламентують облік доходів від обмінних (МСБО ДС 9) та необмінних (МСБО ДС 23) операцій підприємствами, що використовують принцип нарахування. Національний Стандарт регламентує облік надходжень у державному секторі.

Таблиця 1

**Порівняльна характеристика НП(С)БО ДС 124, МСБО ДС 9 та
МСБО ДС 23 щодо складу доходів**

Стандарт	Склад доходів від обмінних операцій	Склад доходів від необмінних операцій
НП(С)БО ДС 124	<ul style="list-style-type: none"> – асигнування бюджету; – доходи від надання послуг; – доходи від продажу; – доходи від відсотків; – доходи від роялті; – доходи від дивідендів; – доходи від курсових різниць; – доходи від реалізації необоротних активів 	<ul style="list-style-type: none"> – податкові надходження; – збори і платежі; – трансферти; – кошти бюджетних установ від підприємств, організацій, фізичних осіб, інших бюджетних установ на цільові заходи; – надходження до державних цільових фондів; – зобов'язання, що не підлягають погашенню
МСБО ДС 9	<ul style="list-style-type: none"> – доходи від надання послуг; – доходи від продажу; – доходи від відсотків; – доходи від роялті; – доходи від дивідендів 	Не трактує
МСБО ДС 23	Не трактує	<ul style="list-style-type: none"> – трансферти; – гранти; – доходи від списання боргів та прийняття зобов'язань; – штрафи; – доходи від надання нерухомості; – подарунки; – пожертви; – послуги у натуральній формі

Задля подолання розбіжностей між НП(С)БО ДС 124, МСБО ДС 9 та МСБО ДС 23, з метою уніфікації та гармонізації бухгалтерського обліку, необхідним є внесення відповідних змін до НП(С)БО ДС 124, що забезпечить

також достовірність даних бухгалтерського обліку надходжень пенсійного забезпечення, сприятиме ефективному функціонуванню солідарної системи та забезпеченню гідного рівня життя пенсіонерів.

УДК 657.432

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ І ЗАМОВНИКАМИ

Гладюк Н.В., студентка 1 курсу СТ 12 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Шевчук К.В., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

В умовах ринкової економіки у своїй виробничо-фінансовій діяльності підприємства щоденно здійснюють великий обсяг комерційних операцій, які в певній мірі пов'язані з контрагентськими розрахунками. В даний час в Україні існує досить велика проблема неплатежів. Однією з головних умов підтримки необхідного рівня ліквідності і платоспроможності підприємств, що функціонують в умовах ринку, є ефективне ведення обліку розрахунків із покупцями та замовниками.

Облік розрахунків з покупцями і замовниками досліджували у своїх працях такі українські науковці, як Бутинець Ф.Ф., Білик М.Д., Власюк Г.В., Коблянська О.В., Огійчук М.Ф., Сук Л.К. та ін.

Для прийняття управлінських рішень важливе значення має повнота і об'єктивність інформації, пов'язаної з дебіторською заборгованістю. Облік розрахунків з покупцями і замовниками є однією з найважливіших та найбільш досліджуваних ділянок бухгалтерської роботи, оскільки на цьому етапі формується основна частина доходів та грошових надходжень підприємства [1].

На поточний момент облік та аналіз розрахунків з покупцями і замовниками містить ряд невирішених питань, серед яких:

- удосконалення методичних підходів до класифікації та оцінки дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги;
- організація повного та достовірного обліку розрахунків з покупцями і замовниками підприємства та своєчасне відображення облікових даних у фінансовій звітності;
- аналіз структури та динаміки дебіторської заборгованості підприємства;
- оптимізація структури дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги;
- визначення можливості застосування кредитної політики щодо окремих покупців та формування її принципів і умов;
- прискорення процесу погашення дебіторської заборгованості за допомогою сучасних форм її рефінансування;
- здійснення ефективного контролю за формуванням і своєчасним погашенням дебіторської заборгованості підприємства;
- створення та використання резерву сумнівних боргів.

Існуюча класифікація дебіторської заборгованості відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» на поточну та довгострокову [2], на нашу думку, не є точною та дає лише часткову характеристику даного активу. При цьому слід зауважити, що підприємство може самостійно обрати ознаку класифікації.

Організацію обліку, аналізу та контролю розрахунків за дебіторською та кредиторською заборгованістю на підприємстві необхідно починати саме з процедури підготовки облікової політики.

Необхідно зазначити, що для поліпшення стану розрахунків з покупцями і замовниками важливим є не лише використання заходів покращення обліку взаєморозрахунків, а й удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємств. Не викликає сумнівів, що автоматизація обліку дозволяє значно

полегшити роботу бухгалтерії в цілому та кожного бухгалтера окремо, особливо при впровадженні телекомунікаційного обміну інформацією між автоматизованими робочими місцями облікових працівників з використанням комп'ютерних мереж. Тому, ведення повністю автоматизованого обліку з використанням програмного продукту «1 С:Бухгалтерія» значно прискорить ведення обліку дебіторської заборгованості та розрахунків з покупцями і замовниками.

На сьогодні існує певна недосконалість моделей створення резерву сумнівних боргів. Оскільки метод абсолютної суми сумнівної заборгованості прийнятний лише для підприємств з невеликою кількістю дебіторів. Метод використання коефіцієнта сумнівності доцільно використовувати лише для заборгованості, термін якої не перевищує року. Оскільки даний метод спирається лише на дані минулих періодів і може дещо не відповідати ситуації в майбутньому. Вважаємо, що резерв повинен сформуватись на базі експертних оцінок фінансового менеджменту підприємства і формуватися бухгалтерами під підприємства, виходячи з реальних показників поточного та прогнозованого фінансового стану свого підприємства [1].

На підприємстві важливо організувати роботу з договорами на належному рівні та розробляти різноманітні моделі договорів із гнучкими умовами оплати, зокрема надання покупцям знижок при достроковій оплаті, оскільки зниження ціни приводить до розширення обсягів реалізації та інтенсифікує приплив коштів. На забезпечення своєчасної оплати дебіторської заборгованості значною мірою впливає налагоджена система контролю на підприємстві. Важливою складовою діяльності має стати формування претензій щодо своєчасності оплати продукції.

Отже, у сучасних умовах господарювання є ряд проблем, пов'язаних з обліком, аналізом і контролем таких розрахунків, зокрема: недосконале законодавче забезпечення порядку розрахунків, криза неплатежів та зростання дебіторсько-кредиторської заборгованості при розрахунках між

суб'єктами підприємницької діяльності. З метою ефективного ведення обліку дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги потрібно максимально використовувати потенціал суб'єктів господарювання та існуючі економічні умови, в яких здійснюється фінансово-господарська діяльність підприємства.

Список використаних джерел

1. Костюнік О.В., Турова Л.Л., Ковтуненко В.М. Шляхи вдосконалення обліку дебіторської заборгованості. *Агросвіт*. 2016. № 6. С. 29-31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2016_6_7 (дата звернення 25. 10.2020).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» затв. наказом Мінфіну України від 28 жовтня 1998р. № 1706 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 жовтня 1999р. за № 725/4018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0725-99> (дата звернення 25.10.2020).

УДК 331.2

ОСНОВНІ ФУНКЦІ ДОДАТКОВОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Демякіна А.Р., студентка 4 курсу,
2 групи спеціальності «Облік і оподаткування»
Дерев'яно С.І., к.е.н, доцент кафедри обліку і оподаткування

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

В сучасних умовах проблема оплати праці в Україні є досить актуальною, у зв'язку з цим вивчення особливостей призначення додаткової заробітної плати здатне посприяти вдосконаленню регулювання відносин у цій сфері. Додаткова заробітна плата є одним з основних засобів підвищення зацікавленості робітників у результатах своєї праці та її продуктивності, збільшенні обсягів виробленої продукції, поліпшенні її якості та асортименту.

Згідно зі ст.2 Закону України «Про оплату праці» додаткова заробітна плата — це винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством, премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій.

Зміст та суть заробітної плати найбільш детально розкривається у її функціях, які вона виконує у процесі суспільного відтворення. До основних функцій оплати праці відносять наступні: відтворювальна — полягає у забезпеченні робітників всіма необхідними життєвими благами для відтворення робочої сили; стимулююча — полягає у встановленні залежності заробітної плати працівника від його особистого трудового результату, а також роботи підприємства в цілому; регулююча — полягає в розподілі робочої сили за видами економічної діяльності, рівнем кваліфікації, спеціалізації тощо; соціальна — полягає в забезпеченні соціальної справедливості; функція формування платоспроможного попиту населення — полягає в узгодженні платоспроможного попиту з пропозицією товарів і послуг на ринку.

Як структурна частина заробітної плати, додаткова виконує лише частину наведених функцій, оскільки не є основною і не може повністю забезпечувати працівників всіма необхідними життєвими благами від відтворення робочої сили, тому відтворювальну функцію додаткова заробітна плата може виконувати лише в сукупності з основною заробітною платою.

Деякі автори вважають, що заробітна плата виконує ще й інші функції, так, наприклад, І. Малицька наводить ще таку функцію заробітної плати як виховна. Виховну функцію додаткової заробітної плати можна інтерпретувати як спроможність роботодавця матеріально зацікавити свого робітника в спроможності керувати бригадою, підвищенні кваліфікації, отриманні наукового ступеня тощо. Завдяки надбавкам та доплатам за професійну майстерність, виконання особливо важливої роботи на певний термін, за науковий ступінь та іншим можна сказати, що наявність таких виплат сприяє

вихованню таких людських та професійних якостей, як відповідальність, сумлінне ставлення до праці, цілеспрямованість, вміння організовувати працю тощо.

Регулююча функція полягає в тому, що заробітна плата використовується для перерозподілу робочої сили між галузями та видами виробництва. Розглядаючи дану функцію в розрізі зарплати можна знайти її відображення в основній заробітній платі, а додаткова, на нашу думку, дану функцію виконувати не повинна. Сама по собі додаткова заробітна плата виконує стимулюючу функцію, оскільки містить в собі такі виплати, як надбавки (доплати) до тарифних ставок, премії, відсоткові (комісійні) винагороди тощо.

Додаткова заробітна плата також містить оплату роботи в наднормовий та нічний час, у святкові та вихідні дні, а також оплату простоїв не з вини працівника, які є мінімальними державними гарантіями. Саме ці доплати дають змогу додатковій заробітній платі виконувати ще й соціальну функцію, оскільки дані виплати гарантуються державою і повинні захищати працівника.

Таким чином, додаткова заробітна плата як структурна частина заробітної плати здатна виконувати лише декілька функцій, оскільки є лише винагородою за працю понад установлені норми, а не основною оплатою праці. До таких функцій можна віднести: стимулюючу, виховну та соціальну.

УДК: 657:347

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Делейчук З. М., студент 1 ст. курсу,

12 групи спеціальності «Облік та оподаткування»

Олійник С.О., к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Питання розрахунків з оплати праці є актуальним, оскільки оплата праці є досить важливою частиною системи соціально - трудових відносин і найскладнішою у вирішенні соціально-економічних проблем.

Робота багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених присвячена теоретичним та практичним питанням розгляду проблем обліку з розрахунків оплати праці. Значний внесок у вивчення цих проблем зробили: Сопко В. В., Хомин П. Я., Гарасим П. М., Бутинець Т. А., Жук Н. Л., Семенов Г. А., Андрущенко Л. О., Голов С. Ф., Білуха М. Т., Дорош Н. І., Усач Б. Ф., Петрик О. А. та ін. Але через зміну в нормативно-законодавчій базі та економічних умовах ці питання потребують подальшого вирішення.

Заробітна плата є одним із найважливіших чинників діяльності підприємства. Облік праці - досить складна сфера бухгалтерського обліку, яка вимагає ретельного організаційного вдосконалення. На кожному підприємстві розділ обліку заробітної плати ведеться в обов'язковому порядку. Помилка у нарахуванні заробітної плати автоматично призводить до низки порушень, які є найбільш серйозними за своїми наслідками. Тому, питання обчислення заробітної плати, а також податкового, бухгалтерського, статистичного обліку оплати праці займають особливе місце в роботі бухгалтерії кожного підприємства. Організація оплати праці здійснюється відповідно до чинних нормативно - правових актів; генеральною угодою на державному рівні; галузевими та регіональними угодами; колективними договорами; трудовими договорами [1].

Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України 30.11.1999 р. №291 [2] інформація про розрахунки за виплатами працівникам узагальнюється на синтетичному рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», до якого відкриваються три субрахунки. На субрахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою» відображається нарахована заробітна плата за поточний місяць; на субрахунку

662 «Розрахунки з депонентами» – заробітна плата, що була виплачена невчасно; на субрахунок 663 «Розрахунки за іншими виплатами» відображається нарахування інших виплат працівникам.

Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійних та ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства.

Чітка організація бухгалтерської роботи з розрахунку заробітної плати на підприємстві важлива при обчисленні розміру заробітної плати, оскільки вона є найбільш відповідальною і трудомісткою.

В цілому, організація оплати праці на підприємстві – це сукупність дій, спрямованих на забезпечення визначення величини заробітної плати, принципів її нарахування, строків виплати, диференціації, співвідношення з іншими показниками діяльності підприємства тощо. Організація оплати праці базується на трьох елементах: нормуванні праці, її тарифікації, а також на системах і формах оплати праці [3].

Вивчаючи принципи та порядок розрахунку заробітної плати працівників підприємств, ми виявили, що основні проблемні питання організації обліку праці є:

- своєчасне і точне визначення суми нарахованих зарплат та внесків до органів соціального страхування та включення їх у ціну продукції (робіт, послуг);
- регламентація організації праці на підприємстві;
- контроль використання робочого часу та забезпечення зростання продуктивності праці;
- своєчасне проведення всіх розрахунків з працівниками підприємства та найманими працівниками щодо заробітної плати та інших виплат;
- облік та контроль використання фонду заробітної плати та інших коштів, які виділяють для оплати праці працівників підприємства;
- впровадження мотивації праці працівників.

Одним із можливих способів удосконалення оплати праці працівників є підвищення матеріальної зацікавленості працівників, преміювання, надбавки, надання відпусток тощо. На мою думку керівництво організації, повинно будувати добрі відносини в колективі, щоб цей психологічний клімат допоміг та сприяв підвищенню ефективності виробництва. Успішний вплив на мотивацію праці персоналу проявляється насамперед тоді, коли працівник бачить, що він цінний для організації. А працівники, які здійснюють функції управління повинні проявляти ініціативність, рішучість, організаторські здібності.

На наш погляд, ефективним фактором, який також впливає на продуктивність праці, є запровадження соціального пакету. Соціальний пакет – це надання роботодавцем певних благ у вигляді пільг, компенсацій особистих витрат, пов'язаних з роботою. Соціальний пакет виконує стимулюючу роль і є дуже важливим засобом впливу на стан та впевненість працівника, тривалість та успіх його працевлаштування.

Список використаних джерел

1. Герасимчук, Л. С. Шляхи вдосконалення обліку оплати праці / Л. С. Герасимчук, О. В. Кантаєва // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. – 2012. – № 12. – С. 186–194. – (Серія : Економічні науки)
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Мінфіном від 30.11.99 р. № 291
3. Островерха Р. Е. Організація обліку: навч. посіб. / Р. Е. Островерха. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 568 с.

УДК 336.717.137.3:334

БАЛАНС ЯК ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ДЛЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Дем'янчук М.І. студентка магістратури 1 року навчання,
3 групи спеціальності «Облік і оподаткування»
Гуцаленко Л.В., д.е.н., професор

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

За даними бухгалтерського балансу визначається фінансовий стан підприємства, така інформація необхідна, як зовнішнім так і внутрішнім користувачам. Керівники підприємств використовують таку інформацію для прийняття управлінських рішень, банки – для прийняття рішень щодо надання кредитів, постачальники – для прийняття рішень щодо заключення договорів на поставку, інвестори – при вирішенні питання щодо доцільності інвестування.

Дане питання досліджувало багато вчених, зокрема: Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю., Яцух О.О., Захарова Н.Ю., Мішура В. Б., Спіцин В. Є. та ін.

Метою даного дослідження є обґрунтування бухгалтерського балансу як інформаційного джерела при проведенні оцінки фінансового стану підприємства.

Як зазначають Мішура В. Б. та Спіцин В. Є.: «Фінансовий стан підприємства – це сутнісна характеристика діяльності підприємства у певний період, що визначає реальну та потенційну можливість підприємства забезпечувати достатній рівень фінансування фінансово-господарської діяльності та здатність ефективно здійснювати її в майбутньому» [1].

Для вивчення фінансового стану підприємства необхідна інформація про економічні ресурси, що ним контролюються, ліквідність та платоспроможність, а також здатність адаптуватись до непередбачуваних змін середовища, в якому

воно функціонує. Елементами балансу, безпосередньо пов'язаними з визначенням фінансового стану підприємства та змін у ньому, є: активи; зобов'язання; власний капітал [2].

Найбільш розповсюдженим є аналіз фінансового стану з використанням коефіцієнтів, адже вони дають високу точність результату за умови їх правильної інтерпретації. На основі [1, 3] сформуємо основні групи показників фінансового стану підприємства (табл. 1):

Таблиця 1

Основні показники, що характеризують фінансовий стан

Групи показників фінансового стану	Показники фінансового стану
Показники оцінки майнового стану	<ul style="list-style-type: none"> • Коефіцієнт зносу основних засобів • Коефіцієнт придатності основних засобів • Коефіцієнт оновлення • Коефіцієнт вибуття • Коефіцієнт мобільності активів
Показники оцінки фінансової стійкості	<ul style="list-style-type: none"> • Коефіцієнт автономії • Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів • Коефіцієнт фінансової стійкості • Коефіцієнт маневреності власного капіталу • Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами
Показники ділової активності	<ul style="list-style-type: none"> • Коефіцієнт оборотності активів • Коефіцієнт оборотності дебіторської (кредиторської) заборгованості • Строк погашення дебіторської (кредиторської) заборгованості • Фондовіддача • Коефіцієнт оборотності власного капіталу
Показники оцінки ліквідності	<ul style="list-style-type: none"> • Коефіцієнт покриття • Коефіцієнт швидкої ліквідності • Коефіцієнт абсолютної ліквідності
Показники аналізу рентабельності (прибутковості)	<ul style="list-style-type: none"> • Рентабельність власного капіталу • Рентабельність реалізованої продукції • Рентабельність продажу • Рентабельність господарської діяльності
Показники позицій підприємства на ринку цінних паперів	<ul style="list-style-type: none"> • Дохід на акцію • Дивіденд на акцію • Дивідендний вихід • Коефіцієнт котирування акцій • Ціна акції

Сформовано автором на основі [1, 3]

Як бачимо для показників ліквідності, показників фінансової стійкості та показників майнового стану, також для деяких показників ділової активності та прибутковості підприємства дані необхідно брати безпосередньо з балансу.

Отже, аналіз фінансового стану призначений для оцінки якості господарської діяльності підприємства, виявлення змін у фінансовому стані в просторі і часі, виявлення резервів оптимізації фінансового стану підприємства, для забезпечення можливості прийняття зваженого управлінського рішення щодо фінансового стану зовнішніми користувачами звітної інформації і основним джерелом для даного аналізу є бухгалтерський баланс.

Список використаних джерел

1. Мішура, В. Б. Економічна сутність, аналіз та оцінка фінансового стану підприємства [Текст] / В. Б. Мішура, В. Є. Спіцин // Научний Весник ДГМА. – 2017. – № 3 (24Е). – С. 121-126

2. Білик, М. Д. Фінансовий аналіз [Текст] / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька. – К: КНЕУ, 2005. – 592 с.

3. Яцух, О. О. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки [Текст] / О. О. Яцух, О. О., Н. Ю. Захарова // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 29 (68). – 2018. – № 3. – С. 173-180

УДК 657.471.12

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ

Єфімчук А.О., студентка 3 курсу,

12 ст групи спеціальності

«Облік і оподаткування»

Олійник Світлана Олександрівна к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Організація обліку виплат працівникам посідає одне з центральних місць в системі організації обліку на підприємстві. Розмір нарахованої заробітної плати, своєчасність і повнота розрахунків з працівниками впливає на якість праці найманих працівників та суму витрат підприємства. Досліджуючи організацію обліку виплат працівникам на підприємстві, варто зазначити, що в сучасних умовах господарювання ця ділянка обліку потребує більш детального вивчення для формування ефективної системи розрахунків.

Постійні зміни законодавчо-нормативних документів щодо обліку оплати праці вимагають своєчасного здійснення уточнень в обліку і при відображенні інформації про виплати працівникам у звітності підприємства. Організація обліку виплати працівникам повинна забезпечити оперативний контроль за кількістю і якістю праці, за використанням засобів, що включаються до фонду заробітної плати і виплат соціального характеру.

На вирішення цих проблем та питань обліку оплати праці присвячено роботи багатьох вчених, серед яких: О.Ф. Вербило, Л.С. Герасимчук, Г.О. Кошулинська, Л.В. Мельянцева, Н.В. Потриваєва, І.В. Савченко, Г.В. Сировой, Д.М. Хома та інші.

В Законі України «Про оплату праці» зазначається, що заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконаної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства.

Одним із шляхів удосконалення обліку оплати праці є вдосконалення саме діючого аналітичного обліку, так як дані аналітичного обліку відіграють вирішальну роль в зборі інформації про відпрацьований та невідпрацьований час, виконання норми працівником, склад працівників, структуру фонду оплати

праці. Дану інформацію щодо витрат на оплату праці необхідно відображати за такими статтями калькуляції: основна заробітна плата, додаткова оплата праці, інші нарахування та виплати працівникам.

Пропонується ввести до синтетичного рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» наступні аналітичні рахунки: 661/1 «Розрахунки за окладами і тарифами»; 661/2 «Інші нарахування»; 661/3 «Виплати за невідпрацьований час працівників»; 661/4 «Премії»; 661/5 «Інші заохочувальні виплати працівникам»; 661/6 «Комісійні винагороди»; 661/7 «Оплата при звільненні»; 661/8 «Розрахунки по відпустках»; 661/9 «Оплата по закінченню трудової діяльності працівника». Від правильної організації обліку оплати праці залежить повнота і своєчасність розрахунків з працівниками.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 "Виплати працівникам" (далі - Положення (стандарт) 26) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати (у грошовій і не грошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності.

Норми Положення (стандарту) 26 застосовуються роботодавцями - підприємствами, організаціями, іншими юридичними особами (далі - підприємства) незалежно від форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності).

Одним із напрямів удосконалення системи ведення обліку є спрощення документообігу на підприємстві:

- 1) зменшити кількість документації шляхом впровадженню накопичувальних документів;
- 2) розробити аналітичну відомість за виплатами персоналу;
- 3) змодельовати відомість складу персоналу підприємства, де основними показниками є середньоспискова чисельність; прийнято в штат ; вибуло, з них : кількість за власним бажанням, за прогули, інші дисциплінарні порушення, по

досягненню пенсійного віку; структура персоналу; коефіцієнт плинності кадрів; коефіцієнт обороту за прийомом; коефіцієнт обороту за вибуттям працівників; коефіцієнт відповідності кваліфікації працівника до складності робіт; рівень дисципліни працюючих;

4) скласти відомість стану кредиторської заборгованості з оплати праці працівників за певні періоди часу.

Отже облік оплати праці є важливою складовою загальної системи бухгалтерського обліку підприємства. Подальша розробка методики обліку витрат на винагороди працівникам як складової системи управління витратами суб'єкту господарювання має викликати науковий інтерес, та бути спрямована на оптимізацію таких платежів.

Раціонально організований облік оплати праці має суттєвий економічний ефект на підприємство, що відображається у наступному: збільшенні продуктивності праці за рахунок ефективнішого використання робочого часу; підвищенні прибутковості на основі оптимізації понесених підприємством витрат (у складі собівартості продукції та послуг та витрат періоду); своєчасному виявленні резервів зростання продуктивності праці; точному визначенні рівня винагород на кожного працівника підприємства та подальшому її розподілі за напрямками витрат; моніторингу правильності та своєчасності формування фонду оплати праці та здійснення виплат з нього тощо.

Список використаних джерел

1. Сук Л.К. Сук П. Л. Фінансовий облік. К: - Знання, 2016. – 663с.
2. НП(С)БО 26 «Поточні виплати працівникам»: Наказ МФУ від 07 лютого 2013р. №73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ ВІДПОВІДНО ДО НП(С)БО ТА МСБО

Загурська А.М., студентка 2 курсу,
групи О-21 спеціальності «Облік і оподаткування»
Шара Є.Ю. к.е.н., доцент

*Ірпінський державний коледж економіки та права
м. Ірпінь*

Форма, зміст та загальні вимоги до розкриття статей звіту про рух грошових коштів визначається НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1], що стосується підприємств усіх форм власності, а також Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності № 433. МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [2] надає лише загальне уявлення про форму такого звіту.

Звіт про рух грошових коштів - одна із річних форм фінансової звітності, в якій підсумовується інформація про надходження і вибуття грошових коштів підприємства. Звіт про рух грошових коштів доповнює баланс (звіт про фінансовий стан) і звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід). Баланс (звіт про фінансовий стан) відображає фінансовий стан підприємства на звітну дату (кінець звітного періоду), а звіт про рух грошових коштів пояснює зміни, що відбулися одним із компонентів фінансової звітності - грошовими коштами.

Метою складання звіту про рух грошових коштів є надання інформації про стан і зміни протягом звітного року грошових потоків, а саме надходження і вибуття грошових потоків та їх еквівалентів підприємства в результаті ведення господарської діяльності. Тому у звіті про рух грошових коштів

наводяться дані про їх рух у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1], грошові кошти – це готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання .

Згідно МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [2] - грошові кошти, які складаються з готівки в касі та депозитів до запитання.

В міжнародних стандартах застосовують термін «грошові потоки», у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» – «рух грошових коштів».

Спільною рисою між НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] та МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [2] є те, що звіт про рух грошових коштів за своєю структурою складається із трьох розділів:

Розділ I. Рух коштів у результаті операційної діяльності. НП(С)БО 1 визначає, що операційна діяльність – це основна діяльність підприємства, а також інші її види, які не вважаються інвестиційною чи фінансовою діяльністю. [1].

Розділ II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності. Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» інвестиційна діяльність – це придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів [1].

В МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» до складу інвестиційної діяльності підприємства не включаються інвестиції, що являють собою грошові еквіваленти, тобто вона повинна вільно конвертуватися у відому суму грошових коштів і характеризуватися незначним ризиком зміни вартості [2, с. 20].

Розділ III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає фінансову діяльність як діяльність, що призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства [1].

У МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [2] банківські позики відносяться до фінансової діяльності.

Відповідно до міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку для складання звіту про рух грошових коштів можуть застосовуватись такі методи [2]:

прямий метод – за яким розкриваються основні види надходжень грошових коштів чи виплат грошових коштів із розкриттям конкретних джерел та напрямів використання у розрізі видів діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна);

непрямий метод – за яким чистий фінансовий результат діяльності підприємства коригується відповідно до впливу операцій негрошового характеру; будь-яких відрахувань або нарахувань минулих чи майбутніх надходжень грошових коштів, що відносяться до операційної діяльності; будь-яких відрахувань або нарахувань минулих чи майбутніх виплат грошових коштів, що відносяться до операційної діяльності; статей доходу або витрат, пов'язаних із рухом грошових коштів від інвестиційної чи фінансової діяльності.

До переваг прямого способу складання є те, що він дозволяє оцінити надходження і витрачання коштів на підприємство по окремих статтях, тому прямий метод використовується при плануванні грошових потоків.

При непрямому методі базовий показник – фінансовий результат від діяльності звітного періоду до оподаткування – коригується на зміни в сумі залишків виробничих запасів, дебіторської і кредиторської заборгованості, що відбулися за рік в результаті операційної діяльності, а також зміни доходів і витрат майбутніх періодів, обороти не грошових статей (амортизація необоротних активів, курсові різниці) та інших статей фінансової звітності, пов'язаних з рухом коштів від інвестиційної та фінансової діяльності.

В Україні Звіт про рух грошових коштів складається за допомогою як прямого, так і непрямих методів. Останній використовується для визначення

показників розділу I «Рух коштів у результаті операційної діяльності», а перший – для складання другого та третього розподілів або всього звіту, якщо підприємство обрало складання звіту про рух грошових коштів за прямим методом.

Список використаних джерел

1. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ МФУ від 07 лютого 2013р. №73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів»/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_019

УДК 657.44:336.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І АУДИТУ КОРОТКОСТРОКОВИХ КРЕДИТІВ БАНКУ

Заєць Л.І., студентка 4 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Слесар Т.М. кандидат економічних наук

*Національний університет природокористування і біоресурсів України,
м. Київ*

У сучасних умовах здійснення підприємницької діяльності суб'єкти господарювання потребують позикових коштів у формі довгострокових, короткострокових кредитів банків та інших позикових коштів. Комерційні банки можуть надавати кредити всім суб'єктам господарської діяльності незалежно від їх галузевої приналежності, статусу, форм власності, за наявності у них реальних можливостей та правових форм забезпечення своєчасного

повернення кредиту та сплати відсотків (комісійних) за користування ним. Основними умовами надання кредиту є: забезпеченість; повернення; дотримання строків; цільове використання. Ці та інші умови встановлюються кредитним договором.

Посідаючи місце центральної ланки грошово-фінансової системи та обслуговуючи інтереси суб'єктів господарювання, кредит визначає зв'язки між державою, банками, фізичними та юридичними особами. Завдання відновлення виробничого призначення кредиту є першочерговим, оскільки кредитні відносини сприятимуть подоланню економічної кризи в Україні та інших країнах та забезпечить прогресивний розвиток вітчизняного товарного виробництва.

Як стверджує Л. Волинець «користуватися кредитом підприємствам зручно і вигідно. Кредит допомагає зробити крок вперед, вивести підприємство на новий виток розвитку, а також дає можливість розвивати свою справу». Проте не всі суб'єкти господарювання використовують кредит в своїй діяльності. Багато хто розраховує тільки на себе і проявляє обережність у відносинах з кредиторами. Це позбавляє їх можливості реалізувати плани по розширенню бізнесу, оскільки в своїй діяльності вони обходяться лише власними засобами.

Ступінь висвітлення проблеми в економічній літературі. Дослідженням теоретичних та практичних аспектів кредитування займалися такі відомі науковці як В. Лагутін, М. Бессараб, та практики М. Стрельников, В. Сопко, Н. Белова та ін. Але важливі питання практики надання кредитів в умовах економічної кризи залишаються нерозкритими і потребують їх подальшого висвітлення.

Недостатній рівень вирішення проблем надання кредитів та їх облікового відображення зумовив гостроту осмислення проблеми наукового обґрунтування нових явищ с сфері кредитування, визначення їх змісту та сутності,

розроблення ефективних схем кредитного процесу та його облікового відображення.

Метою аудиту кредитів і позик є формування думки про достовірність бухгалтерської звітності за рахунками обліку короткострокових кредитів, а також перевірка відповідності їх обліку вимогам законодавчих актів.

Першочергові завдання аудиту кредитних операцій - встановити:

- наявність всіх документів щодо оформлення кредитів;
- щомісячне нарахування відсотків і правильність їх відображення за джерелами покриття;
- дотримання встановлених правил з оцінки та оформлення застави при одержанні кредиту;
- цільове використання отриманих підприємством кредитів;
- своєчасність погашення основного боргу та нарахованих відсотків;
- наявність непогашеної заборгованості підприємства за кредитами банку;
- наявність і правильність оформлення всіх документів за кредитами;
- забезпеченість необхідними ресурсами, обсягами капітальних вкладень і підрядних робіт;
- правильність віднесення на рахунки бухгалтерського обліку сплачених відсотків за користування кредитом (у тому числі за простроченими кредитами);
- обґрунтованість віднесення відсотків за користування кредитами до собівартості продукції (робіт, послуг) залежно від джерела отримання кредиту, а також суми відсотків.

Виконання цих вимог дозволить підвищити ефективність використання підприємствами кредитів.

УДК 657.1

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВІДОБРАЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Кіча А.О., студентка 4 курсу, 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Германчук Г.О., старший викладач

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Операції з іноземною валютою — це операції, що здійснюються в іншій валюті порівняно з тією, в якій ведуть бухгалтерський фінансовий облік та складають бухгалтерську звітність. Такі операції пов'язані з імпортом та експортом товарів чи інвестиціями, отриманням або виплатою дивідендів та поїздками за кордон [3].

Методикою відображення операцій у іноземній валюті у фінансовій звітності серед науковців займалися І. Волкова, Ф. Бутинець, І. Жиглей, Н. Колінько, Д. Чирка та багато ін.

Особливість обліку операцій в іноземній валюті полягає в тому, як для відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності таку операцію потрібно перераховувати в гривні.

Загальні правила відображення операцій в іноземній валюті в обліку зазначені в П(С)БО 21:

1. Операції в іноземній валюті під час первинного визнання відображають у валюті звітності шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу на початок дня дати здійснення операції.

2. Суму авансу в іноземній валюті, надану іншим особам у рахунок платежів для придбання немонетарних активів й отримання робіт і послуг, під час включення до вартості цих активів перераховують у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на початок дня дати сплати авансу.

При складанні Балансу (звіту про фінансовий стан) необхідно враховувати положення як МСБО 21 так і П(С)БО 21, які передбачають монетарно-немонетарний метод обліку операцій у іноземній валюті.

У разі здійснення авансових платежів в іноземній валюті постачальникові частинами й одержання частинами від постачальника немонетарних активів вартість одержаних активів визнають за сумою авансових платежів із застосуванням валютних курсів, виходячи з послідовності здійснення авансових платежів.

Суму авансу в іноземній валюті, одержану від інших осіб у рахунок платежів для постачання готової продукції, інших активів, виконання робіт і послуг, під час включення до складу доходу звітного періоду перераховують у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на початок дня дати одержання авансу.

У разі одержання від покупця авансових платежів в іноземній валюті частинами та відвантаження частинами покупцеві немонетарних активів дохід від реалізації активів визнають за сумою авансових платежів із застосуванням валютних курсів, виходячи з послідовності одержання авансових платежів. Балансова вартість зазначених статей балансу надалі визначається згідно з відповідними Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

3. На кожен дату балансу:

а) монетарні статті в іноземній валюті відображаються з використанням валютного курсу на кінець дня дати балансу;

б) немонетарні статті, які відображені за історичною собівартістю відображаються за валютним курсом на початок дня дати здійснення операції;

в) немонетарні статті за справедливою вартістю в іноземній валюті відображаються за валютним курсом на початок дня дати визначення цієї справедливої вартості.

4. Визначення курсових різниць за монетарними статтями в іноземній

валюті проводиться на дату балансу, а також на дату здійснення господарської операції в її межах або за всією статтею (відповідно до облікової політики) [1].

Складання приміток до фінансової звітності – це деталізація і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інформація, яка передбачена відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку і корисна для користувачів фінансової звітності.

Якщо метою складання і подання фінансової звітності є надання достовірної та повної інформації про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки підприємства, то метою складання приміток до річної звітності є забезпечення деталізації і обґрунтованості статей фінансових звітів [2].

Примітки до фінансової звітності містять таку інформацію:

- сума курсових різниць, що включена до складу доходів і витрат протягом звітного періоду;

- сума курсових різниць, що включена протягом звітного періоду до складу іншого додаткового капіталу, а також інформація, що пояснює взаємозв'язок між сумою таких курсових різниць на початок і на кінець звітного періоду.

Отже, для користувачів фінансової звітності є важливим надання інформації про офіційний валютний курс гривні на дату звітності з метою достовірної аналітичної оцінки результатів діяльності суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів». – Електронний режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/320294/file/2021.pdf>.

2. Примітки до фінансової звітності та правила виправлення помилок у фінансовій звітності // Звітність підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dl.sumdu.edu.ua/textbooks/106070/635085/index.html>

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000 № 193 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>

УДК 331.106.5

ВИПРОБУВАЛЬНИЙ ТЕРМІН ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Костюк А. О., студентка 5 курсу,
3 групи спеціальності «Облік та аудит»
Гуцаленко Л. В., д.е.н., професор

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Відповідно до статті 26 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП) при укладенні трудового договору може бути обумовлене угодою сторін випробування. На нормативному рівні випробування — це перевірка відповідності працівника роботі, яка йому доручається (табл. 1).

Таблиця 1

Строки випробування, що визначені частинами першою та другою статті 27 КЗпП

<i>Строк</i>	<i>Умова</i>
Не може перевищувати трьох місяців	Для всіх працівників, якщо інше не встановлено законодавством України
Не може перевищувати одного місяця	Для робітників
Не може перевищувати шести місяців	В окремих випадках за погодженням із відповідним органом первинної профспілкової організації

Змін зазнала частина третя статті 27 КЗпП, у новій редакції якої зазначено, що до строку випробування не зараховуються дні, коли працівник фактично не працював незалежно від причини. Таким чином, ця вимога позбавляє права роботодавця на свій розсуд вирішувати, чи продовжувати строк випробування через відсутність працівника з поважних причин чи ні. З моменту

набуття чинності зазначених змін умова подовження строку випробування в разі фактичної відсутності працівника на роботі є обов'язковою.

Як і попередня редакція частини другої статті 28 КЗпП, редакція 2016 року надає право роботодавцю, не чекаючи закінчення строку випробування, звільнити працівника в разі встановлення невідповідності працівника посаді, на яку його прийнято, або виконуваний роботі. Проте, якщо раніше роботодавцю для цього достатньо було видати наказ про звільнення, тепер він зобов'язаний за три дні письмово попередити працівника про таке звільнення.

Таким чином, докорінно змінився підхід до звільнення працівника в разі встановлення невідповідності займаній посаді або роботі протягом строку випробування. Змінивши підставу для звільнення зі статті 28 КЗпП на пункт 11 статті 40 КЗпП, фактично змінюється й процедура звільнення із зазначеної підстави. Так, окрім повідомлення за три дні про звільнення роботодавцю слід пам'ятати, що не допускається звільнення працівника за підстав, зазначених у статті 40 КЗпП в період його тимчасової непрацездатності (крім звільнення за пунктом 5 цієї статті), а також в період перебування працівника у відпустці. Крім того, роботодавець зобов'язаний в день звільнення видати працівнику копію наказу про звільнення з роботи відповідно до вимог частини другої статті 47 КЗпП, оскільки звільнення відбувається за ініціативи роботодавця.

Список використаних джерел

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. з наступними доповненнями і змінами: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 12.11.2020.)
2. Встановлення випробування: пригадуємо зміни *Кадровик UA*. веб-сайт URL: <https://www.kadrovik.ua/content/vstanovlennya-vyprobuvannya-rygaduyemo-zminy> (дата звернення 12.11.2020.)
3. Випробування при прийнятті на роботу: непорушні правила та нові норми. *i.factor UA*. веб-сайт URL: <https://i.factor.ua/journals/ot/2016/july/issue-14/1/article-20136> (дата звернення 12.11.2020.)

УДК 657.1

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Кулик Ю.О., студентка 1 курсу СТ, 12 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Боярова О.А., кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет біоресурсів та природокористування,
м. Київ*

Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці є складною ділянкою облікового процесу, який потребує достовірного документального відображення відпрацьованого часу, виробленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг та їх оплати. Сьогодні організація обліку оплати праці на підприємстві потребує більш детального дослідження, адже вона в сучасних умовах виконує такі важливі функції, як відтворювальну і стимулюючу.

Крім того, постійні зміни правової та організаційної бази обліку вимагають від сучасного бухгалтера своєчасного здійснення уточнень як у порядку обліку, так і при відображенні інформації про оплату праці у звітності підприємства.

Оплата праці, рівень виплат працівникам, їх сутність та структура мають велике соціальне значення і впливають не лише на рівень життя населення, а й на поточні та майбутні показники діяльності підприємства. Крім того, ефективність діяльності підприємства залежить від роботи самих працівників, а їхня мотивація в свою чергу від рівня заробітної плати та умов праці. Тому обрана тема є досить актуальною, оскільки в умовах автоматизації бухгалтерського обліку, робота самих працівників значно полегшується і пришвидшується. Саме це створює усі умови для більш ефективного ведення бухгалтерського обліку, що сприяє збільшенню прибутку підприємства у майбутньому.

За сучасних умов розвитку суспільства питання розрахунків із оплатою праці працівників підприємства дедалі більше привертає увагу практиків. Вона має важливе значення у процесі відтворення суспільного продукту, є одним із головних чинників забезпечення ефективності економіки, і основною складовою виплат працівникам.

Відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (далі – МСБО) 19 «Виплати працівникам» виплати працівникам – це всі форми компенсації, що їх надає суб'єкт господарювання в обмін на послуги, надані працівниками [1].

У сучасній економічній літературі відсутнє загальноприйняте визначення заробітної плати. На нашу думку, найточніше відповідає трактуванню заробітної плати в Законі України «Про оплату праці» таке визначення: оплата праці – це стаття витрат, яка відіграє важливу роль у формуванні собівартості продукції (послуг), тому до неї завжди необхідно підходити з особливою увагою для забезпечення раціонального використання грошових ресурсів та їх економії на підприємстві [3].

Облік та нарахування заробітної плати має ряд проблемних питань, які впливають на результати діяльності всього підприємства.

Для того, щоб вдосконалити облік розрахунків із заробітною платою потрібно покращити автоматизацію усього бухгалтерського обліку. Автоматизація обробки обліково-економічної інформації є вирішальним фактором підвищення оперативності, аналітичності та достовірності даних на підприємствах [2].

Однією із наявних проблем в Україні є те, що більшості підприємств тому доцільно запропонувати автоматизацію цієї частини обліку за допомогою програми «1С: Зарплата і Управління Персоналом 8.0 для України», яка є найпоширенішою зараз в країні. Вона оптимізує роботу самого підприємства.

У версії 8.0 «Документ «Нарахування зарплати працівникам організацій» є основним механізмом для розрахунку періодичних нарахувань і утримань, а

також податків на зарплату працівників. На виконання розрахунку користувачеві потрібно зазначити необхідні параметри розрахунку, після чого інші дії можуть бути виконані автоматично. Причому автоматично розраховуються і утримання: податок з доходів фізичних осіб, суми позик, за якими настав строк погашення, аліменти та інше. Результати автоматичного розрахунку податків і внесків користувач може виправити вручну. Виплата зарплати у програмі можлива як за відомістю, так і за окремими ордерами. Ця програма забезпечує також широкий набір звітів, що дозволяють покрити всі потреби бухгалтера щодо заробітної плати.

«ІС: Зарплата і Управління Персоналом 8.0 для України» дозволяє формувати такі звіти:

- списки кандидатів на роботу, працівників і співробітників;
- діаграми, які візуалізують графіки відпусток і фактичне використання відпусток працівниками компанії;
- діаграми планованої зайнятості працівників підприємства;
- звіти за графіками відпусток і штатним розкладом організації.

Також програма надає бухгалтеру набір стандартних звітів, які дозволяють аналізувати дані за залишками, оборотами рахунків і за проводками найрізноманітніших розрізах, у тому числі: розрахункові листки, розрахунково-платіжні відомості, платіжні відомості для отримання грошей через касу, звіти щодо нарахувань та утримань, оборотно-сальдова відомість і т.д.

Автоматизація обліку розрахунків із заробітної плати забезпечує виконання основних технологічних процедур опрацювання вхідних даних безпосередньо з участю і на робочому місці користувача, забезпечує здійснення основних інформаційних процедур з масивами даних та формування необхідних вихідних документів, їх тривале збереження, транспортування, захист від втрати, пошкодження і несанкціонованого втручання. Крім того, повністю перейти на електронний документообіг досить складно. Однак у вітчизняній практиці сформувалися технології, орієнтовані на створення

змішаного паперово-електронного обігу: паперові оригінали існують, однак, практично вся робота виконується з електронними файлами документів у межах відповідної автоматизованої системи.

Комп'ютеризація обліку розрахунків за оплатою праці дозволить розв'язати проблему не тільки удосконалення форми бухгалтерського обліку, а й своєчасності погашення боргів, пов'язаних з виплатою заробітної плати.

Отже, організація бухгалтерського обліку та розрахунків із заробітною платою – це комплекс заходів власника підприємства, направлених на забезпечення реєстрації фактів господарського життя, узагальнення їх з метою отримання необхідної інформації для складання звітності та прийняття управлінських рішень.

Тому для вдосконалення обліку заробітної плати працівників підприємства необхідно:

- розробити систему індивідуальної заробітної плати на підставі оцінки конкретних заслуг працівника;
- для виробничого персоналу запровадити відрядну форму оплати праці;
- встановити так званий «гнучкий тариф», який сприятиме підвищенню ефективності стимулювання працівників.

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» від 01.01.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_011.
2. Ярмолюк О. Ф. Удосконалення облікового забезпечення управління виплатами працівникам підприємства / О. Ф. Ярмолюк // Ефективна економіка. – 2016. – № 4. – С. 78-93
3. Про оплату праці [Електронний ресурс]: Закон України від 24.03.1995р. №108/95–ВР. зі змінами та доповненнями – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0>.

УДК 657.1

РЕСУРСИ ВИРОБНИЦТВА ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

Кучерук А.В., студентка 1 курсу 4 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Ганяйло О.М., кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет біоресурсів та природокористування,
м. Київ*

Діяльність будь-якого суб'єкта господарювання нерозривно пов'язана з використанням виробничих (економічних) ресурсів, які поділяються на такі види: матеріальні, людські або трудові, природні, фінансові, інформаційні.

Значимість окремих видів ресурсів змінювалась у залежності від переходу з доіндустріальної до індустріальної, а далі - до постіндустріальної технології. Доіндустріальне суспільство надавало перевагу природним і трудовим ресурсам, відповідно індустріальне - матеріальним, а постіндустріальне - інтелектуальним та інформаційним ресурсам.

Ринкове середовище висуває жорсткі вимоги до підвищення ефективності наявних ресурсів та напрямів розбудови і зміцнення ресурсного потенціалу, зниження затрат на виробництво.

Створення та удосконалювання ефективних методів управління ресурсами вимагають розробки та впровадження в практичну роботу підприємства принципово нових ідей у сфері інформаційного забезпечення. Необхідною умовою ефективного управління ресурсами виробництва є створення налагодженої інформаційної системи де значну роль приділяється бухгалтерському обліку та звітності.

Сьогодні склалася ситуація, коли в економічній літературі оперують поняттям "матеріальні ресурси", а також використовують його для розрахунку економічного потенціалу підприємства, однак відсутні чітке його визначення та перелік складових матеріальних ресурсів.

Неоднозначність у визначенні складових матеріальних ресурсів призводить до неможливості на основі даних бухгалтерського обліку достовірно визначити вартісне вираження матеріальних ресурсів та релевантно оцінити економічний потенціал суб'єкта господарювання.

В сучасних умовах господарювання поняття “матеріальні ресурси” є узагальнюючим і в бухгалтерському обліку практично не застосовується. Однак, в інших галузях економічної науки дане поняття набуло широкого використання, без одночасного чіткого визначення його складових.

Трудові ресурси чи персонал підприємства утворюють трудовий колектив працівників з визначеною структурою відповідно до структури виробництва, форми власності й організаційного устрою конкретного підприємства.

Для характеристики трудового потенціалу підприємства часто використовують такі поняття, як «кадри», «робоча сила», «трудові ресурси», «людські ресурси», «персонал».

Фінансові ресурси – це кошти, які формуються при утворенні підприємства і поповнюються в результаті господарської діяльності за рахунок продажу товарів, виконання робіт і надання послуг, а також шляхом залучення зовнішніх джерел фінансування. Усі джерела коштів, які використовуються для формування фінансових ресурсів, можна поділити на дві групи: власні і позикові.

Інформаційні ресурси – сукупність внутрішньої і зовнішньої інформації, яка необхідна керівництву підприємства, а також усім його службам і підрозділам для досягнення поставленої мети й очікуваних результатів.

На підставі проведеного аналізу сутності ресурсів підприємства можна зробити висновок:

- створення та удосконалювання ефективних методів управління ресурсами вимагають розробки і впровадження у роботу підприємства принципово нових ідей у сфері інформаційного забезпечення.

- необхідною умовою ефективного управління ресурсами виробництва є створення налагодженої інформаційної системи, де значну роль приділяється бухгалтерському обліку та звітності.

УДК 657.1

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Крамар Анастасія, студентка 3 курсу, групи О-31
спеціальності «Облік і оподаткування»

Шара Є.Ю. к.е.н., доцент

*Ірпінський державний коледж економіки та права
м. Ірпінь*

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності регламентуються П(С)БО 9 «Запаси» [1].

Готова продукція є невід'ємною частиною запасів підприємства та виступає в ньому і як готова продукція, і як сировина для виробництва.

Існує чимало тверджень щодо поняття «готової продукції», але загалом їх зміст збігається, відрізняються лише певні мовні обороти та повнота тлумачення.

Так, на думку Голова С.Ф. та Костюченко В.М. - готовою продукцією є виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства, здані на склад або замовникові-покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції .

Е. Переверзева вважає готовою продукцією вироби і продукти, які повністю закінчені обробкою на даному підприємстві, відповідають вимогам

стандартів та технічним умовам, прийняті відділом технічного контролю і здані на склад готової продукції.

Так, на думку Ф. Ф. Бутинця, готовою вважається продукція, повністю завершена обробкою, укомплектована, яка пройшла необхідні випробування (перевірки). Це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові – покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції .

Фахівці В. М. Глібко та О. П. Буцан у своїх працях описують готову продукцію як матеріальний результат виробничої діяльності підприємства, коли запаси набувають нової якості .

Крім випуску речової продукції, підприємство може виконувати роботи для інших підприємств або надавати послуги. На відміну від тієї, яка в обліку зазначається як готова продукція, цей вид продукції називають «виконані роботи і послуги». Отже, продукція підприємства складається з готової продукції та виконаних робіт і послуг.

Т.В. Федосова під готовою продукцією розуміє продукцію, яка пройшла всі послідовні стадії технічного процесу, включаючи упаковку, маркерування, контроль якості і готова до реалізації .

На думку В.Я. Кожинова, готова продукція - продукція, завершена у виробництві і підготовлена до продажу або відправки замовнику, до вивезення з підприємства-виробника. Тобто, готова продукція - це продукція, яка виготовлена за певними стандартами, з використанням необхідної сировини, має повністю завершену форму, яка пройшла всі норми контролю в середині підприємства, відповідає всім стандартам та нормам, тобто повністю завершений продукт, який готовий до передачі на склад або до вибуття на сторону .

Н.П Мешко зазначає, що готова продукція - продукція (товар), вироблена з використанням давальницької сировини (крім тієї частини, що використовується для проведення розрахунків за її переробку) і визначена як кінцева у контракті між замовником і виконавцем .

Згідно з Державними стандартами України За ДСТУ 2960-94: (Державні стандарти України (ДСТУ) - стандарти, розроблені відповідно до чинного законодавства України, що встановлюють для загального і багаторазового застосування правила, загальні принципи або характеристики, які стосуються діяльності чи її результатів, з метою досягнення оптимального ступеня впорядкованості, розроблені на основі консенсусу та затверджені уповноваженим органом. Стандарти ДСТУ існують з 1993 року) готова продукція визначається як промислова продукція, яка завершена виробництвом, укомплектована, відповідає вимогам стандартів і технічних умов, має документ, що засвідчує її якість, та призначена для збуту за межі підприємства.

Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» - готовою вважається продукція, яка виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним і якісним характеристикам, які передбачені договором або іншим нормативно-правовим актом [1].

У вікіпедії є таке визначення готівної продукції - продукція (товар), вироблена з використанням давальницької сировини (крім тієї частини, що використовується для проведення розрахунків за її переробку) і визначена як кінцева у контракті між замовником і виконавцем¹.

На підставі проведеного аналізу літературних джерел доцільно зазначити, що основними вимогами, яким повинна відповідати готова продукція – це є : повністю закінчена і укомплектована; відповідає стандартам; прийнята службою технічного контролю; забезпечена відповідним паспортом, сертифікатом, гігієнічним висновком та іншими необхідними документами, що засвідчують її якість і комплектність.

Проведені дослідження підтверджують важливість розуміння сутності категорії «готова продукція», оскільки вона займає вагому частку в структурі оборотного капіталу підприємства. Наявність різних підходів до сутності досліджуваної категорії зумовлено відмінними тлумаченнями у діючих П(С)БО та інших нормативних документів.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246; зі змінами та доп.

УДК 336.2.027

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПДВ

Лавринович Д. І., студентка 1 ст., 12 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Олійник Світлана Олександрівна, к. е. н.

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

На протязі всього історичного розвитку головною складовою господарської діяльності суспільства є бухгалтерський облік, раціональна організація якого виступає передумовою ефективного управління підприємством. Як відомо, податки та платежі це одні з головних джерел збагачення бюджету нашої країни, але останній час поширюється думка про надмірний податковий тиск і занадто високі ставки податків, які негативно впливають на функціонування підприємництва і є головною перешкодою економічного піднесення країни.

Дослідженням даних питань займалися такі фахівці як Швець В. Г., Бутинець Ф. Ф., Кузьмінський Ю. А., Грабова Н. М., Лишиленко О. В., Пушкар М. С.

Кожне підприємство має зобов'язання, які найчастіше проявляються у формі податків, що сплачуються до бюджету нашої країни. Податки — це встановлені вищим органом законодавчої влади обов'язкові платежі, які сплачують фізичні та юридичні особи до бюджету в розмірах і термінах, передбачених законодавством.

Податок на додану вартість (ПДВ) — це непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент).

ПДВ – найзначніший за обсягом з усіх податків, які нараховуються в державний бюджет і є найбільшим за обсягом джерелом доходів держави.

Згідно практики вітчизняних підприємств, для бухгалтера основною проблемою податку на додану вартість полягає в його обліковому відображенні в системі рахунків. Так, розглядаючи методiku обліку та звітності з ПДВ, стає зрозуміло, що, відповідно до чинного податкового законодавства України, в обліку й звітності з ПДВ обрано найскладніший підхід щодо обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ. Він полягає в поєднанні системного бухгалтерського обліку та несистемного обліку податкових розрахунків за допомогою визначення доходів одночасно двома способами (за першою з подій).

Погоджуємося з думкою Шот А. та Платонової Ю., що для ведення обліку ПДВ раціональніше застосовувати метод «нарахувань», який полягає в тому, що моментом визнання податкового кредиту та податкових зобов'язань є дата фактичної реалізації (отримання) товарно-матеріальних цінностей. При цьому потрібно внести відповідні зміни до ПКУ для скасування застосування в обліку методу «першої події» при нарахуванні ПДВ. Такий підхід для

вітчизняних підприємств забезпечить спрощення та оптимізацію роботи працівників бухгалтерії з питань обліку ПДВ; уніфікацію первинних документів бухгалтерського й податкового обліку; спрощення форми та порядку складання податкової декларації з ПДВ; достовірне відображення інформації про розрахунки підприємств із бюджетом за ПДВ на рахунках бухгалтерського обліку; відповідність статей фінансової звітності критеріям щодо їх визнання.

Однак, щодо адміністрування ПДВ тривають дискусії між платниками податку та фіскальними органами. Адже податок на додану вартість є одним із основних джерел доходів бюджету та, поряд із тим, одним із напрямів бюджетних витрат, через схеми його відшкодування.

Також ми вважаємо що доцільним було б спростити процедуру заповнення та подання податкової декларації бухгалтерами, що звільнило б більше часу для аналізу господарської діяльності підприємства; раціонально було б спростити процес адміністрування цього податку та ввести певні корективи в «План рахунків бухгалтерського обліку», зокрема по назві субрахунку 641 та його обліку.

Вважаємо, що для підвищення ефективності оподаткування ПДВ доречно внести деякі зміни до законодавства нашої країни: головне на нашу думку це зменшити основну ставку податку на додану вартість; удосконалити процедуру адміністрування шляхом застосування принципу – «надання адміністративних послуг платнику податків відбувається в податковій службі, а не в окремому її підрозділі»; також упровадити застосування системи єдиного рахунку для сплати всіх податків.

Отже, умови поступового розвитку державного устрою передбачають певні зміни в адмініструванні податків та зокрема ПДВ. Вимоги часу потребують зменшення податкового навантаження на платників ПДВ для створення більш сприятливих умов економічного розвитку країни. Досягнення цієї мети можливо за рахунок зменшення ставки ПДВ, вдосконалення

податкового законодавства та спрощення порядку ведення податкової звітності. Забезпечення розвитку податкової системи можна досягти за рахунок постійного реагування, впровадження змін, перетворень, які виникають відповідно до вимог і умов сьогодення.

УДК 657.422.1 : 336.71

ОБЛІК НАДХОДЖЕННЯ ЗЕРНА ТА КАЛЬКУЛЮВАННЯ ЙОГО СОБІВАРТОСТІ

Левченко Д.В., студент 4 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Дерев'янку С.І., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м.Київ*

В епоху інновацій та на даному етапі розвитку підприємницької діяльності, бухгалтерський облік повинен не відставати від науково-технічного прогресу, а тому процеси оприбуткування та калькулювання зерна потрібно автоматизувати. Часто-густо бухгалтери в нинішній час працюють не з одиничними операціями, а в більшості з десятками і навіть більше. Також виникає постійна потреба працювати з великими обсягами даних, а іноді безпосередньо з базами даних.

Зараз в Україні для оформлення надходження зерна та його руху використовуються форми документів, які були затверджені наказами ще Міністерства сільського господарства СРСР від 16.05.77 р. № 269-1 та від 24.11.72 р. № 269-2 (далі – Накази №269-1, №269-2). Ці нормативні документи є чинними відповідно до постанови Верховної Ради України від 12.09.91 р. №1545-ХІІ.

Проте підприємство має право розробити власні форми первинних і зведених облікових документів, навіть в електронній формі, із зазначенням реквізитів, передбачених ч. 2 ст. 9 Закону України від 16.07.99 р. №996-XIV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» (далі – Закон №996). Такими реквізитами є: назва документа (форми), дата і місце його складання, назва підприємства, від імені якого складений документ, зміст, обсяг та одиниця виміру господарської операції, посади осіб, відповідальних за виконання операції та правильність її оформлення, особистий підпис та інші дані, що дозволяють ідентифікувати особу, яка брала участь у операції.

Доволі важливим аспектом роботи є оприбуткування зернових після жнив, адже для більшості компаній це є основним доходом, тому від швидкості і точності цього процесу залежить прибуток, а отже, і майбутнє кожної компанії. Для точної та швидкої роботи потрібно мати план дій та автоматизовану комп'ютерну систему звітності, розрахунків тощо.

Потрібно розуміти, що до того моменту, поки зерно не буде вирощено і зібрано, воно вважається частиною біологічного активу. На дату балансу посіви зернових культур обліковуються згідно вимог П(С)БО 30 «Біологічні активи». У бухгалтерському обліку такі біологічні активи відображають за дебетом субрахунка 211 «Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю» із подальшим списанням (на момент збирання врожаю) у дебет відповідного аналітичного рахунка до субрахунка 231 «Рослинництво», або у складі незавершеного виробництва – якщо справедливу вартість на дату балансу достовірно визначити неможливо або якщо підприємство є платником податку на прибуток. Зібране з поля зерно перестає бути елементом біологічні активи і стає самостійним активом підприємства – сільськогосподарською продукцією, за умови, що існує імовірність отримання підприємством у майбутньому економічних вигід від використання цього зерна, а його вартість може бути достовірно визначена (п. 5 П(С)БО 30).

Важливим фактором для підвищення продуктивності праці в бухгалтерії є автоматизація процесів здійснення обліку завдяки новітнім інформаційним технологіям. Хоч на даний момент сформований достатній кластер програмного забезпечення для бухгалтерів (лідери серед них - 1:С, М.Е.ДОС тощо), досить часто вони мають програмні помилки та є непристосованими до спеціалізованих підприємств, зокрема сільськогосподарських, та процесу документування кожного клієнта. Вихід з цієї ситуації можна знайти у створенні власного індивідуального програмного забезпечення. Воно може бути розроблене як на базі вже існуючих програм, так і створене на замовлення.

УДК 657.1.011

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ВИБІР ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ

Лазаренко М.А., студентка 3 курсу 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Шевчук К.В., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Ведення бухгалтерського обліку з використанням програмного забезпечення є вагомим і невід'ємним процесом господарювання більшості підприємств. Використання програмного забезпечення не тільки полегшує процес управління діяльністю підприємства, та є необхідною умовою виконання ряду законодавчих вимог, зокрема щодо подання електронної фінансової та податкової звітності.

Питання вибору програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку є досить актуальним і досліджувалось в працях вітчизняних та іноземних науковців та фахівців в ІТ-сфері, зокрема: К.О Вольська, С.В. Івахненко, О.Павелчак-Данилюк, А.Ж. Султангужиева, І.Б. Чернікова та інші.

В сучасному світі існують такі типи автоматизованих інформаційних систем обліку: міні-бухгалтерія, інтегровані системи бухгалтерського обліку, програмні інструментальні системи, корпоративні інформаційні системи. Зміст програми залежить від напрямку діяльності та розміру підприємства.

Міні-бухгалтерію використовують для ведення обліку суб'єктів малого бізнесу. Цей програмний засіб надає можливість здійснити синтетичний, а також нескладний аналітичний облік. Міні-бухгалтерію можна використати для створення бухгалтерських проведення, первинних документів, формування головної книги, оборотної відомості. До цього типу засобів відносяться «1С-Бухгалтерія», «Інфо-Бухгалтер», «Фінанси без проблем».

Інтегровані системи збудовано на основі записів, які демонструють інформацію різних розділів. У інтегрованих системах, які існують сьогодні, розробники намагаються створити функціонування облікових функцій не за рахунок поділу бухгалтерського обліку на окремі ділянки обліку, а за рахунок ускладнених процедур бухгалтерських проводок, які можуть містити різну додаткову інформацію. Цей клас засобів використовують невеликі підприємства. Він відрізняється від «міні-бухгалтерія» тим, що характеризується глибиною аналітичного обліку та покращеними функціями натурально-вартісного та інвентарного обліку. До цієї групи можна віднести такі інформаційні системи: «Інтегратор», «Парус».

Програмні інструментальні системи надають можливість користувачеві самостійно створювати систему опрацювання облікових даних, створювати необхідні алгоритми розрахунку, створювати відповідні висновки по опрацьованій інформації. Складністю у використанні такої системи є те, що користувачам цих програмних засобів потрібно володіти навичками

програмування. Представниками програмних інструментальних систем є «Бухоблік-Фінанси-Бізнес», «Бест».

Корпоративні інформаційні системи створюють комплексну автоматизацію обліку, контролю та аналізу з використанням у своїй діяльності інших систем управління, які функціонують на підприємстві. Позитивом корпоративних інформаційних систем є те, що вони дають можливість вчасно отримувати інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень в розрізі різних підрозділів підприємства.

Український ринок програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку наповнений значною кількістю продуктів, зокрема «1С: Бухгалтерія для України»; «Парус-Бухгалтерія»; «Діловод»; «SAP»; «IT-Enterprise: Бухгалтерія»; «1С-ПРО» «Акцент-бухгалтерія»; «Галактика», та інші.

Не зважаючи на однакове призначення, наведені програми мають безліч особливостей, що тільки ускладнює процедуру їх вибору підприємствами. Крім того, протягом останнього десятиріччя набуває популярності така форма організації обліку, як аутсорсинг, активне поширення якої вимагає створення умов для підвищення якості надання таких послуг. Не останню роль в даному процесі відіграє контроль за впровадженням інтернет-комунікацій. Умови співпраці між аутсорсером та підприємством-замовником висувають свої критерії до програмного забезпечення [1].

В більшості випадків аутсорсери використовують «хмарне» програмне забезпечення для ведення бухгалтерського обліку. Сервіси «хмарних» обчислень - це програми, доступ до яких забезпечується через інтернет за допомогою мережевих додатків. Основна відмінність від звичного методу роботи з програмним забезпеченням полягає в тому, що користувач використовує не ресурси свого персонального комп'ютера, а комп'ютерні ресурси і потужності, які надаються йому як інтернет-сервіс. При цьому користувач має повний доступ до власних даних і можливість роботи з ними,

але не може управляти програмною базою, з допомогою якої ця робота відбувається [3].

Отже, інформаційні технології забезпечують автоматизацію бухгалтерського обліку і інших функцій управління в інформаційних системах. Також новітні технології дозволяють швидко та якісно опрацювати великий масив інформації, провести його аналіз та вивести результати дослідження. Для того, щоб не помилитись у виборі програми, необхідно зробити порівняльний аналіз тих, які представлені ринку. Необхідно звернути увагу на такі програмні продукти, що найбільш адаптовані до української системи ведення обліку.

Список використаних джерел

1. Грабчук І.Л., Ляхович Г.І. Програмне забезпечення для ведення обліку: проблеми вибору та використання в ході. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2017. Вип. 3. С. 32-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2017_3_7 (дата звернення 25. 10.2020).
2. Синявіна Ю. В. Аналіз українського ринку інформаційних систем бухгалтерського обліку. Економічний аналіз. 2015. Т. 21, № 2. С. 305-308. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2015_21%282%29__46 (дата звернення 25. 10.2020).
3. Що таке хмарні обчислення: URL: <http://cbto.com.ua/library/cloud-computing/> (дата звернення 25. 10.2020).

УДК 336.226.322

ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Матвієнко А.С., студентка 1 курсу 3 групи ОС «Магістр»
спеціальності «Облік і оподаткування»

Шевчук К.В., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

На сьогоднішній день податок на додану вартість (ПДВ) входить в перелік найбільш бюджетоутворюючих податків України, тому питання обліку і контролю розрахунків з бюджетом за даним податком займає ключове місце в діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. І саме з цим податком виникає найбільша кількість порушень податкового законодавства. Це спричинено нестабільністю економіки України та недосконалістю податкового законодавства.

Відповідно до статті 61 Податкового кодексу України, податковий контроль - це «система заходів, що вживаються контролюючими органами та координуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів» [2].

Внутрішній контроль наявний на кожному підприємстві, проте не завжди в повній мірі виконує свої функції. Така форма внутрішнього контролю, як діяльність служб внутрішньогосподарського контролю, є найскладнішою формою організації контролю на підприємстві, оскільки, як правило, вимагає значних грошових коштів. Тому вона застосовується, як правило, на великих і деяких середніх підприємствах.

До системи внутрішнього контролю можна включити сукупність організаційних заходів, процедур, методів внутрішнього контролю, які застосовуються керівництвом підприємства з метою ефективного ведення господарської діяльності.

До завдань внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану включають перевірки:

- 1) правильності визначення об'єкта та бази оподаткування;
- 2) правильності встановлення ставки податку до бази оподаткування;
- 3) правильності нарахування податкових зобов'язань;
- 4) правильності нарахування податкового кредиту;
- 5) повноти та своєчасності сплати зобов'язання за ПДВ;

- 6) правильності відображення розрахунків у Декларації з ПДВ;
 7) стану бухгалтерського обліку розрахунків з бюджетом;
 8) правильності відображення розрахунків з бюджетом в фінансовій звітності суб'єкта господарювання.

Етапи внутрішнього контролю наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Етапи внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ

№п/п.	Етап	Сутність	Методи проведення
	2	3	4
	Попередній контроль	передбачає здійснення контрольних процедур до здійснення операцій, пов'язаних з нарахуванням та сплатою ПДВ	<ul style="list-style-type: none"> - збір інформації про контрагента з яким підприємство планує працювати - перевірка оформлення господарських відносин з контрагентом
	Поточний внутрішній контроль	проводиться під час нарахування та сплати ПДВ	<ul style="list-style-type: none"> - перевірка залишку коштів на електронному рахунку в СЕА ПДВ; - перевірка наявності податкових накладних/розрахунків коригування; - перевірка правильності заповнення обов'язкових реквізитів податкових накладних/розрахунків коригування; - перевірка граничного терміну для реєстрації в ЄРПН податкових накладних/розрахунків коригування; - перевірка реєстрації податкових накладних та розрахунків коригування в ЄРПН; - перевірка реєстраційного ліміту за ПДВ в системі електронного адміністрування ПДВ (СЕА ПДВ)
	Наступний контроль	передбачає комплексну перевірку операцій з нарахування та сплати ПДВ після того, як вони відбулися	<ul style="list-style-type: none"> - перевірка операцій з нарахування та сплати (перерахування) податку на додану вартість; - перевірка правильності визначення сум податкового кредиту та податкового зобов'язання, а також вчасного їх перерахування

При організації системи внутрішнього контролю необхідно дотримуватися системного підходу, тобто сформувавши таку процедуру перевірок, яка охопила б всі операції щодо розрахунків з бюджетом за ПДВ.

При цьому в процедурі перевірок повинні використовуватися такі методи: арифметичної перевірки, перевірки відповідних документів за формою та змістом, їх систематизація, зустрічної перевірки, аналізу та оцінки Декларації з ПДВ.

Внутрішній контроль розрахунків з ПДВ слід здійснювати безперервно з метою виявлення помилок та порушень, які впливають на достовірність облікових і звітних даних та приводять до штрафних санкцій, а також розробки заходів щодо усунення виявлених недоліків та підвищення ефективності обліку [1].

Отже, ефективна організація системи внутрішнього контролю дозволяє максимально охопити операції з нарахування та сплати ПДВ. Вона стає більш ефективною за рахунок конкретизації етапів її проведення. Правильно і вчасно організований внутрішній контроль ПДВ дає можливість платникам податку уникнути штрафних санкцій та знизити податкові ризики і втрати.

Список використаних джерел

1. Варчук О.А., Свінарьова Г.Б., Амурова О.В. Проблеми організації внутрішнього контролю податку на додану вартість. URL: <https://economics.opu.ua/files/science/ipreed/2016/12.pdf> (дата звернення 05.11.2020).
2. Податковий кодекс України від 02.12.2011 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 05.11.2020).
3. Сліпченко Г.М. Щодо здійснення внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість. Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук. 2016. С. 67-71.

УДК 657.422.1 : 336.71

ОЦІНКА ПОТОЧНИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТВАРИННИЦТВА ВІДПОВІДНО ДО П(С)БО 30 «БІОЛОГІЧНІ АКТИВИ»

Матюх С. О., студентка 1 курсу, 12 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Дерев'янка С.І., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

З 1 січня 2007 року облік сільськогосподарської діяльності на підприємствах України ведеться за П(С)БО 30 «Біологічні активи». Останнє формально засвідчує виконання Україною зобов'язань щодо реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів та вписується в стратегію застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, схваленою Методологічною радою з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України (протокол №133 від 12.08.2007 року).

Головною відмінністю МСБО 41 та П(С)БО 30 в порівнянні з бувшим (традиційним) обліком сільськогосподарської діяльності є оцінка біологічних активів та сільськогосподарської продукції по справедливій вартості, а не за собівартістю.

За П(С)БО 30 підприємство має самостійно, на свій розсуд організувати оцінку активів за справедливою вартістю. Справедлива вартість – сума, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. Під первісною вартістю розуміють суму сплачених грошових коштів при придбанні (купівельна вартість) або виготовленні активу, включаючи транспортні та інші витрати, необхідні для приведення його у робочий стан.

Біологічних активи тваринництва, є специфічними, оскільки така продукція тваринництва, як приріст живої маси є невід'ємною від самого

біологічного активу (тварини), відповідно, реалізація тварин в живій вазі вважається реалізацією сільськогосподарської продукції, а отже активний ринок на дані активи існує. Продуктивну худобу з основного стада також завжди є можливість вибракувати та продати у живій вазі.

В практичній діяльності біологічні активи тваринництва, як правило, можуть обліковуватись за справедливою вартістю. Довгострокові біологічні активи тваринництва слід відображати на рахунку 163 «Довгострокові біологічні активи тваринництва, що обліковуються за справедливою вартістю», а поточні біологічні активи тваринництва - на рахунку 212 «Поточні біологічні активи тваринництва, що обліковуються за справедливою вартістю». Облік на цих рахунках ведеться за справедливою вартістю із її переглядом на звітні дати.

Поточні біологічні активи, придбані за плату, оприбутковуються за первісною вартістю, яка складається з витрат, фактично понесених підприємством для їх одержання. Первісна вартість безоплатно одержаних поточних біологічних активів дорівнює їх справедливій вартості з урахуванням витрат; безпосередньо пов'язаних з доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою. На справедливу вартість безоплатно отриманих поточних біологічних активів тваринництва збільшується інший операційний дохід. Поточні біологічні активи тваринництва, справедливу вартість яких на дату балансу достовірно визначити неможливо, відображаються за первісною вартістю, оцінка таких поточних активів здійснюється відповідно до П(С)БО 9 «Запаси».

Отже, з усього вище наведеного, можна зробити висновок, що при надходженні та русі біологічних активів на підприємстві їх вартість у всіх випадках, крім придбання за плату, оцінюється за справедливою вартістю. При первісному визнанні отримані від сільськогосподарської діяльності додаткові біологічні активи та продукцію оцінюють за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, в тому звітному періоді, в якому вони відокремлені від біологічного активу.

Використання справедливої вартості для оцінки активів підприємства сприяє реальнішому відображенню їх вартості в балансі, що дає можливість об'єктивніше проводити аналіз структури майна підприємств.

УДК 657.1

**ХАРАКТЕРИСТИКА КАТЕГОРІЇ «ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ» ЗА
НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ**

Микитенко А. В., студентка 2 курсу, групи О-21
спеціальності «Облік і оподаткування»

Шара Є.Ю. к.е.н., доцент

*Ірпінський державний коледж економіки та права
м. Ірпінь*

Власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. В міжнародних стандартах не подано визначення власного капіталу. Еквівалентом терміну «власний капітал» є термін «чисті активи».

У національних та міжнародних стандартах обліку власний капітал зазначається як один з основних елементів фінансової звітності.

Інформація про зміни у власному капіталі за міжнародними стандартами розкривається в спеціальній формі звітності – звіті про зміни у власному капіталі, а за національними – у звіті про власний капітал.

У світовій практиці власний капітал підприємства за часом та джерелами утворення може бути розділений на дві складові :

вкладений (інвестований) капітал;

зароблений капітал: доходи і витрати, що відносяться безпосередньо на капітал, накопичений нерозподілений чистий прибуток, резерви, створені з чистого прибутку.

Вкладений капітал являє собою величину коштів, внесених власниками при організації підприємства. Величина вкладеного капіталу може змінюватися тільки за рахунок додаткових інвестицій або вилучень коштів власників.

Зароблений капітал являє собою величину коштів, зароблених власниками і реінвестованих у діяльність підприємства (частина зароблених коштів може вилучатися власниками, наприклад, у вигляді дивідендів). Ця величина показує, наскільки збільшилися чисті активи підприємства в результаті діяльності підприємства за весь час його існування.

На законодавчому рівні поняття „власний капітал” закріплене у НП(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності”: власний капітал частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань [1].

В міжнародних стандартах бухгалтерського обліку не використовується такий термін, як „власний капітал”, еквівалентом до нього в зарубіжній практиці є поняття „чисті активи” (netassets) [2].

Відповідно до НП(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності” власний капітал складається з таких складових: зареєстрований (пайовий) капітал; капітал у дооцінках; додатковий капітал; резервний капітал; нерозподілений прибуток (непокритий збиток); вилучений капітал; неоплачений капітал [1]. Ці складові показують суму, яку власники передали в розпорядження підприємства як внески, чи залишили у формі нерозподіленого прибутку.

Доходи і витрати, визнані безпосередньо у власному капіталі, повинні відображатися окремо в залежності від причин їх виникнення, наприклад, від переоцінки (резерв переоцінки) основних засобів та переоцінки (нереалізовані прибутки (збитки) довгострокових інвестицій і т.п. Такі доходи і витрати виникають не через дії компанії, а в результаті змін зовнішніх умов її

функціонування. Ця особливість притаманна й національним стандартам обліку.

В міжнародній практиці доходи і витрати, що виникають у результаті поточної діяльності компанії за звітний період, спочатку відображаються у звіті про прибутки та збитки. Різниця між ними являє собою чистий прибуток (збиток) за звітний період, який потім переноситься в баланс.

Чистий прибуток, зароблений компанією за весь час її функціонування, формує накопичений чистий прибуток, який частково може бути розподілений між власниками, наприклад, в якості дивідендів (при прийнятті рішення про виплату дивідендів та частина накопиченого прибутку, що буде виплачений, переходить з розряду власного капіталу в розряд зобов'язань, за винятком дивідендів у вигляді власних акцій), або зарезервований на певні цілі. Частина, що залишилася, на використання якої немає ніяких обмежень, являє собою накопичений нерозподілений чистий прибуток.

Таким чином, доходи і витрати, визнані спочатку в звіті про прибутки та збитки, будуть відображені в балансі у складі власного капіталу як накопичений нерозподілений чистий прибуток і резерви .

Накопичений нерозподілений чистий прибуток являє собою величину заробленого капіталу, яка може бути розподілена між власниками.

Резерви, створені з чистого прибутку, являють собою частину накопиченого чистого прибутку компанії, зарезервованої на певні цілі. У результаті зароблений капітал компанії складається з двох основних частин:

доходи і витрати, що відносяться безпосередньо на капітал;

доходи і витрати, що відображаються спочатку в звіті про прибутки та збитки: накопичений нерозподілений чистий прибуток; резерви, створювані з чистого прибутку.

Якщо результатом діяльності компанії є збиток, то він зменшує суму накопиченого нерозподіленого чистого прибутку, а при його відсутності – відображується з мінусом в розділі власного капіталу в балансі.

Всі зміни у величині та структурі власного капіталу за звітний період відображаються в спеціальному звіті про зміни у власному капіталі.

Як і за міжнародними стандартами обліку, у відповідності з нормами Н(П)СБО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності” сума чистого прибутку за звітний період переноситься до звіту про власний капітал зі звіту про фінансові результати зі статті „чистий фінансовий результат: прибуток” [1].

Отже, впровадження міжнародних стандартів обліку і звітності в Україні полегшить співпрацю вітчизняних підприємств із іноземними підприємствами, що надасть можливість залучити додаткові іноземні інвестиції.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [Текст] / Пер з англ. за ред. С.Ф. Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2014. – 736 с.

УДК 657.422.1:336.71

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦІЇ

Микосянчик Ю.Ю., студентка 1 курсу ст, 12 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Данілочкіна О.В., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м.Київ*

В даний час вагомого значення набуває вивчення і аналіз міжнародної системи бухгалтерського обліку, стандартів, рекомендацій та положень міжурядових, професійних і профспілкових організацій світу. Вивчення систем бухгалтерського обліку та звітності зарубіжних країн зумовлює потребу переосмислення критеріїв формування облікової та звітної інформації, більш чіткого визначення елементів фінансової звітності, порядку їх визнання та оцінки, а також встановлення взаємозв'язку між елементами фінансової звітності.

Бухгалтерське законодавство у Франції здійснює Національна рада з бухгалтерії. Це незалежна організація, яка співпрацює з міністерством економіки, фінансів і бюджету. Основною її метою є: підготовка норм ведення обліку та форм документів.

Франція належить до континентальної моделі, згідно з якою бізнес та виробнича діяльність тісно пов'язані з банками, які переважно задовольняють фінансові запити компаній. Цієї моделі дотримуються у більшості країн Європи і в Японії. Орієнтація на управлінські запити кредиторів не є вагомим завданням обліку, навпаки, облікова політика спрямована передусім на задоволення вимог уряду, зокрема щодо оподаткування згідно з національним макроекономічним планом.

Національний план рахунків (PCG) є однією зі специфічних рис нормативного регулювання бухгалтерського обліку у Франції. Це документ, що містить уніфікований план рахунків, стандартні форми бухгалтерської звітності, інструкції та рекомендації по її складанню, а також щодо заповнення та подання рахунків і приміток до них.

У Франції, використовується переважно прямолінійний метод нарахування амортизації, але ліквідаційна вартість не зазначається.

Комерційна амортизація за індивідуальними рахунками у Франції включається до результату по звичайних операціях, тоді як додаткові суми амортизації в цілях оподаткування включаються до складу екстраординарних

операцій. Найбільш розповсюджений строк знецінення амортизації складає 20–30 років для будівель та споруд, 10 років — для основних виробничих засобів і для обладнання та 5 років — для транспортних засобів. З 1960 р. у Франції дозволяється використання методу прискороного списання вартості.

Визначення фінансових результатів на французьких підприємствах відбувається двома способами:

1) лінійним, де проходить співставлення випуску товарів з минулими затратами і відображення новоствореної вартості загальною сумою з наступною її деталізацією;

2) у вигляді бухгалтерського рахунка по дебету відображається споживання підприємства, тобто затрати, а по кредиту – випуск продукції, тобто реалізація.

За французьким варіантом загальний результат роботи підприємства визначається шляхом сумування експлуатаційних, фінансових і надзвичайних витрат. Експлуатаційними є види діяльності, що передбачені статутом підприємства: виробнича, торговельна, будівельна, та інші види виробничої діяльності. Фінансовою є діяльність, пов'язана з фінансовим і банківським обслуговуванням. Надзвичайною називають діяльність за операціями довготривалого характеру, як правило, від 2 до 5 років.

Отже, ведення бухгалтерського обліку в Франції має ряд особливостей: до звітності пред'являються обов'язкові вимоги, встановлені законодавством. Вона повинна відповідати Бухгалтерському акту, Декрету 1983 р. і 4-й Директиві ЄС. Баланси окремих організацій в порівнянні з консолідованими більше деталізовані і складаються по встановленому формату. Щорічні бухгалтерські звіти складаються з балансу, звіту про прибутки і збитки та коментарів до них.

УДК 657.1

НАРАХУВАННЯ ЛІКАРНЯНИХ ПРАЦІВНИКАМ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ НА САМОІЗОЛЯЦІЇ ВІД COVID-19

Митюк І.М., студентка 1М курсу 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Ганяйло О.М., кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет біоресурсів та природокористування України
м. Київ*

Світова економічна криза-2020 та Covid-19, що став імпульсом до її початку, поставили перед підприємствами серйозні виклики. З початку карантину вже пройшло більше півроку. За цей період підприємства припиняли діяльність, втратили раніше намічені економічні та господарські рішення, оформлювали простій, переходили у режим роботи з неповним робочим часом і, звісно, надавали працівникам «карантинні» відпустки за свій рахунок. Оскільки, кількість хворих, на жаль, зростає у діяльності суб'єктів господарювання потреба враховувати «карантинні» особливості у розрахунках з працівниками.

На потребу сьогодення було внесено зміни до Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб" щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)", зокрема, введено поняття самоізоляції та обсервації[1].

Самоізоляція це «перебування особи, стосовно якої є обґрунтовані підстави щодо ризику інфікування або поширення нею інфекційної хвороби, у визначеному нею місці (приміщенні) з метою дотримання протиепідемічних заходів на основі зобов'язання особи [1].

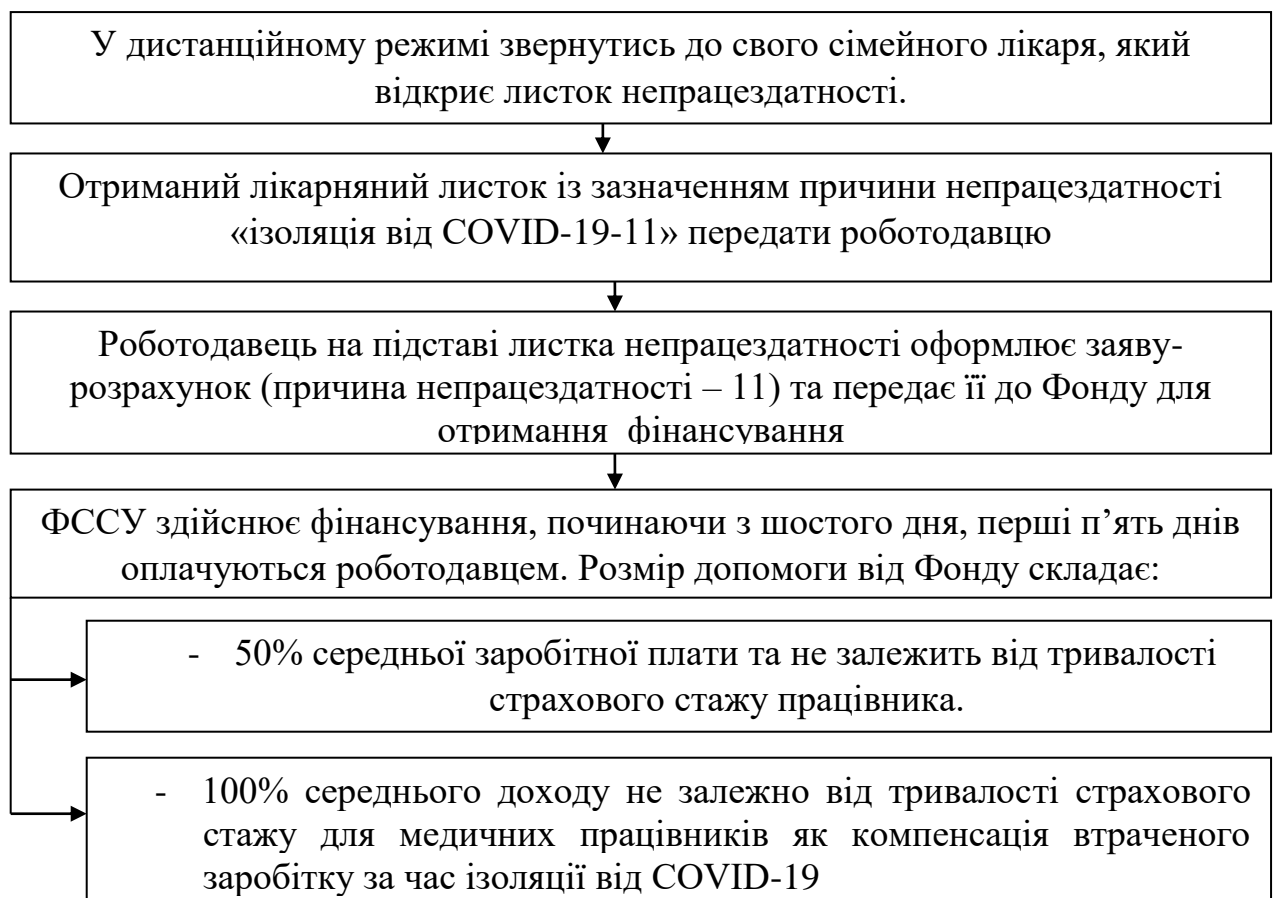
Також запроваджується механізм підтримки громадян, які перебувають на самоізоляції, тобто Фонд соціального страхування України надає допомогу

у разі ізоляції від COVID-19. Право на отримання цієї виплати мають усі застраховані особи, тобто кожен працевлаштований.

У разі контакту з особами, що захворіли на COVID-19, дуже важливо бути свідомими, дотримуватись режиму самоізоляції. Перше, що повинен зробити працівник - це звернутися до роботодавця, пояснити, що мав контакт з особою, яка захворіла на COVID-19, та попросити два тижні працювати в дистанційному режимі. Відповідно до рішення КМУ, роботодавці на сьогодні мають право перевести своїх працівників на дистанційну (надомну) роботу.

Якщо такої можливості, з огляду на характер виконуваної роботи або позицію роботодавця, немає, то працівник може скористатися державною програмою підтримки самоізоляції. Механізм отримання такої допомоги представлено на рис. 1.

Рисунок 1. Механізм отримання допомоги по тимчасовій непрацездатності

Підставою для нарахування допомоги є виданий у встановленому порядку листок тимчасової непрацездатності, який спочатку видається на п'ять днів з наступним продовженням до 14 днів.

Сума виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (оплата за лікарняними) та допомоги по вагітності та пологах обчислюється, виходячи із середньоденної заробітної плати застрахованої особи.

Порядок обчислення середньої заробітної плати для надання матеріального забезпечення від Фонду соціального страхування України затверджено постановою КМУ від 26.09.2001 р. № 1266.

Відповідно до цього Порядку, середньоденна заробітна плата (дохід, грошове забезпечення) обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період (12 календарних місяців) заробітної плати (доходу, грошового забезпечення), на яку нарахований ЄСВ, на кількість календарних днів зайнятості у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, невідпрацьованих з поважних причин[2].

На період перебування застрахованої особи в самоізоляції, обсервації, в тимчасових закладах охорони здоров'я, а також на самоізоляції під медичним наглядом у зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), крім хворих осіб, листок непрацездатності видається лікуючим лікарем на строк, визначений законодавством та галузевими стандартами у сфері охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 року № 1645-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>.
2. Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним

соціальним страхуванням: Постанова від 26 вересня 2001 р. № 1266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>

УДК 657:35.073.513

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ

Мурга В.В., студентка 4 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Дерев'янку С.І., к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

В умовах євроінтеграційних процесів в Україні перед більшістю українських підприємств постає проблема пошуку фінансових ресурсів для підтримки своєї діяльності, реалізації власних ініціатив та впровадженні сучасних технологій. Для переважної кількості обладнання характерне швидке зношування, а отже виникає потреба у його постійному оновленні. Аналізуючи існуючу ситуацію та нестабільність національної економіки, одним із шляхів вирішення даного питання, є взяття в оренду об'єктів, необхідних для продуктивної діяльності підприємства. Як наслідок, підвищується значущість досліджень обліку орендних операцій та особливості відображення їх у фінансовій звітності. Визначальну роль у побудові ефективної системи обліку орендних операцій відіграє повне розуміння їх сутності відповідно до національних та міжнародних нормативів. Проблемою у побудові такої системи є недостатність наукових досліджень та відмінні риси національного та зарубіжного досвіду.

Зазвичай, економічну сутність оренди з позиції власника об'єкта розглядають як одну з форм економічних відносин, що передбачає тимчасову

передачу права користування та розпоряджання об'єктом власності на еквівалентний його вартості розмір орендної плати. Відповідно до П(С)БО 14 «Оренда» виокремлюють операційну та фінансову оренди. Основна відмінність полягає в розмірі ризику і вигод, що передаються від одного суб'єкта до іншого, та в передаванні права власності на об'єкт оренди. Зокрема, якщо при операційній оренді право власності залишається в орендаря, то при фінансовій – передається орендодавцю після закінчення дії договору. Також, фінансова оренда передбачає, що орендар за конкретну суму коштів отримує економічну вигоду від отримуваного об'єкту оренди протягом більшої частини строку його експлуатації.

Одним із основних завдань бухгалтерського обліку фінансової оренди є класифікація та розподіл фінансових витрат орендарем. Відповідно до П(С)БО 14 «Оренда» необхідні платежі складаються з вартості об'єкта оренди та фінансових витрат, які визначаються як різниця між сумою мінімальних орендних платежів і вартістю об'єкта фінансової оренди.

Впродовж терміну використання об'єкта оренди, розподіл фінансових витрат здійснюється з використанням орендної ставки відсотка на залишок зобов'язань на початок звітного періоду. В обліку нарахування цього відсотку матиме відображення за дебетом субрахунку 952 «Інші фінансові витрати» та кредитом субрахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками».

Для забезпечення відображення більш конкретної інформації щодо орендних операцій для обліку фінансових витрат, необхідно впровадити використання окремого рахунку. Оскільки, операційна оренда обліковується на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» і право власності не переходить до орендаря, то його облік обмежується розрахунками з оплати такої оренди.

Передача об'єкта у фінансову оренду передбачає списання його з балансу орендодавця та переведення зі складу необоротних активів у запаси. Така операція у обліку матиме відображення по дебету субрахунку 943

«Собівартість реалізованих виробничих запасів» та кредиту субрахунку 286 «Необоротні активи, утримувані для продажу».

Описана ситуація підтверджує необґрунтованість прирівнювання процесів реалізації власних необоротних активів та їх надання в фінансову оренду, адже у разі повернення об'єкта за фінансовою орендою, його вартість вираховується за звичайною ціною, зменшеною на суму амортизації, та відображається як зворотній продаж, що і спричиняє суперечки в оподаткуванні орендних операцій.

В науковій літературі питання обліку орендних операцій щодо надання в оренду неспоживаних речей та їх відображення в системі рахунків висвітлені недостатньо. Для забезпечення достовірності інформації стосовно отриманого в оренду об'єкта, одним із шляхів вирішення є впровадження аналітичного обліку за кожним об'єктом та напрямком їх використання.

Таким чином, в обліку орендаря буде відображена вся необхідна інформація щодо самого об'єкта та витрат, пов'язаних з ним. В свою чергу, орендодавець, відповідно до національних положень, відобразатиме об'єкт оренди на рахунку 10 «Основні засоби», який призначений для обліку і узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансової оренди об'єктів. Щодо операційної оренди, то можна впровадити окремі субрахунки. Перевагою такого підходу є незмінність нормативних положень, оскільки інформацію щодо ведення обліку орендних операцій можна відобразити у обліковій політиці підприємства, що дозволить визначати та контролювати загальну вартість переданих об'єктів.

Отже, на сьогоднішній день оренда є найбільш поширеним способом оновлення матеріально-технічної бази підприємства, який передбачає угоду передачі права користування майном протягом певного проміжку часу в обмін на платіж або ряд платежів. Зважаючи на зарубіжний досвід обліку орендних операцій, національні положення потребують удосконалення та повинні

містити більш детальну інформацію з урахуванням можливих ситуацій на рівні власної країни.

З цією метою необхідно звернутися до теоретичних концепцій вітчизняних науковців для побудови системи бухгалтерського обліку орендних операцій, що дозволить забезпечити дотримання принципу превалювання економічної сутності операції над її юридичною формою. Викладені пропозиції сприятимуть якісному відображенню таких операцій для прийняття управлінських рішень.

УДК: 331.2:005.642.8

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В ПЕРІОД ПРОСТОЮ

Ніколенко М.С., студентка 4 курсу, 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Гуцаленко Л.В., д.е.н., професор

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Зупинка роботи підприємства – питання, яке дедалі частіше постає під час карантину перед керівниками підприємств всіх сфер бізнесу. Що стосується підприємств галузі сільського господарства, дане питання залишалося актуальним завжди. Оскільки, непередбачуваність природних умов є вагомим фактором, який може зупинити діяльність підприємства. Одним з важливих питань в ситуації зупинки роботи підприємства є питання оплати праці.

Дослідженню теми оплати праці, в різних аспектах, присвячено багато робіт зарубіжних і вітчизняних науковців: Ачкасова А. Е., Бутинця Ф.Ф., Грабової Н.Н., Гуцаленко Л.В., Криницького Р.І., Мниха Є.В., Сопка В.В., Сука Л.К. та інших.

Законами України передбачено, що простій не оплачується, якщо він був спричинений працівником. За умови, що під час оголошеного простою внаслідок

виробничій ситуації є загроза здоров'ю працівника, то оплата проводиться в розмірі середнього заробітку в повному обсязі.

При простої спричиненому карантинном, оплата праці проводиться не менше 2/3 окладу, але якщо колективним договором передбачено оплату за умови простою у більшому розмірі, то вона здійснюється відповідно до договору. Коли ж внаслідок простою, працівник переведений на посаду з меншою зарплатою, то за ним зберігається середній заробіток за попередньою посадою.

Якщо зупинка роботи становить кілька годин на день, то оплата за час простою здійснюється з розрахунку 2/3 окладу, а за інші години нараховується за загальним правилом. Під час простою працівники не можуть виконувати встановлену норму праці, то в цей період нарахування доплат не здійснюється. Часто, на період простою, працівникам пропонується піти у відпустку без збереження заробітної плати. Якщо тимчасова непрацездатність розпочалась до зупинки діяльності підприємства або під час та триває після його закінчення, то оплата проводиться за загальним правилом. Проте, якщо непрацездатність працівника припала на період відпустки за власний рахунок, то листок непрацездатності не оплачується.

Під час простою, сплата податків із нарахованої зарплати здійснюється за загальним принципом. Тобто, що стосується оподаткування заробітної плати працівників під час простою, то вона оподатковується ПДФО - 18% та ВЗ - 1,5%. В той час як роботодавець повинен сплатити ЄСВ в розмірі 22%. При цьому база нарахування ЄСВ не може бути меншою за розмір мінімальної заробітної плати. Висвітлену інформацію наведемо в таблиці 1.

Таблиця 1

Узагальнення особливостей оплати праці під час простою

Вид простою	Умова	Оплата та компенсація	Оподаткування
Простій з вини працівника	Порушення дисципліни, самовільна відсутність, недотримання заходів безпеки	Не оплачується	

Продовження табл. 1

Простій не з вини працівника	Існує небезпека для життя чи здоров'я працівника	Збереження середнього заробітку	ПДФО - 18%; ВЗ - 1,5%; ЄСВ - 22%
	Переведення працівника на нижче оплачувану роботу	Збереження середнього заробіток з попереднім місцем роботи	
	Загальні умови під час простою	2/3 встановленої ставки	
	Простій не цілий робочий день	Години простою - 2/3 тарифної ставки, решта - у загальному порядку	
	Відпустка без збереження заробітної плати	Не оплачується	
	Тимчасова непрацездатність	На загальних підставах	

Джерело: сформовано автором

Узагальнюючи вище викладене можна дійти висновку, що якщо причина простою не з вини працівника, то роботодавець повинен здійснити йому оплату праці з розрахунку не нижче від двох третин тарифної ставки. Якщо працівник перебуває на лікарняному або у черговій відпустці під час простою, то розрахунок лікарняних та відпускних здійснюється на загальних підставах. Нарахування та сплата податків і зборів із заробітної плати працівників під час простою також проводиться на загальних підставах

УДК: 336.7(477)

**Довгострокове рефінансування для підтримки кредитування
та ліквідності банків**

Опеха Н.П., студентка 4 курсу,
2 групи спеціальності «Облік і оподаткування»
Слесар Т.М., кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Національний банк запроваджує довгострокове рефінансування банків на строки до 5 років, на додаток до стандартних короткострокових інструментів рефінансування. Даний крок спрямовується на виконання одразу декількох цілей, пов'язаних як зі збереженням фінансової стабільності в країні, так і стимулюванням економічного зростання.

По-перше, механізм довгострокового рефінансування надасть підтримку банківському кредитуванню в гривні, підсилюючи ефект інших заходів, вжитих Національним банком упродовж останніх місяців, – зниження облікової ставки та запровадження стимулюючих нормативів резервування.

По-друге, новий інструмент виступатиме додатковою гарантією підтримки достатньої ліквідності в банківській системі. Це, зокрема, важливо й для безперебійного проведення клієнтських операцій в умовах погіршення настроїв учасників фінансового ринку через поширення коронавірусу.

Періодичність проведення тендерів з підтримання ліквідності банків, обсяги, строки та інші параметри довгострокового рефінансування визначатимуться окремими рішеннями Правління НБУ після розгляду цих питань Комітетом з монетарної політики.

Процентна ставка за довгостроковими кредитами рефінансування фактично буде плаваючою. Вона визначатиметься як облікова ставка Національного банку, яка може змінюватися відповідно до рішень Правління, плюс стала величина у процентних пунктах, що діє на день видачі кредиту і буде незмінною протягом всього строку користування рефінансуванням. За необхідності банки зможуть достроково погашати такі кредити у будь-який момент часу.

З метою зниження ризиків Національного банку при наданні кредитів рефінансування також вдосконалені норми щодо заставного інструментарію. Зокрема, передбачена можливість прямого перерахування коштів банку від погашення депозитного сертифіката НБУ та доходу за ним на часткове дострокове погашення заборгованості, якщо такий сертифікат перебуває в

заставному пулі. Також визначено, що іноземна валюта у такому пулі має бути розміщена банком на рахунку НБУ як грошове покриття без сплати процентів за ним. Таким чином створюються сприятливіші умови для розвитку довгострокового кредитування підприємців та населення, зокрема іпотечного, кредитів на розвиток бізнесу тощо.

Водночас банки матимуть змогу звернутись за довгостроковим рефінансуванням у ситуаціях, коли вони потребуватимуть додаткової ліквідності. Втім, на сьогодні гривнева ліквідність банківської системи перевищує 200 млрд грн, а валютна – 8 млрд. дол. США, тож запровадження нового інструменту носить радше превентивний характер на випадок розгортання більш серйозних кризових явищ у світовій економіці.

Запровадження механізму довгострокового рефінансування затверджено Постановами Правління НБУ №29 від 17 березня 2020 року "Про внесення змін до Положення про процентну політику Національного банку України" та №30 від 17 березня 2020 року "Про затвердження Змін до Положення про застосування НБУ стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи". Зазначені зміни набувають чинності 19 березня 2020 року.

Список використаних джерел

1. Веб-сайт «НБУ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-zaprovadjuje-dovgostrokove-refinansuvannya-dlya-pidtrimki-kredituvannya-ta-likvidnosti-bankiv>
2. Постановами Правління НБ №29 від 17 березня 2020 року "Про внесення змін до Положення про процентну політику Національного банку України" URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_17032020_29
3. Постановами Правління Національного банку №30 від 17 березня 2020 року "Про затвердження Змін до Положення про застосування

Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи" URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_17032020_30 .

УДК 657.422.1:366.71

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ВІДМІННОСТІ ПРЯМОГО І НЕПРЯМОГО МЕТОДІВ

Пилипон О.В., студентка 4 курсу, 2 групи
спеціальність «Облік і оподаткування»
Колеснікова О.М., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Застосування комп'ютерної форми організації бухгалтерського обліку призвело до використання фінансової звітності як джерела інформації про майновий та фінансовий стан суб'єкта господарювання не лише для зовнішніх користувачів, але і для внутрішніх потреб в процесі здійснення управлінського обліку. Автоматизація формування усіх фінансових звітів на будь-який момент часу уможливорює моделювання управлінського балансу, бюджету доходів і витрат, бюджету руху грошових коштів. За основу складання останнього приймають стандартний Звіт про рух грошових коштів.

Звіт про рух грошових коштів завдяки своїй структурі та методиці складання дозволяє вчасно діагностувати проблеми нестачі грошових коштів для покриття поточних потреб. Виникнення касових розривів зумовлюють ситуацію, коли керівництво постійно вимушено знаходитися в пошуку коштів для погашення боргів перед кредиторами (постачальниками, працівниками, бюджетом тощо). Нагромадження простроченої дебіторської заборгованості

одразу викликає збільшення боргового навантаження у вигляді накопичення кредиторської заборгованості. Може статися така ситуація, коли, не дивлячись на наявність додатних чистих активів і фінансового результату, підприємство опиняється на межі банкрутства через брак коштів на виплату боргів, адже реальний фінансово-економічний потенціал суб'єкта господарювання визначається, в першу чергу, здатністю генерувати гроші.

Ефективне витрачання грошових коштів, контроль затрат, оптимізація запасів, управління кредиторською і дебіторською заборгованістю – це загальноприйняті задачі фінансового менеджменту, які потрібно оперативно вирішувати, у тому числі, на основі своєчасної інформації про рух грошових коштів. Звіт про рух грошових коштів показує джерела отримання, напрями витрачання та обсяг грошей, а також центри (статті) розбалансування за їх притоком і відтоком. Його оперативне значення посилюється тим, що він є більш об'єктивним у порівнянні із Звітом про фінансові результати, оскільки формується не за методом нарахування, а на підставі облікових даних, які завжди можливо звірити.

В першу чергу слід зазначити, що Звіт про рух грошових коштів містить три частини залежно від видів діяльності: від основної діяльності (гроші, які відтворюються в основному бізнесі та витрачаються на здійснення поточних транзакцій); від інвестиційної діяльності (гроші, які витрачаються або надходять в результаті купівлі-продажу необоротних активів або частин в капіталі інших компаній); від фінансової діяльності (надходження або витрачання грошей на внаслідок кредитування, випуску чи викупу власних акцій, виплати дивідендів). А складання Звіту за двома методами – прямим і непрямим – дозволяє підвищити його інформативну цінність для всіх груп користувачів. Розділ операційної діяльності – це єдина відмінність між Звітами, складеними за прямим і непрямим методами.

За прямим методом залишок грошових коштів на дату складання Звіту визначають як різницю між їх надходженням та вибуттям, що відповідно являє

собою доходи чи витрати за період за вирахуванням їхньої негрошової складової. При прямому методі перераховують всі надходження і виплати грошових коштів з окремих джерел для розрахунку операційних грошових потоків. Прямий метод представлення Звіту являє конкретні грошові потоки, пов'язані з елементами, які впливають на грошовий потік. Елементи, які зазвичай включають: грошові кошти, отримані від клієнтів; відсотки і отримані дивіденди; грошові кошти, сплачені працівникам; грошові кошти, сплачені постачальникам; виплачені відсотки; сплачені податки.

Перевага прямого методу над непрямим полягає в тому, що він розкриває операційні грошові надходження і платежі. При цьому обов'язково потрібно виключити внутрішній обіг, наприклад, у випадку складання консолідованого звіту – між підприємствами групи.

Згідно з непрямим методом, залишок грошових коштів обчислюють шляхом коригування показника прибутку: додають суму амортизаційних відрахувань, зменшення оборотних активів, збільшення поточних зобов'язань, збиток від реалізації активів і вираховують суми збільшення оборотних активів, зменшення поточних зобов'язань, прибуток від реалізації активів. Компанії віддають перевагу непрямому методу, тому що інформація, необхідна для створення цього Звіту, є легко доступною в будь-якій обліковій системі. Фактично, фінансовому менеджеру навіть не потрібно заходити в бухгалтерське програмне забезпечення для створення цього звіту. Все, що йому потрібно, щоб провести непрямий аналіз грошових потоків – це, фактично, порівняльний звіт про фінансові результати.

Загальним правилом при підготовці непрямого звіту про рух грошових коштів є наступне: збільшення рахунку активу – віднімаємо суми з доходу; обліковий запис активу зменшується – додаємо суму до доходу. Останній розділ операційної діяльності коригує чистий прибуток на зміни в рахунках зобов'язань, що стосуються руху грошових коштів протягом року. Обліковими записами, які зазвичай використовуються, є кредиторська заборгованість,

нараховані витрати. Оскільки зобов'язання мають кредитове сальдо на відміну від дебетового сальдо рахунків активів, розділ зобов'язань працює протилежно розділу активів. Іншими словами, збільшення зобов'язання повинно бути додано назад в дохід. Тобто правило таке: збільшення рахунку зобов'язань – додається сума до доходу; списання зобов'язань – віднімається сума з доходу. Всі описані коригування підсумовуються, і отримана сума коригує чистий прибуток за період відповідно до грошових коштів, отриманими від операційної діяльності.

На практиці використовуються обидві форми. Звіт про рух грошових коштів, складений за прямим методом, більш зрозумілий керівникам та іншим користувачам, які не є фахівцями-фінансистами. А Звіт, підготовлений за непрямым методом, відображає динаміку руху грошових коштів за період і точніше показує причини виникнення касових розривів.

УДК 657.1

ОСОБЛИВСТІ КЛАСИФІКАЦІ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Пироженко Лілія Володимирівна, студентка 2 курсу, групи О-21
спеціальності «Облік і оподаткування»

Шара Є.Ю. к.е.н., доцент

*Ірпінський державний коледж економіки та права
м. Ірпінь*

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» це заборгованість, яка визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її сума може бути достовірно визначена одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт

і послуг [1]. Дебіторська заборгованість є інструментом кредитування дебітора за отримані ним товари, виконані роботи чи надані послуги на безвідсотковій основі. Накопичення великих сум дебіторської заборгованості на балансі обумовлює низька платоспроможність підприємств.

Виникнення дебіторської заборгованості зумовлене не тільки економічними чинниками, а й неналежною організацією бухгалтерського обліку та контролю на підприємстві.

Слід зазначити, що за наявності різних ознак класифікацій дебіторської заборгованості групування її найчастіше здійснюється за однією певною ознакою в межах рахунків відповідно до єдиного Плану рахунків .

З метою складання фінансової звітності дебіторська заборгованість класифікується за такими ознаками:

зв'язок із нормальним операційним циклом;

терміном погашення;

об'єктами, щодо яких виникли зобов'язання дебіторів;

своєчасністю оплати боржником дебіторської заборгованості.

Залежно від терміну погашення дебіторську заборгованість у балансі (звіті про фінансовий стан) класифікують на довгострокову і поточну [2]:

довгострокова дебіторська заборгованість: заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду; довгострокові векселі одержані; інша дебіторська заборгованість;

поточна дебіторська заборгованість: дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги; короткострокові векселі одержані; за виданими авансами, інша поточна дебіторська заборгованість.

Така класифікація статей дебіторської заборгованості в балансі (звіті про фінансовий стан) враховує рівень ліквідності статей, корисніша для користувачів фінансової звітності щодо оцінки фінансового стану підприємства, надає детальну інформацію про рівень дебіторської заборгованості й можливість перетворення фінансових зобов'язань у гроші.

Щодо класифікації за термінами погашення, то відображення у регістрах обліку очікуваного й реального термінів погашення заборгованості немає [2]. Дебіторську заборгованість за реальним строком погашення доцільно класифікувати на термінову, прострочену і відстрочену, що знайде своє відображення на відповідних аналітичних рахунках в обліку, де здійснюється контроль виконання договорів.

Під час визначення сумнівності заборгованості для обліку важливим є класифікація заборгованості за забезпеченістю (гарантія, застава, порука, вексель). Також слід окремо виділяти заборгованість забезпечену і незабезпечену.

Незважаючи на значний вплив дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємств, більшість з них виявляються неспроможними ефективно управляти дебіторською заборгованістю, яка займає вагомую частку в оборотних активах, що, у свою чергу, спричиняє кризу неплатежів. Тому актуальності набувають питання розробки шляхів ефективного управління дебіторською заборгованістю.

Управління дебіторською заборгованістю – це інтегрований процес планування, організації, координації, мотивації та контролю за станом дебіторської заборгованості, який необхідний для досягнення цілей підприємства.

Проблеми, що виникають в процесі здійснення підприємницької діяльності - це відсутність достовірної інформації про терміни погашення зобов'язань компаніями-дебіторами; не регламентована робота з простроченою дебіторською заборгованістю; відсутність інформації про зростання витрат, пов'язаних зі збільшенням розміру дебіторської заборгованості і часу її оборотності; відсутність здійснення оцінки кредитоспроможності покупців та аналізу дебіторської заборгованості.

Таким чином, управління дебіторською заборгованістю дасть змогу раціонально використовувати наявні фінансові ресурси та зміцнити економічну безпеку підприємства.

За наявності різних ознак класифікацій дебіторської заборгованості групування її найчастіше здійснюється за однією певною ознакою в межах рахунків відповідно до єдиного Плану рахунків.

Список використаних джерел

1. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ МФУ від 08.10.99 р. № 237 (редакція станом на 09.08.2013 р.) [Електронний ресурс]– Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

1. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ МФУ від 07 лютого 2014р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.

УДК 657.2:330.567.6

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ЗА П(С)БО ТА МСБО: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Полякова Т.В., студентка 1 курсу магістратури,
3 групи спеціальності «Облік і оподаткування»
Дерев'янка С.І., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (далі - МСБО) набувають усе більшого поширення в Україні і застосовуються не лише компаніями, які зобов'язані складати звітність за цими стандартами, але й на добровільній основі. Рано чи пізно ми дійдемо до усвідомлення необхідності застосування їх

у національній практиці. Тому вивчення МСБО стає актуальним сьогодні для широкого кола бухгалтерів. Саме тому в роботі ми проаналізуємо такий актив, як запаси, і його облік згідно з МСБО 2 «Запаси» [3] і П(С)БО 9 «Запаси» [2].

Відповідно до П(С)БО 9 запасами вважаються активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [2].

Згідно з вітчизняним законодавством облік запасів, отриманих до моменту переходу права власності, повинен відрізнятися від обліку матеріалів, на які підприємство має повні права. У разі відсутності у підприємства права власності на матеріальні цінності, що надійшли, останні повинні обліковуватися на позабалансових рахунках. Міжнародні стандарти фінансової звітності для малих і середніх підприємств незалежно від права власності визнають запаси активами і обліковують їх на балансі підприємства.

У МСБО 2 зазначено, що у фінансовій звітності слід розкривати загальну балансову вартість запасів та балансову вартість згідно з класифікаціями, прийнятими для суб'єкта господарювання.

Важливою передумовою обліку виробничих запасів є їх оцінка, яка впливає на визначення собівартості продукції. Особливого значення це питання набуває за сучасних умов господарювання, коли ринкові ціни на виробничі запаси постійно змінюються і переважно зростають. Вибір методу оцінки запасів варто робити залежно від вимог користувачів бухгалтерської інформації. П(С)БО 9 «Запаси» встановлено, що оцінка запасів здійснюється в трьох випадках: при надходженні, списанні й на дату складання балансу. Відповідно до мети, яку ставить перед собою підприємство, здійснюється вибір оцінки виробничих запасів. Досліджуючи альтернативні підходи до оцінки запасів за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського

обліку (табл. 1), можна стверджувати, що існують певні неузгодженості під час формування їх вартості при надходженні, вибутті, на дату балансу.

Таблиця 1

Порівняння МСБО 2 і П(С)БО 9 щодо формування вартості запасів

Ознака	П(С)БО 9 «Запаси» [2]	МСБО 2 «Запаси» [3]
Оцінка запасів при вибутті	Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО), ідентифікована собівартість, середньозважена собівартість, нормативні затрати, ціна продажу	Допускається метод ЛІФО – собівартість останніх за часом надходження запасів.
Оцінка запасів на дату балансу	Найменша з двох оцінок: первісна вартість або чиста вартість реалізації	Чиста вартість реалізації
Оцінка запасів при надходженні	Собівартість формується з таких витрат: 1) при придбанні у постачальника: суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству; транспортно-заготівельні витрати; інші витрати; 2) при виготовленні власними силами: витрати, що утворюють виробничу собівартість, визначену за П(С)БО 16 «Витрати»; 3) при безоплатному отриманні: справедлива вартість; 4) при отриманні у результаті обміну на подібні активи: балансова вартість переданих запасів; 5). при отриманні в результаті обміну на неподібні активи: справедлива вартість отриманих запасів.	Собівартість формується з таких витрат: 1) витрати на придбання: ціна придбання; мита та інші податки; витрати на транспортування; вартість робіт з навантаження та розвантаження й інших витрат. 2) витрати на переробку: витрати, безпосередньо пов'язані з одиницею виробництва; 3) інші витрати. Інші витрати, якщо вони відбулися при доставці до їх теперішнього місця розпакування та приведення до теперішнього стану.

Розбіжності в обліку запасів за міжнародними і вітчизняними стандартами виявляються ще й у тому, що при придбанні запасів МСБО передбачають у разі сильної девальвації курсові різниці, за винятком відсотків за кредит, відбувається їх включення до складу витрат для цілей обчислення їх собівартості. У П(С)БО 9 про курсові різниці нічого не сказано.

Важливе значення має застосування підприємством комп'ютеризованих технологій обліку запасів. Точна інформація про види, якісні й технічні характеристики запасів дозволяє з однаковою легкістю використовувати кожний з методів оцінки запасів, причому з найменшими витратами праці та часу.

На основі проведеного дослідження встановлено спільні та відмінні риси між національними та міжнародними стандартами з бухгалтерського обліку запасів. Приклад відмінностей: у термінології запасів, класифікації запасів, в оцінці запасів під час їх надходження, порядок розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності. Що стосується спільних рис, то до них можна віднести термінологію поняття – чиста вартість реалізації; методи оцінки запасів під час вибуття; методи оцінки запасів на дату балансу. Також діючим П(С)БО 9 «Запаси» залишаються неврегульованими окремі питання щодо обліку запасів (бухгалтерський облік тари, безоплатно отриманих запасів, що не використовуються, тощо), вирішення яких є предметом подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Коблянська Г.Ю. Порівняльна характеристика ПСБО 9 «Запаси» і МСБО 2 «Запаси» / Г.Ю. Коблянська, К.О. Ревенко // Економіка: теорія та практика. – 2014. – № 2. – С. 50-56.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

3. IAS 2 «Inventories» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias2>

УДК 657:336:004

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГОТІВКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ФОП

Пономаренко П.А., студентка 1М курсу, 1 групи спеціальності
«Облік і оподаткування»
Боярова О.А. к.е.н доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Грошові кошти відіграють значну роль у формуванні фінансової стабільності будь якого господарюючого суб'єкта, зокрема і ФОПів. Саме ФОПи здійснюють значну кількість готівкових операцій. Для відображення та контролю руху готівкових операцій призначенні РРО – реєстратори розрахункових операцій, адже з 01 жовтня 2020 їх застосування стане обов'язковим для ФОП єдиноподатників другої, третьої та четвертої груп, які здійснюють:

- реалізацію товарів (надання послуг) через мережу Інтернет;
- реалізацію ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння;
- діяльність ресторанів, кафе, ресторанів швидкого обслуговування, якщо така діяльність є іншою, ніж визначена у пункті 11 статті 9 Закону про РРО;
- діяльність туристичних агентств, туристичних операторів; діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщення;
- реалізацію текстилю (окрім реалізації за готівкові кошти на ринках) тощо.

В умовах сьогодення РРО є обов'язковим незалежно від групи єдиного податку та обсягу річного доходу при здійсненні:

- реалізації технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту;
- реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення;
- роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів;
- діяльності, пов'язаної з роздрібним продажем пива, сидру, пері (без додання спирту) та столових вин.

Зазначені новації очкуються відповідно до законів «Про внесення змін до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» щодо детінізації розрахунків в сфері торгівлі і послуг» та «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків в сфері торгівлі і послуг» (закони № 128-IX та № 129-IX від 20.09.2019).

В той же час РРО не потрібно використовувати спрощенням 1 групи (річний дохід до 300 тис. грн), а також фізичним особам, які продають на ринку власні вживані речі або продукти власного підсобного господарства.

Необхідно пам'ятати, що недотримання вимог ведення готівкових розрахунків тягне за собою накладання штрафних санкцій. З 01 жовтня 2020 розмір штрафів буде становити 100% вартості товару, проданого з порушеннями - за перше порушення; 150% вартості товару, проданого з порушеннями - за кожне наступне порушення.

Отже, облік готівкових грошових коштів в Україні перебуває в стані постійного контролю з боку НБУ, ДФС тощо. Вдосконалення нормативної бази з методики обліку готівкових грошових коштів та організації їх збереження і руху потребує розробки нових програмних продуктів, які допоможуть обліковому персоналу підприємства з одного боку максимально зменшити обіг готівки, а з іншого боку – забезпечити надійне її збереження.

Список використаних джерел

1. Касова дисципліна на підприємстві [Електронний ресурс] // Головбух. — Режим доступу : https://www.golovbukh.ua/article/6820-kasova-distiplna-na-pdprimstv?utm_medium=letter&utm_source=letternews&utm_campaign=letternews_22062017.

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16 липня 1999 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

УДК 657.422.1

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ІНШИХ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Проциш О. О., студентка 4 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Колеснікова О. М., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Облік необоротних активів – це важливе питання в бухгалтерському обліку, оскільки його вивчення дає змогу краще прослідкувати господарські процеси, які відбуваються на підприємствах. В наш час необоротні активи, як і раніше, залишаються одними з головних факторів виробництва. Від їх якості, вартості, технічного рівня, ефективності використання багато у чому залежить кінцеві результати діяльності підприємства: випуск продукції, послуг, їх собівартість, прибуток, рентабельність, стійкість фінансового становища.

У Н(П)СБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» надається таке визначення інших необоротних матеріальних активів: «необоротні активи - всі активи, що не є оборотними» [1].

Для обліку необоротних активів у «Плані рахунків бухгалтерського обліку» призначено два рахунки: 10 «Основні засоби», на якому обліковуються основні засоби підприємства та 11 «Інші необоротні матеріальні активи», на якому обліковуються необоротні активи, які не знайшли своє відображення у складі об'єктів обліку 10 рахунку. Аналітичний облік необоротних матеріальних активів ведеться щодо кожного об'єкта цих активів.

Нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів здійснюється протягом строку їх корисного використання, який встановлюється підприємством при визнанні цього об'єкта активом, тобто зарахуванні на баланс. Для нарахування зносу або амортизації використовують 132 субрахунок «Знос інших необоротних матеріальних активів». Амортизація інших необоротних матеріальних активів проводиться щомісячно, починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому об'єкт став придатним для корисного використання, та призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації.

Вартістю, яка амортизується, є первісна (або переоцінена) вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.[3, с. 96] Згідно з П(С)БО 7, амортизація інших необоротних активів нараховується прямолінійним та виробничим або методом 100% списання [2].

Всі операції, що відбуваються на підприємстві мають знаходити своє відображення у первинних документах. Варто зазначити, що для обліку основних засобів та інших необоротних матеріальних активів використовуються типові форми первинних документів та спеціальні форми для сільськогосподарських підприємств. Документи заповнюються під час проведення господарської операції або ж одразу після її завершення.

Можна зробити висновок, що правильність ведення обліку необоротних матеріальних активів на підприємстві має важливе значення. Це впливає на виконання робочого плану підприємства і також на збільшення прибутку, тобто це є важливим фактором для успішної діяльності підприємств. Варто знати всі особливості обліку необоротних матеріальних активів та враховувати їх при веденні обліку на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 7.02.13 №73 (зі змінами та доповненнями).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.00 № 92 (зі змінами та доповненнями).
3. Фінансовий облік/ Голов С. Ф., Костюченко В. М, Кравченко І. Ю., Ямборко Г. А. Київ: Лібра, 2015. 976 с.

УДК 657.631

ВІДОБРАЖЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

Ракітіна В.В. студентка 4 курсу,
3 групи спеціальності «Облік і оподаткування»
Германчук Г. О., старший викладач кафедри обліку та оподаткування

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Дебіторська заборгованість - сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебіторська заборгованість визнається активом,

якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума (згідно ПСБО 10 «Дебіторська заборгованість»).

Досліджували фінансову звітність, розрахунки з дебіторами вітчизняні та зарубіжні вчені: Бутинець Т.А., Чижевська, Береза С.Л., Грабова Н.М., Сопко В., Ткаченко Н.М., Пономарева Л.В., та ін. Дослідження цих науковців характеризуються вагомим внеском як в теорію так і практику обліку.

Загальні вимоги до фінансової звітності викладено у статтях 11 – 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та у П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Крім того, при відображенні в обліку та фінансовій звітності дебіторської заборгованості необхідно враховувати вимоги інших П(С)БО:

- П(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”,
- П(С)БО 2 “Баланс”,
- П(С)БО 14 “Оренда”,
- П(С)БО 19 “Об’єднання підприємств”,
- П(С)БО 21 “Вплив змін валютних курсів”,
- П(С)БО 23 “Розкриття інформації щодо пов’язаних сторін”,
- а також Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Для накопичення інформації про дебіторську заборгованість та відображення господарських операцій у новому Плані рахунків передбачені рахунки класу 1 «Необоротні активи» та класу 3 «Кошти, розрахункові та інші активи». Ці рахунки об’єднуються у відповідні статті, які відображаються в Балансі (форма №1) за встановленою П(С)БО 2 формою. Дебіторська заборгованість відображається у лівій частині балансу - Активі.

Відповідно до П(С)БО 10 дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів на певну дату. Дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову та поточну:

- довгострокова дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу;
- поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Показники дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги характеризують заборгованість покупців або замовників за надані їм продукцію, товари, роботи або послуги з відображенням резерву сумнівних боргів. У підсумок балансу включають чисту реалізаційну вартість такої заборгованості, яка визначена шляхом вирахування з дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів.

У примітках до фінансової звітності вказують перелік дебіторів і суми дебіторської заборгованості. При здійсненні розрахунків між пов'язаними сторонами розкривають перелік дебіторів за такою заборгованістю з виділенням внутрішньо групового сальдо дебіторської заборгованості. Інша дебіторська заборгованість, яка наведена у балансі окремою статтею, розкривається у Примітках з відображенням її складу і сум.

Отже у фінансовій звітності обов'язково наводиться інформація щодо дебіторської заборгованості, розкриття якої вимагають національні положення (стандарти) з обліку. Підприємство повинне показувати у Примітках метод визначення резерву сумнівних боргів і його залишок за кожною статтею поточної дебіторської заборгованості. При цьому слід розкривати використання резерву у звітному році.

Список використаних джерел

1. Дебет – кредит. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dtkk.com.ua/debet/ukr/2001/38/38pr17.html>
2. Облік дебіторської заборгованості. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/16chalyuk_buhgalterskyj_oblik_2_chastyny/buhg_1/51.htm
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>

УДК: 657. 2: 637.1

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА В МОЛОЧНОМУ СКОТАРСТВІ

Ревенко Р. О., студент 5 курсу,
спеціальності «Облік і оподаткування»

Слесар Т. М., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Виробництво продукції пов'язане з певними витратами. Дослідження витрат є одним з найважливіших завдань підприємства. Ціль обліку, аналізу і аудиту витрат на виробництво і калькуляції собівартості продукції полягає у своєчасному, повному і достовірному визначенні фактичних витрат, пов'язаних з виробництвом і збутом продукції, розрахунку фактичної собівартості окремих видів і всієї продукції, контролі за використанням ресурсів і коштів.

Дані обліку витрат виробництва і калькуляції собівартості продукції є важливим засобом виявлення виробничих резервів, постійного контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів з метою підвищення рентабельності виробництва. Тому ділянка обліку витрат виробництва і калькуляції собівартості продукції займає важливе місце в системі організації обліку.

Дослідження вказаних питань знайшло відображення у працях вчених-економістів: Белебехи І.О., Белого І.М., Бутинця Ф.Ф., Гетьмана В.Г., Коцупатрого М.М., Круглої М.М., Линника В.Г., Литвина Ю.Я., Моссаковського В.Б., Ярмоленка В.П. та інших.

Але в їх дослідженнях існують відмінності стосовно методів оцінки продукції молочного скотарства, номенклатури статей витрат, необхідності нарахування амортизації на продуктивну худобу тощо.

Зниження витрат є головним завданням підприємств. В сучасних умовах конкурентного ринку підприємство повинно мати витрати не вищі від витрат на аналогічну продукцію інших виробників. Зниження собівартості веде до покращання використання оборотних засобів, вивільнення грошових коштів для розширення виробництва чи інвестицій, веде до підвищення конкурентоздатності, збільшує можливості управління цінами на продукцію. В кінцевому результаті це збільшує прибуток. Тому для спеціалістів, керівників, фахівців підприємств одним з першочергових завдань є пошук резервів зниження собівартості продукції.

Це досягається різноманітними методами, головні з них підвищення коефіцієнта використання матеріалів, комплексне використання сировини і відходів виробництва, підвищення якості готової продукції, діючих технологічних процесів і впровадження нової прогресивної технології; соціально-економічні методи покращення використання матеріальних ресурсів, до яких належать: вдосконалення нормування і обліку витрат матеріальних ресурсів, матеріального стимулювання, розвиток творчої ініціативи. Значна роль в ефективному

використанні матеріальних та інших ресурсів належить системі матеріально-технічного забезпечення виробництва.

За останні роки в галузі молочного скотарства відбулись зміни, викликані удосконаленням рівня закупівельних цін, оплати праці, технології виробництва продукції молочного скотарства, реорганізацією агропромислових об'єднань по виробництву і переробці молока.

Теоретично і практично багато питань удосконалення обліку витрат і калькулювання собівартості продукції молочного скотарства ще не вирішені. Не позбавлена недоліків і методика обліку витрат і калькулювання молока.

Усе це обумовлює необхідність удосконалення бухгалтерського обліку як інструмента відображення господарських процесів і сформованих відносин, а також аналізу витрат на виробництво продукції досліджуваної нами галузі.

Згідно П(с)БО, виробнича собівартість продукції обчислюється за неповними витратами. Проте для потреб ціноутворення, контролю та аналізу витрат за окремими видами продукції, центрами відповідальності необхідно обчислювати повну собівартість.

УДК 657.372

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ ЇЇ РЕЗУЛЬТАТІВ В ОБЛІКУ

Смецька Т.С., студентка 2 курсу СТ 8 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Шевчук К.В., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

В процесі господарської діяльності підприємств постійно виникає дебіторська заборгованість, причому спостерігається постійне зростання її питомої ваги в структурі оборотних активів підприємства. Також, спостерігається виникнення простроченої та безнадійної заборгованості, що призводить до «заморожування» активів та уповільнення швидкості обороту грошових коштів. У зв'язку з цим, особливої актуальності набуває необхідність розробки та впровадження дієвих методів управління дебіторською заборгованістю, одними із яких є встановлення кредитних лімітів оплати за відвантажену продукцію (товари чи надані послуги, виконані роботи) та формування резерву сумнівних боргів.

На даний оскільки відбувається підготовка до складання звітності, а так як поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом включається у підсумок балансу за чистою реалізаційною вартістю, тобто за мінусом резерву сумнівних боргів [1].

Положення № 879 про інвентаризацію активів та зобов'язань, яке визначає порядок проведення інвентаризації, не містить вичерпної інформації щодо проведення інвентаризації резерву сумнівних боргів. В ньому зазначено, що інвентаризація резерву полягає в перевірці обґрунтованості визначення суми сумнівної заборгованості на підставі аналізу застосування методу розрахунку резерву сумнівних боргів, встановленого відповідно до облікової політики [2].

Інвентаризація дебіторської та кредиторської заборгованостей проводиться перед складанням річної фінансової звітності в період трьох місяців до дати балансу.

Першим етапом проведення інвентаризації є аналіз заборгованості під яку був створений резерв, тобто суму резерву порівнюють з сумою заборгованості, яка підлягає резервуванню, а не з загальною сумою дебіторської заборгованості. Також дуже важливим є те, що залишок РСБ на дату балансу

не має бути більшим суми дебіторської заборгованості, це регламентується П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

Другий етап інвентаризації - це проведення оцінки методів створення резерву на їх доцільність використання. Наприклад, якщо величину резерву визначили за допомогою коефіцієнта сумнівності, то потрібно переконатися, що дебіторську заборгованість було правильно згруповано і чи правильно було розраховано коефіцієнти.

На третьому етапі перевіряється, які суми безнадійної заборгованості списали за рахунок резерву сумнівних боргів, і розраховується розмір резерву в поточному періоді і встановлюється таким чином достовірність оцінки резерву.

Четвертий етап, це відображення результатів інвентаризації резерву сумнівних боргів у бухгалтерському обліку:

- якщо залишок резерву, визначений у ході інвентаризації, більше сальдо за кредитом рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів», то проводиться донарахування резерву такою проводкою: проводкою дебет 944 «Сумнівні і безнадійні борги» кредит 38 (на суму різниці);

- якщо залишок резерву, визначений у ході інвентаризації, менший сальдо за кредитом рахунку 38 - резерв коригується в бік зменшення проводкою дебет 38 «Резерв сумнівних боргів» кредит 719 «Інші доходи від операційної діяльності» (на суму такої різниці).

На останньому етапі проводиться відображення резерву сумнівних боргів у фінансовій звітності, а саме:

- у Балансі (Звіті про фінансовий стан);
- у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід);
- у Примітках до фінансової звітності.

Також є важливо те, що високодохідним платникам податку на прибуток доведеться провести коригування, які передбачені п. 139.2 Податкового кодексу України [3].

Встановленої нормативними документами, форми для відображення результатів інвентаризації немає, тому підприємстві необхідно розробити акт інвентаризації резерву сумнівних боргів самостійно. Суму резерву, яка за результатами інвентаризації підлягає донарахуванню (списанню), у бухгалтерському обліку відображають на підставі протоколу інвентаризації в місяці її закінчення.

Акт інвентаризації оформляють не менш ніж у двох примірниках. У ньому, окрім обов'язкових реквізитів первинних документів доцільно навести інформацію: дату і номер наказу про інвентаризацію; дату проведення інвентаризації; залишок резерву на початок звітного року; суму нарахованого (списаного) резерву; суму резерву, встановлену за даними інвентаризації, а також його суму за даними бухгалтерського обліку; результат інвентаризації, тобто суму резерву, що підлягає донарахуванню або навпаки списанню (сторнуванню).

Практичні дослідження показують, що часто процес інвентаризації відбувається формально без передачі актів звірки взаєморозрахунків дебіторам про їхню заборгованість.

Отже, інвентаризація є дієвим прийомом методу фактичного контролю, так як вона забезпечує дотримання принципу фінансової звітності та бухгалтерського обліку – повного висвітлення, і дає можливість отримання достовірної інформації про фактичні і потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», останні зміни 16.09.2019 N 379.т URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99?lang=ru> (дата звернення 25.10.2020).

2. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. Наказ Міністерства фінансів України *N 379 від 16.09.2019*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>. (дата звернення 25. 10.2020).

3. Податковий кодекс України: Закон України останні зміни № 591-IX від 13.05.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення 25. 10.2020).

УДК 657. 445

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Стасенко Г. П., студент 4 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Слесар Т. М., к. е. н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Бухгалтерський облік покликаний головним чином забезпечити контроль за залишками; надходженням і витратами виробничих запасів, що є важливою умовою для забезпечення збереження власності підприємств, тому вивчення специфіки обліку та аудиту виробничих запасів є актуальним.

В економічній літературі поняття «виробничі запаси» трактується як предмети праці, на що спрямована праця людини і що становлять матеріальну основу створюваного продукту. В бухгалтерському обліку поняття «виробничі запаси» розглядається як активи, які використовуються для подальшого продажу, споживання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством. Для забезпечення безперебійної роботи виробництва на складах підприємства завжди повинні бути виробничі

запаси в межах норм, передбачених потребою підприємства. В складських приміщеннях підприємств здійснюються операції по збереженню виробничих запасів, що надходять, а також відпуску їх у виробництво.

Загальноприйнята класифікація виробничих запасів впроваджується підприємствами на території України, проте не виключено, що на певний виробничий запас на різних підприємствах може даватись різна назва, що зумовлюється специфікою діяльності кожного регіону. [1, с. 288].

Оцінка вибуття запасів у разі відпуску матеріалів у виробництво, продажу або іншому вибутті згідно з Положенням (стандартом) 9 здійснюється за одним з таких методів: ідентифікованої собівартості одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу[2]. Вибір підприємством оптимального методу оцінки запасів сприяє збільшенню оборотних коштів, залученню інвестицій, що в підсумку дає можливість отримати більші прибутки та в цілому покращити фінансовий стан підприємства.

Аудит виробничих запасів – це одна з найбільш складних ділянок роботи по контролю за збереженням запасів. інформація з обліку виробничих запасів становить більше 30% всієї інформації з управління виробництвом.

Тому організація контролю за рухом, збереженням та використанням матеріальних цінностей пов'язана із значними труднощами. Важливе значення має автоматизація всіх облікових робіт, починаючи від виписки облікових документів і закінчуючи складанням необхідної звітності. Вагомою частиною контролю виробничих запасів є економічний аналіз їх використання, що поглиблює пошуки резервів підвищення ефективності виробництва.

Виходячи з вимог чинного законодавства, метою аудиту виробничих запасів є висловлення аудитором думки про те, чи відповідає фінансова інформація щодо руху і залишків виробничих запасів на підприємстві в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок її підготовки і надання користувачам. Бухгалтерський облік забезпечує

відображення господарських фактів, а аудит підтверджує їх достовірність, законність та повноту відображення.

Проблемним залишається питання інтеграції виробничої і облікової систем та створення комплексного інформаційного середовища, тому впровадження сучасних технологій забезпечить належні передумови одержання якісної інформації для розроблення науково-обґрунтованих управлінських рішень. Для вирішення питань, пов'язаних з веденням обліку виробничих запасів, важливе значення має впровадження засобів автоматизації.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Житомир : Рута, 2011. 672 с.
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <http://buhgalter911.com.ua>

УДК 657.212-051

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ

Скібчик С.А., студентка 2 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Гуренко Т.О., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

У процесі фінансово-господарської діяльності у підприємства постійно виникає потреба в проведенні розрахункових операцій зі своїми контрагентами. При реалізації товарів, робіт, послуг суб'єкт господарювання, як правило, не отримує оплату одразу, тобто відбувається кредитування покупця. Таким чином, протягом періоду від моменту відвантаження продукції

до моменту надходження платежу засоби суб'єкта господарювання знаходяться у вигляді дебіторської заборгованості.

За Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, а дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [].

В сучасних умовах господарювання бізнесових структур наявність значних розмірів дебіторської заборгованості призводить до зниження ліквідності його активів, негативного впливу на фінансову платоспроможність, вилучення грошових коштів з обороту, що погіршує фінансовий стан та знижує результативні показники діяльності. Тому, дієва організація розрахунків підприємства з різними дебіторами є необхідною для підвищення платоспроможності підприємства та збільшенню оборотності активів.

Основним і завжди актуальним питанням є виявлення переваг між позитивним та негативним впливом дебіторської заборгованості на діяльність підприємства загалом.

На думку Білик М.Д., важливим фактором що впливає на розмір дебіторської заборгованості є те, що її рівень визначається підприємством за умови розрахунків зі своїми клієнтами. Якщо ці умови є жорсткими, то зменшується обсяг продажу товарів через те, що покупці не мають змоги придбати товар у кредит і відповідно зменшується величина дебіторської заборгованості за рахунками клієнтів. З іншого боку, якщо розрахункові умови послаблюються, тоді з'являється більше замовників, зростає товарообіг і сума дебіторської заборгованості. Саме за допомогою розрахункових умов можемо визначити переваги та недоліки дебіторської заборгованості [3].

Можна зазначити основні переваги розрахунків по дебіторській заборгованості:

- позитивний вплив на фінансовий стан суб`єкта господарювання відіграє своєчасне стягнення дебіторської заборгованості (умови попередньої оплати, постійний аналіз клієнтів щодо їх платоспроможності, чіткі договірні умови);
- вплив на зростання обсягів продажу готової продукції із збільшенням прибутку підприємства;
- розрахунки з дебіторами сприяють розширенню сфери діяльності підприємства;
- можливість вчасного погашення кредиторської заборгованості суб`єкта господарювання та власної довіри до себе зі сторони різних контрагентів та інвесторів.

Але, на рівні із перевагами, завжди виникають і недоліки існування дебіторської заборгованості, які приводять до:

- збільшення суми сумнівних та безнадійних боргів, які виникають внаслідок дебіторської заборгованості непогашеної в строк за продукцію, товари, роботи, послуги за попередні звітні періоди;
- збільшення додаткових фінансових витрат через наявність на балансі суттєвої суми дебіторської заборгованості, яка перевищує нормативний показник, встановлений підприємством;
- виникнення нестабільності в робочому процесі підприємства, яка залежить від покупців, що систематично затримують розрахунки за відвантаженою продукцією;
- веде до погіршення показників ліквідності підприємства та виникнення втрат підприємства через вилучення частини капіталу з обігу.

Підтримуючи думку Волкової І.А., для більш ефективного управління дебіторською заборгованістю на підприємстві має розроблятися і впроваджуватися відповідна фінансова політика управління та необхідно здійснювати:

- постійний аналіз дебіторської заборгованості підприємства за попередній період та створювати резерв сумнівних боргів за обраним методом;

- формування принципів кредитної політики щодо покупців;
- аналіз обсягів виготовленої продукції підприємства та аналіз ринку;
- забезпечення підприємства давальницькою сировиною;
- забезпечення власними коштами;
- складання чіткої облікової політики і правильного ведення обліку, що призведе до зменшення негативного впливу дебіторської заборгованості [1].

Отже, для того, щоб удосконалити облік дебіторської заборгованості на підприємствах України необхідно здійснити ряд змін як на законодавчому рівні, так і на рівні облікової політики підприємства. Це забезпечить ефективність ведення обліку заборгованості, дозволить попередити проблеми неплатоспроможності контрагентів та покращить фінансовий стан підприємства.

Список використаних джерел

1. Волкова І.А. Фінансовий облік. Київ: Центр навчальної літератури, 2009. 228 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. наказом Міністерства фінан. України від 8 жовт. 1999 р. № 237.
3. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств. *Фінанси України*. 2003. № 12. С. 24 – 36.

УДК 657.1

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ

Третяк Д. А., студентка 3 курсу, групи О-31

спеціальність «Облік і оподаткування»

Шара Є.Ю. к.е.н., доцент

*Ірпінський державний коледж економіки та права
м. Ірпінь*

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансових звітах визначає П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [1].

Розмір суми дебіторської заборгованості визначається багатьма чинниками, а саме: видом продукції, наповненням ринку певною продукцією, умовами договору, прийнятою на підприємстві системою розрахунків тощо. Дебіторська заборгованість покупців – це по суті безвідсоткова позика контрагентам. Формування достовірної та оперативної облікової інформації щодо розрахунків з покупцями та замовниками надасть можливість прийняти вчасно дієві управлінські рішення, погасити дебіторську заборгованість та покращити фінансовий стан підприємства.

Проблеми бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями та замовниками пов'язані з тим, що вступаючи в розрахункові взаємовідносини з покупцями у продавця виникає ризик неповернення дебітором суми боргу, але кредитування покупців збільшує обсяги продажу, що власне, і спонукає продавця реалізовувати продукцію на умовах відстрочки платежу. Тому розрахункові відносини необхідно розглядати комплексно, тобто як систему взаємовідносин між контрагентами, що заснована на грошовому поверненні вартості матеріальних цінностей, товарів, робіт, послуг.

Проблемами щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками є недосконалість обліку взаєморозрахунків між контрагентами; віднесення дебіторської заборгованості до сумнівної та методи її списання тощо. Тому, для ефективного управління дебіторською заборгованістю необхідно:

проводити взаємозаліки, використовувати факторинг, зокрема по операціях за товарною (операційною) дебіторською заборгованістю;

формувати механізми попередження виникнення безнадійної (сумнівної) дебіторської заборгованості та процедури віднесення та списання безнадійної дебіторської заборгованості;

вдосконалити методи створення резерву сумнівних боргів;

формувати єдині підходи до відображення в обліку та розрахунку знижок, як у покупця, так і в продавця.

Щодо наданих знижок, то головна проблема методики їх відображення в бухгалтерському обліку зумовлена складністю достовірного відображення наслідків наданих знижок. Для продавця знижка виступає недоотриманим доходом, зокрема коригування попередньо нарахованої торгової надбавки, для покупця – зменшення дебіторської заборгованості. Згідно принципу бухгалтерського обліку «превалювання сутності над формою» визначеною Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [2] виникає необхідність визначення та врахування економічної сутності наданої знижки. Наявне трактування знижки, як зниження ціни при виконання ряду умов, недостатнє та потребує уточнення.

Відповідно, подальшого дослідження потребують і питання виділення етапів продаж, коригування ціни реалізації для цілей бухгалтерського обліку.

Тому для вирішення таких проблем за розрахунками з покупцями необхідно розглядати їх системно та вирішувати з урахуванням галузевих особливостей, що має знайти своє відображення в Наказі про облікову політику підприємства, в якому інформація щодо розрахунків з покупцями та замовниками формується лише в частині документування таких операцій. Адже достовірність представлення такої інформації у фінансовій звітності залежить від деталізації та правильності саме обраних елементів облікової політики.

Облікова політика підприємств у сфері дебіторської заборгованості представлена лише в загальних рисах, тому доречним буде доповнення до Наказу про облікову політику такими елементами обліку як: величина сумнівних боргів, класифікація дебіторської заборгованості за кожним покупцем або замовником, списання дебіторської заборгованості з балансу та ін., що дасть можливість більш повно висвітлювати питання організації бухгалтерського обліку та підвищити контроль за розрахунками з покупцями та замовниками.

Проведений аналіз дає змогу стверджувати, що для покращення обліку розрахунків необхідно контролювати ризики несплати одним або кількома великими покупцями. На підприємстві важливо організувати роботу з договорами на відповідному рівні та впроваджувати моделі договорів із гнучкими умовами оплати, тобто надання знижок при достроковій оплаті, тому що зниження ціни приводить до розширення продажів та інтенсифікує приплив коштів.

На забезпечення своєчасної оплати дебіторської заборгованості певною мірою впливає налагоджена система контролю на підприємстві. Важливою складовою частиною роботи має стати своєчасне висування претензій з оплати продукції. Тому необхідний постійний контроль за станом розрахунків по заборгованості, термін сплати якої минув, та проводити вчасну претензійну роботу.

Наведені пропозиції сприятимуть вдосконаленню організації обліку розрахунків з покупцями, зниженню дебіторської заборгованості та зміцненню фінансового стану підприємства.

Список використаних джерел

1. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» Наказ МФУ №353 від 20.01.2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 996–XIV від 16 липня 1999 року зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

УДК 657.43.471

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ

Угненко І.І., студентка 1 курсу магістратури, 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Колеснікова О.М., кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Бухгалтерський облік розрахунків з підзвітними особами має певні недоліки і потребує удосконалень.

Істотні неточності, що з'являються на підприємствах при розрахунках з підзвітними особами, пов'язані із неправильністю в оформленні виправдувальних документів, що підтверджують витрати підзвітної особи, також правомірність здійснення цих витрат, що призводить до умисних чи випадкових помилок у формуванні бази оподаткування при обчисленні податку на прибуток.

Передумовою для покращення управління є докорінна перебудова інформаційно-технічної бази автоматичної системи обліку з використанням робочого місця бухгалтера.

На сьогодні підприємства потребують автоматизовану систему обліку нових засобів електронно-обчислювальної техніки.

Автоматизований облік кардинально прискорює процедури опрацювання документів, допускає ведення розширеного аналізу діяльності підприємства.

Основними процедурами поліпшення даної ділянки обліку можливе:
— систематизація та правильність аналізу інформації про підзвітних осіб на підприємстві;

- контроль за недопущенням заборгованостей за підзвітними особами та за наявністю своєчасного притягнення таких осіб до відповідальності, через недотримання чинного законодавства;
- забезпечення контролю заборгованості, терміни сплати за якою ще не прийшли, так само і заборгованість, яка не була оплачена в зазначені терміни;
- обов'язкове проведення удосконалень комп'ютеризації облікових операцій із підзвітними особами.

Так, як облік із підзвітними особами складає вагомую частку роботи на будь-яких підприємствах, правильне оформлення документації є основою успіху у функціонуванні підприємства.

Недоліки також присутні і обліку розрахунків з підзвітними особами. По-перше, це недосконалість у законодавчій базі та неузгодженість фінансового та податкового законодавства.

Для удосконалення обліку розрахунків з підзвітними особами потрібне введення ряду змін та нововведень.

В серпні 2019 року на зміну 1С:Підприємство Бухгалтерія 2.0 вийшла нова програма BAS Бухгалтерія 2.1, тому попередня редакція 2.0 функціонально розвиватися не буде.

BAS Бухгалтерія 2.1 є розвитком попередніх редакцій 1С:Підприємство, розроблена на сучасному інтерфейсі та містить нові можливості.

Програмний продукт "BAS Бухгалтерія" призначений для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, зокрема й підготовки обов'язкової (регламентованої) звітності, в організаціях, що здійснюють будь-які види комерційної діяльності. Бухгалтерський та податковий облік ведеться відповідно до чинного законодавства України.

За необхідності користувачі можуть самостійно створювати додаткові субрахунки і розрізи аналітичного обліку, в тому числі субрахунки для розрахунків із підзвітними особами.

Таким чином, порядок обліку розрахунку з підзвітними особами та їх документальна підтримка дозволить працівникам не робити помилок при звітуванні та при проведенні відряджень, дотримуватися норм їх компенсацій, і в той же час забезпечити надійність обліку та звітності підприємств з приводу цього питання.

УДК 657.1:339.9

ОЦІНКА ТА ВИЗНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ І МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ОБЛІКУ

Федонюк О. В., студентка 4 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Кузик Н.П. к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

В сучасній практиці зобов'язання виступає невід'ємним елементом взаємовідносин між господарюючими суб'єктами. Керівництво має контролювати дотримання договірної та розрахункової дисципліни, зокрема й величину боргів для того, щоб не допустити зниження платоспроможності, а відтак – банкрутства підприємства. Особливо на сучасному етапі, коли співпраця переходить за межі кордонів, актуальним є питання приближення національних стандартів до міжнародних. Зобов'язання визнаються в обліку за умови, що його оцінка може бути достовірно визначена та відбудеться вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди [1,3]. Зобов'язання підприємств за національними стандартами й згідно з МСБО, прийнято поділяти на довгострокові, короткострокові і непередбачені. Розрахунки з постачальниками та підрядниками відносять до поточних. Згідно з НП(С)БО 1 зобов'язання

класифікується як поточне, якщо воно буде погашене протягом операційного циклу підприємства або дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу. Усі ж інші зобов'язання є довгостроковими [2].

У економічно розвинених державах довгострокові зобов'язання є найціннішими фінансовими ресурсами для підприємств. Це пояснюється тим, що кредитори не впливають на рішення про діяльність підприємства (на відміну від власників), а сплата відсотків за довгострокову заборгованість вираховується з доходу, що оподатковується (на відміну від дивідендів).

До довгострокової заборгованості належать: облігації до виплати, векселі до сплати, закладні до сплати, лізингові зобов'язання, пенсійні зобов'язання. Віднесення зобов'язань до довгострокових або поточних в Україні регулюється П(С)БО 11 «Зобов'язання» [3]. У міжнародній практиці порядок визначення та відображення короткострокових зобов'язань визначається відповідно до МСБО 1 «Подання фінансових звітів», МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» [1].

Зобов'язання, які виникають в разі придбання сировини, нарахуванні заробітної плати, тобто витрат, які виникають у ході операційного циклу, є поточними і тоді, коли їх погашення настає після 12 місяців від дати балансу. Отже, статті включаються до складу поточних зобов'язань, якщо вони виплачуються на вимогу кредитора або якщо передбачається їх погашення протягом 12 місяців з дати балансу. Щодо визнання таких зобов'язань, як кредиторської заборгованості, існують певні відмінності. Зокрема, відповідно до національного законодавства, визнання регулюється двома вимогами: якщо оцінка заборгованості може бути достовірно визначена, і існує ймовірність зменшення економічних вигід від погашення боргу. Міжнародні стандарти розглядають критерії визнання забезпечень, а не заборгованості.

Класифікація заборгованості на поточну та довгострокову є ключовою для прийняття рішень щодо необхідності її дисконтування. Необхідно відмітити, що певним гармонізаційним кроком національного обліку стали

зміни п. 9 П(С)БО 11 «Зобов'язання», за яким зобов'язують будь-які довгострокові зобов'язання оцінювати за теперішньою (дисконтованою) вартістю. Питання дисконтування набуло резонансу наприкінці 2019 року й не втрачає своєї актуальності й до сьогодні через відсутність достатнього практичного досвіду в українських бухгалтерів з цього питання й виникнення ряду додаткових питань (коли дисконтувати заборгованість, як дисконтувати і за якою ставкою, яку саме заборгованість?).

Розглядаючи питання списання заборгованості з балансу, необхідно відмітити, що у П(С)БО та МСБО однаково визначено умови списання заборгованості з балансу: або ж коли воно погашене, анульоване, або ж строк його дії минув.

Важливою умовою успішного функціонування підприємств в ринкових умовах є об'єктивна оцінка та відображення в обліку зобов'язань. У бухгалтерському обліку національних суб'єктів господарювання активи та зобов'язання відображаються в день їх виникнення, незалежно від дати руху коштів на них за ними. Значна частина зобов'язань підприємства регулярно (як правило, щомісячно) нараховується з відображенням в обліку по дебету рахунків активів або витрат, а по кредиту – нарахованих зобов'язань. У таких випадках визнання зобов'язань (кредиторської заборгованості) безпосередньо залежить від визнання відповідних активів або витрат. За міжнародною практикою для визначення балансової вартості зобов'язань можна використовувати історичну собівартість, поточну вартість, суму погашення або теперішню вартість.

Отже, необхідно відмітити про подібність критеріїв визнання зобов'язань й облікових підходів за нормами П(С)БО 11 та МСБО 37. Гармонізація бухгалтерського обліку із міжнародними стандартами впливає на порядок облікового відображення інформації, її узагальнення у фінансовій звітності суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» (IAS 37); Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 р. URL: : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_051.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73 URL: доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : затв. Наказом Міністерства фінансів України № 20 від 31.01.2000 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

УДК 657:332.3

ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Федоровська А.О., студентка 1 курсу, 2 групи
спеціальності «Геодезія та землеустрій»
Кузик Н. П., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Фінансово-господарська діяльність будь-якого суб'єкта господарювання пов'язана з використанням відповідних ресурсів. В умовах сьогодення, коли активно обговорюється запровадження ринку землі, а існуючий стан земель і ґрунтів в Україні викликає стурбованість щодо здійснення контролю за їх використанням та охороною, актуалізація не знижується і в частині ідентифікації, і визнання земельної ділянки як специфічного об'єкта бухгалтерського обліку.

Основним документом існуючого земельного законодавства, яким регулюються земельні відносини є Земельний Кодекс України. Доречно

відмітити, що статтею 79 Земельного кодексу України та пп. 14.1.74. Податкового кодексу України визначено сутність поняття «земельна ділянка» (табл. 1).

Таблиця 1

Сутність поняття земельна ділянка

Джерело	Визначення поняття «земельна ділянка»
Земельний кодекс України [1]	частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами
Податковий кодекс України [2]	частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, цільовим (господарським) призначенням та з визначеними щодо неї правами

Як видно з таблиці 1, у Податковому кодексі України (ПКУ) визначення земельної ділянки розширено з акцентом на цільове (господарське) призначення. На думку науковців земельна ділянка може виступати об'єктом земельного та цивільного права, бути об'єктом різних за змістом та характером правовідносин: земельних, майнових, речово-правових, зобов'язально-правових відносин, публічних і приватних прав [4]. З економічної точки зору земельні ділянки є ще й об'єктом бухгалтерського обліку. І саме уточнення у ПКУ щодо цільового використання є важливим для класифікації земельних ділянок для цілей бухгалтерського обліку.

Земельні ділянки можуть у суб'єктів господарювання перебувати у власності, постійному користуванні та тимчасовому користуванні. Наведене є важливим для взяття на баланс земельної ділянки і визначення документального підтвердження. Необхідно відмітити, що до 2013 року документом, що засвідчував право власності, був державний акт на права приватної власності на землю (право власності на землю, право власності на земельну ділянку). Проте, із 2013 року державні акти не видаються, натомість діє з витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (з кадастровим номером земельної ділянки). Відповідно ст. 92 Земельного кодексу України [1] право постійного користування землею мають

підприємства, установи та організації, що належать до державної та комунальної власності (їм до 2013 року видавались Державні акти на право постійного користування землею). Договір тимчасового користування землею є підставою для взяття на баланс земельної ділянки у праві тимчасового користування. Проте, у такому випадку йдеться вже не про об'єкт бухгалтерського обліку «основні засоби», а про визнання як нематеріального активу. Це принципово важливо для цілей бухгалтерського обліку, оскільки будуть використовуватися різні рахунки.

Важливим, і разом з тим проблемним, практичним питанням є питання щодо вартості земельних ділянок. Розрізняють два види вартості: нормативну грошову оцінку землі та експертну грошову оцінку землі. Експертна грошова оцінка, як правило, перевищує нормативну грошову оцінку (для цілей бухгалтерського обліку вона є обов'язковою). Це підтверджує аналіз змісту статті 13 Закону «Про оцінку земель» від 11.12.2003 № 1378, де визначено що нормативна грошова оцінка земельних ділянок проводиться у разі визначення розміру земельного податку, а також визначення розміру орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності й розміру державного мита при міні й за правом представлення, а також випадків спадкування власності та даруванні земельних ділянок [3]. Доречно зауважити, що на практиці, зокрема у бюджетних установах, в порушення вимог Закону № 1378 має місце використання нормативної грошової оцінки замість експертної. Це пояснюється відсутністю грошових коштів на проведення оцінки, яка є платною.

Узагальнюючи, необхідно відмітити, що земельні ділянки можуть виступати різними об'єктами обліку (основні засоби, нематеріальні активи), які мають свою специфіку. Як основний засіб від будь-якого іншого земельна ділянка відрізняється тим, що її вартість не амортизується, а строк корисного використання не встановлюється.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-14 (зі змінами і доповненнями від 11.02.2015) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 05.12.2020).
2. Податковий кодекс України. Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 01.12.2020).
3. Про оцінку земель. Закон України від 11.12.2003 р. № 1378-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1378-15> (дата звернення: 03.12.2020).
4. Тоцька К. Поняття земельної ділянки як об'єкту права власності: підходи до тлумачення. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право», (17). URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/1240/> (дата звернення: 28.11.2020).

УДК 657.1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БРАКУ ВИРОБНИЦТВА

Шаповалова О. С., студентка 2 курсу, групи О-21
спеціальності «Облік і оподаткування»
Шара Є.Ю. к.е.н., доцент

*Ірпінський державний коледж економіки та права
м. Київ*

Браком вважається продукція, напівфабрикати, деталі, вузли й роботи, які не відповідають за своєю якістю встановленим стандартам або технічним умовам, і не можуть бути використані за своїм прямим призначенням, або можуть бути використані тільки після додаткових витрат на виправлення.

Брак класифікують за видами (ознаками), причинами і винуватцями. Під видом (ознакою) браку розуміється зміст дефекту (наприклад, відхилення від

розмірів і допусків, хвилястість поверхонь, неправильний крок різьби й ін.), при виявленні якого продукція вважається бракованою.

З метою врахування особливостей діяльності підприємств різних економічних галузей доцільно розробити класифікатор браку для кожної галузі, в якому буде видно винуватця браку та причина його виникнення. Потрібно наголосити на тому, що кожна галузь має особливості, тому класифікатор причин браку буде окремий для кожної галузі. Також необхідно зазначити, що будуть відрізнятися причини виникнення браку, місця його виникнення, склад витрат, які включаються до загальної вартості браку тощо. Тому доцільно регламентувати класифікатори браку для кожного виду економічної діяльності, що дозволить досягти високого економічного та соціального ефектів.

Економічний ефект від регламентації єдиного класифікатора браку для кожного виду економічної діяльності повинен полягати у збільшенні доходу від цієї діяльності, а саме, маючи єдиний класифікатор браку, підприємства зможуть розробити ефективні методи боротьби з браком, зможуть вдосконалити “слабкі” місця та розробити запобіжні заходи щодо його виникнення.

В результаті повинен настати соціальний ефект від регламентації єдиного класифікатора браку для кожного виду економічної діяльності, а саме результати господарської діяльності повинні задовольнити потреби суспільства.

Уникнення браку виробництва на підприємстві збільшує ринкову вартість продукції, підвищує інвестиційну привабливість та забезпечує економічний захист прав підприємства, тому питання контролю та зниження браку виробництва на сьогоднішній день є досить актуальним.

Щорічно статистичні дані засвідчують, що конкурентоспроможність вітчизняної продукції на світових ринках є низькою. Основною причиною є великі витрати на виробництво та брак продукції. Тому сучасні методи оптимізації витрат мають бути гнучкими, простими у використанні, надавати в оперативному порядку необхідну для прийняття управлінських рішень

інформацію. При цьому оперативність інформації є дуже важливим аспектом, оскільки своєчасний вплив на рівень виробничих витрат і формування собівартості продукції можливий тільки при такій організації обліку, при якій причини змін собівартості, допущення перевитрат і отримання економії розкриваються не тільки шляхом аналізу звітних калькуляцій, але й у процесі господарської діяльності на підставі первинної документації та поточних облікових записів.

Отже, проблемними питаннями бухгалтерського обліку браку у виробництві теоретичного характеру - є відсутність єдиної класифікації браку; методологічного характеру – недостатня регламентація бухгалтерського обліку браку у виробництві на нормативному рівні, відсутність чітких рекомендацій щодо визначення собівартості витрат від браку, неузгодженість щодо податкового відображення браку.

Крім того, варто зазначити, що процес виготовлення високоякісної продукції неможливий без налагодження системи контролю. Внутрішній контроль втрат від браку є необхідним для застосування нормативного методу обліку витрат.

Попередній контроль втрат від браку у виробництві на основі первинних документів та фіксації відхилень від норм у момент їх виникнення з одночасним виявленням місця їх виникнення, винуватців та причин також дозволяє розробити ефективні превентивні заходи. Тому для своєчасного та ефективного обліку відхилень від встановлених норм необхідне застосування поточного контролю

Секція 5. Організаційно-методичне забезпечення контролю діяльності економічних суб'єктів: національні особливості та міжнародна практика

УДК 657.6:005.334

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО АУДИТУ ОПЛАТИ ПРАЦІ

Калюга О. О., магістр 1 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Кузик Н. П., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Будь-який господарський процес суб'єктів господарювання пов'язаний із застосуванням праці найманих працівників та її оплатою, що потребує особливої точності, оскільки це стосується, перш за все матеріальних інтересів людей. Саме тому питання аудиту розрахунків з оплати праці не втрачає своєї повсякденної актуальності, яка ще й посилюється під впливом динамічних змін чинного законодавства.

У процесі перевірки аудитором для складання об'єктивного висновку про достовірність показників фінансової звітності суб'єкта господарювання, враховуючи вимоги МСА 500 «Аудиторські докази» необхідно отримати прийнятні аудиторські докази у достатньому обсязі. Доказами є факти або відомості стосовно певних операцій, які дають можливість достатньо впевнено сформулювати думку про достовірність відображення в обліку операцій, зокрема з нарахування заробітної плати, різних видів виплат, здійснених нарахувань та утримань. Зважаючи на великий обсяг інформації та різноманітність джерел отримання аудиторських доказів, та зважаючи на особливий суспільний інтерес до результатів перевірки такого об'єкту як заробітна плата, аудитором доцільно застосовувати ризик-орієнтований підхід у проведенні аудиту.

Концепція ризик-орієнтованого аудиту базується на відмові від традиційного способу планування аудиту й здійснення суто формальних процедур з перевірки. Необхідним є застосування підходу, в основі якого ідентифікація ризиків та їх оцінка, визначення та моніторинг рівнів ризику діяльності суб'єкта господарювання й відображення операцій та процесів, які її характеризують, в обліку і фінансовій звітності; передачі підрозділам суб'єкта господарювання відповідальності за впровадження механізмів контролю, які б мінімізували ризик, здійснення незалежної оцінки ефективності внутрішнього контролю. Доречно зауважити, що ризик-орієнтований підхід давно використовується у зарубіжній практиці незалежного аудиту, а також набув широкого застосування й при плануванні внутрішнього аудиту, зокрема й в державному секторі України.

Збір аудиторських доказів пов'язаний з ризик-орієнтованим підходом, й виступає фундаментом у застосуванні відповідних аудиторських процедур. Ризики можуть бути оцінені на основі попереднього розуміння контрольного середовища і внутрішнього контролю оплати праці, що здійснюється як правило, шляхом проведення тестування. На нашу думку, для ідентифікації ризиків помилок і ризиків шахрайства при аудиті оплати праці у тести оцінки необхідно включати питання щодо формування: особових справ (чи містять вони заяви щодо прийняття на роботу з відповідними змінами; інформацію щодо зміни ставок заробітної плати; ідентифікаційні коди та інші обов'язкові документи); платіжних відомостей (необхідно встановити чи оформлені відповідно до первинних документів щодо заробітної плати і пільг; чи співставляються дані із записами про відпрацьований час для оплати за наднормову роботу, з платіжною відомістю за минулий місяць для визначення різниць; чи належним чином оподатковується оплата праці та чи своєчасно сплачуються податки; чи ведуться синтетичні рахунки для запобігання недоплати або переплати заробітної плати й відрахувань й чи перевіряються вони належним чином; чи співставляється залишки, якщо такі є; чи існує

контроль позик для співробітників; чи перевіряються залишки на рахунках обліку позик певною відповідальною особою, записи про оклади і заробітну плату перед підписанням платіжної документації; чи отримують офіційну заробітну плату усі працівники; чи існують необліковані доплати; чи формуються резерви на оплату відпусток, премій та ін., чи своєчасно переглядаються такі резерви, тощо). Звичайно, перелік описаних питань є далеко неповним. Відповіді на них можуть бути прямим орієнтиром у визначенні вдалого аудиторського підходу до перевірки найбільших ризикованих операцій і подій. Адже незалежний аудитор, незважаючи на підвищений інтерес до результатів аудиту оплати праці не лише з боку власників чи тих, кого наділено найвищими управлінськими повноваженнями, але й безпосередньо самих працівників, все ж не може поставити собі за мету здійснити оцінку цілісної системи обліку і внутрішнього контролю оплати праці та перевірити всю існуючу сукупність операцій та подій. Ресурси є обмеженими, а тому вони повинні бути спрямовані на ті операції, які є найбільш важливими, актуальними та представляють найбільший ризик для достовірного відображення інформації про них в обліку і у фінансовій звітності. Концепцію ризик-орієнтованого підходу доцільно розпочинати реалізовувати ще на стадії вивчення особливостей і специфіки бізнесу суб'єкта господарювання, фінансова звітність якого підлягає аудиту. Це необхідно для чіткого розуміння важливих та актуальних напрямів діяльності, правильного формування розуміння про ризики у діяльності суб'єкта господарювання загалом для визначення вдалого аудиторського підходу до аудиту оплати праці, зокрема). Існують документальні джерела, які можуть допомогти при аудиті оплати праці виявити потенційні ризики. Зокрема, інформація про порушення та недоліки, встановлені за результатами попередніх аудитів, повідомлення керівників структурних підрозділів суб'єкта господарювання про проблемні питання з нарахування та розрахунків з оплати праці їх працівникам,

інформація з Інтернет-джерел, скарги, звернення самих працівників, інтерв'ю з ними.

Отже, аудитор має достатньо розуміти систему як бухгалтерського обліку, так і внутрішнього контролю, а також максимально повно використовувати своє професійне судження для оцінки ризиків й для розробки аудиторських процедур, необхідних для їх зменшення до прийняттого рівня.

УДК 657.6:691

АУДИТ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

Свірщук Н.С., студентка 2 ст курсу, 8 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Гуренко Т.О. к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м.Київ*

Запаси відіграють важливу роль в організації ефективного завантаження виробничих потужностей та мають велике значення для організації системи підприємства.

Важливим елементом аудиторської перевірки є аудит виробничих запасів, а саме будівельних матеріалів.

Метою аудиту будівельних матеріалів є встановлення:

1. достовірності бухгалтерських первинних документів щодо наявності, руху, вибування будівельних матеріалів;
2. повнота та своєчасність відображення первинних даних у зведених облікових регістрах;
3. правильність ведення обліку згідно прийнятої облікової політики;

4. достовірності відображення залишку у звітності підприємства;

Аудит можна поділити на такі частини:

1. перевірку їх фактичної наявності, яка здійснюється на основі інвентаризації;
2. перевірку правильності оцінки обліку;
3. дії при інвентаризації :
  - переважування, обмір, підрахунок (проводить інвентаризаційна комісія);
  - інвентаризаційні описи складаються окремо, що перебувають у дорозі, на відповідному зберіганні.

Після якісної проведеної інвентаризації переходять до документальної перевірки у наступній послідовності:

1. перевірка правильності оцінки при надходженні та/або придбанні;
2. перевірка повноти оприбуткування та наявності документів, що підтверджують їх придбання. При цьому також можливе застосування зустрічної перевірки документів, що відображає надходження з документами постачальника. Це дає можливість виявити факти неоприбуткування або оприбуткування в меншій кількості будівельних матеріалів;
3. правильність обчислення та відобр в обліку податку на додану вартість при закупівлі або реалізації будівельних матеріалів;
4. перевірка достовірно пред'явлених претензій за якістю та кількістю будівельних матеріалів;
5. перевірка організації контролю за зберіганням та використанням будівельних матеріалів;
6. перевірка фактів псування будівельних матеріалів;
7. перевірка законності списання при втратах будівельних матеріалів;

Також необхідно здійснювати відповідність ведення обліку та оцінки будівельних матеріалів відповідно до нормативно-правової бази, яка складається з таких документів: П(С)БО 9 «Запаси», Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Плану рахунків

бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій та Інструкції по його застосуванню, методичні вказівки з обліку зщасів, внутрішній документ про облікову політику на підприємстві.

Отже, при розгляді мети та плану проведення аудиторської перевірки будівельних матеріалів, при аудиті найбільш доцільною є фактична перевірка, а саме результати інвентаризації. Але, основними плюсами інвентаризації є об'єктивні результати перевірки, які завжди точно дають інформацію про стан підприємства, а мінусами – велика частка за обсягом матеріалів, які необхідно перевірити у кількісному параметрі і в ціновому еквіваленті для підприємства-замовника.

УДК 657.331.1

АУДИТ ОПОДАТКУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Чухно К. В., магістр 1 року навчання 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»

Кузик Н. П., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Заробітна плата є одним із основних об'єктів бухгалтерського обліку, оскільки займає невід'ємну частину діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. З одного боку, саме заробітна плата є основним джерелом доходів найманих працівників і основою їх матеріального добробуту та соціального благополуччя, а з іншого – для роботодавців являється суттєвою частиною існуючих витрат виробництва та єдиним ефективним засобом мотивації співробітників. Процес нарахування різних видів виплат

працівникам, здійснення нарахувань і утримань є досить трудомістким, а тому потребує уваги і незалежного контролю.

Відомо, що податки – це фінансова категорія, що має суттєвий вплив на економічні процеси не лише самого суб'єкта господарювання, але й країни в цілому. Відтак, контроль поточних виплат працівникам на підприємствах реалізується через систему дій по забезпеченню якісного, достовірного та своєчасного нарахування й оподаткування заробітної плати на рівні бухгалтерії господарюючого суб'єкта. Вона передбачає, перш за все, нагромадження інформації щодо виробітку та використання робочого часу, нарахування заробітної плати й організацію обліку та контролю розрахунків з працівниками. Незважаючи на те, що контроль нарахування і оподаткування заробітної плати, як правило, на рівні підприємства є достатньо дієвим і має характер більшою мірою поточного контролю, все ж при зовнішньому аудиті фінансової звітності незалежний аудитор приділяє особливу увагу цьому об'єкту.

Відповідно до МСА 500 «Аудиторські докази» аудитор виконує процедури аудиту, які відповідають меті отримання прийнятних аудиторських доказів у достатньому обсязі. Необхідно зауважити, що аудитор не узгоджує з керівництвом компанії, яку саме інформацію він буде перевіряти. Однак, для оптимізації та безперебійності своєї роботи вважаємо за доцільне письмово розробляти і доводити до керівництва перелік джерел інформації, яку аудиторі необхідно отримати в якості внутрішніх доказів та графік надання йому необхідної інформації.

Аудит оподаткування заробітної плати включати ряд процедур, серед яких перевірка: відповідності облікової політики щодо операцій з нарахування і виплати заробітної плати первинних документів з обліку праці та її оплати; правильності нарахування заробітної плати різним категоріям працівників; правильності здійснення утримання податку з доходів фізичних осіб, військового збору, профспілкових внесків, нарахування ЄСВ; дотримання

строків, порядку, документального оформлення та відображення в обліку виплат заробітної плати; правильності нарахування і виплат відпускних, премій та інших компенсацій і винагород; відповідності даних синтетичного і аналітичного обліку по рахунку 66 та ін. Для реалізації зазначених напрямів аудиторі застосовують різноманітні прийоми: інспектування (перевірка записів, документів або матеріальних активів), спостереження (вивчення процесів або процедур, виконуваних іншими особами), запити і підтвердження (пошук і одержання інформації в обізнаних осіб у межах або за межами суб'єкта господарювання, запити можуть бути письмовими або усними); підрахунок (перевірка точності арифметичних розрахунків або виконання самостійних розрахунків), аналітичні процедури (аналіз суттєвих показників і тенденцій). При цьому важливим і проблемним питанням залишається спосіб застосування зазначених прийомів перевірки: вибіркової чи суцільної. На нашу думку операції з утримання ПДФО, військового збору доцільно перевіряти вибірковою способом, оскільки процес їх розрахунку, як правило автоматизований, навіть у малих підприємствах. Звісно, якщо за результатами вибіркової перевірки встановлено факти порушень або помилок (причому, не поодиноких, а таких, що набувають системного характеру), то у такому випадку суцільна перевірка стає необхідною. Суцільним способом на практиці аудиторі перевіряють витрати на заробітну плату вищого керівництва за рік. Також суцільний спосіб доцільно застосовувати, якщо коли всі операції, які підлягають аудиту є суттєвими або ж у випадку, коли існує порівняно невелика сукупність інформації (даних), що підлягає перевірці (тобто невелика кількість працівників). В останньому випадку вигідніше буде, виходячи із затрат часу, застосувати суцільний спосіб перевірки, аніж здійснювати трудомісткий розрахунок вибірки і тільки після цього застосовувати процедури перевірки за вибірковою сукупністю.

При аудиті оподаткування заробітної плати і прийнятті рішення щодо способу перевірки важливо враховувати можливі ризики помилок й ризиків

шахрайства. Так, практичні дослідження підтверджують, що нарахування заробітної плати працівникам не завжди проводиться відповідно до табелів обліку використання робочого часу та наказів. Наприклад, трапляються випадки, коли згідно розрахункової відомості працівникам була нарахована надбавка за роботу у вихідні дні, яка не підтверджена інформацією в таблиці обліку використання робочого часу та наказом. Відтак, виникають питання щодо правомірності нарахування таких виплат, і, відповідно, їх оподаткування. Необхідно відмітити, що в реаліях практики неможливо чітко виокремити аудит оподаткування заробітної плати від аудиту нарахування заробітної плати і розподіляти ці процедури між різними виконавцями немає потреби.

Загалом, питання аудиту оплати праці та її оподаткування достатньо трудомісткий процес, що зумовлено специфікою законодавчого регулювання нарахування різних видів виплат працівникам, їх оподаткування й обліку. Вважаємо, що необхідним є застосування системного підходу до проведення аудиту розрахунків з оплати праці, який забезпечував би комплексність перевірки відповідно до чітко визначеної мети та завдань аудиту.